

8(ಎ) 2.3

ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ

ಸಾಮ್ರಾಟ
ಉತ್ತರ ಕುಮಾರ

(ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ)

ಬರೆದವರು :

ವಿನೋದ ರತ್ನ

ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ ಪುರಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಸಿಟಿ ಬುಕ್ ಸ್ಟಾಲ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

894 814 205 27
PUR N47
ಸಂಪದ ನಾಟಕ.

(2463 CR

All rights Reserved

by

M/s. S. V. SHRESHTHI

City Book Stall, Hubli.

Printed by M. G. Palekar at the Vishal Karnatak Press,
Mangalwar and Published by S. V. Shreshthi, City Book
Stall, Hubli.

ಅರಿಕೆ

೩೩೩

ಮಹನೀಯರೆ, ಸತ್ಯವಕ್ಷಸಾತಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶವು ಸತ್ಯ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಜರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಯ ಒಂದರಿಂದಲೆ ಕಳೆದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಪಡೆದನೆಂಬುದನ್ನೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುದು ಪ್ರಜಗಳ ಹಿತಕ್ಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಇಂತಹ ದೇವಾಂಶಸಂಭೂತನಾದ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದವರಿಗೆ ನರಕವಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕುಮಾರ ನಾಟಕವೆಂದ ಕೂಡಲೇ ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯವರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾಟಕ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಓದಿ ತಿಳಿಯಲೆಂದು ಬರೆದಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಸೂಚಿಸಿವಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಲೇಖಕರದಾಗಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಾಭಿಲಾಷಿ

ವಿನೋದರತ್ನ

ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ ಪುರಿ

ಬಲಭೀಮ ಪ್ರಸನ್ನ

ಸಾಮ್ರಾಟ ಉತ್ತರಕುಮಾರ ನಾಟಕ

೧ನೇ ಅಂಕ

೧ನೇ ಪುನೇಶ

ಮಹಲ ಪರದೆಯ ಮುಂದೆ

|| ದೇವಸ್ತುತಿ ||

ತಾಳ, ದಾದರ

ಸ್ತುತಿ.

ರಾಗ, ಋಷಾಭ

ಚಂದ್ರಮೌಳಿ | ಫಲಕಾರಿ | ಹಿತದೋರಿ | ಮುದಬೀರಿ | ಜಯತೋರಿ |
ತೋರುತ ತೋರುತ ದಾರಿ || ಕುಜನಸಂಹಾರಿ | ಸುಜನ ಉದ್ಧಾರಿ | ಗಿರಿವರ
ಸುವಿಹಾರ | ಭವಭಯ ನಿವಾರ | ನಾಮ ಅಪಾರ | ಪುರಹರ ಬಾಬಾಧೀರಾ |
ಸುರನರ ಹಿತಸಾರಾ | ಮಾಯ ಕುತಾರಾ | ಮಾರಸಂಹಾರ | ಜಗದೋದ್ಧಾರ |
ಸರ್ವನುತಕರ | ಸರ್ವಹಿತಕರ | ನೀ ಕಾಯೋಜಿ ಜಗದಾಧಾರಾ |

(ಮುಗಿದ ನಂತರ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವರು. ರಸ್ತಾಪರದೆ ಬೀಳುವೆದು ಶಕು
ನಿಯು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಶಕುನಿ:—ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು, ಶೂರನೂ, ತಂತ್ರಗಾರನೂ,
ಮುಕ್ತದ್ವಿಯೂ ಮೇಧಾವಿಯೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯೂ ಎಂಬ
ಹೆಸರನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ದಾನ
ಧರ್ಮ, ಪರೋಪಕಾರ, ವ್ರತ ನೇಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಪೂರ್ಣ ಪುಣ್ಯತಾಲಿ
ಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಅಮಾನುಷವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬದ
ಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶಕುನಿಯೊಬ್ಬನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪಾಂಡವರ ಕಲ
ಹವೇ ನಿರ್ದೋಷನಾಗಿರುವದು. ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು

ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವದು ಕಡುಗೆಲಿಗಳಲ್ಲದೆ ಹೇಡಿಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಸತ್ಯಸತ್ಯ ಪಾತಿ
ಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ ಐಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಏನಾದರೊಂದು
ಬಗೆಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬಕಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಒಹು ದಿನಗಳಿಂದ
ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದ ಕುಲಗೇಡಿ ಕೌರವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು
ಕಪಟ ದ್ಯೂತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸತ್ಯಮೂರುತಿಯಾದ ಮಹತ್ವಾ ಧರ್ಮ
ರಾಯನಿಂದ ಮನಬಂದ ಹಾಗೆ ಪಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರದಹೊಗೆ
ಹಾಯುತ್ತಿದ್ದ, ಪಾಂಡವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ವನವಾಸ ಕಷ್ಟ
ವನ್ನುನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದವರು ಯಾರು ಶಕುನಿ (ಎದೆಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ)
ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ, ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಾರ
ಣರು ಯಾರು ಶಕುನಿ. ಸ್ಥಿರವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ
ಕೊಡಿಸಿದವರಾರು ಶಕುನಿ. ಶಕುನಿ ಎಂಬ ಈ ಪವಿತ್ರ ಮೂರಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ
ಮೂರು ಲೋಕಗಳೇ ಅಡಕವಾಗಿವೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ. ಸ್ಥಿತಿಲಯ
ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀ ಕರ್ತ ರಾದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಂತೆ ಶಕುನಿಯ
ವ್ಯಾಪಾರವು. ಜಯ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಅನ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಎಡೆ
ಬಿಡದೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ (ಮುಂದೆನೋಡಿ , ಅವರಾರು ಓಹೋ
ಮಹರಥಿ ಕರ್ಣ ಬಂದದ್ದು ಸುವರ್ಣ ಸಮಯ.

ಕರ್ಣ:—(ಹತ್ತಿರಬಂದು) ಶಕುನಿಮಾವನವರಿಗೆ ಮಹರಥಿಕರ್ಣನ
ವಂದನೆ.

ಶಕುನಿ:—ಜಗತ್ ಪ್ರಕಾಶ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣ ಯೋಚನೆ
ಯಿಂದ ಯಾವಕಡೆಗೆ ಹೋಟಿ ?

ಕರ್ಣ:—ಮಾವಾ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಮರ್ಯೋಧನ ಮಹಾ
ರಾಜನು ಪಾಂಡವರ ಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ, ಕಳುಹಿದ ದೂತರು ಶೋಧವಾಗಿ
ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳುಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿರುವನೆಂಬ ವಾರ್ತೆ
ಯನ್ನೇಕೆಳ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಲು ಸಭೆಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ.

(ಸ್ವಗತ)

ಶಕುನಿ:—(ಅನಂದದಿಂದ) ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಲಕರಣೆ

(ಪು) ಕರ್ಣ ನಡೆ ನಿರಾಶೆಯ ಕಾರ್ಗತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಬರುವ ನಡೆ.

ಕರ್ಣ:—ಮಾವಾ ನನಗಾದರೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪುನಃ ಅಜ್ಞಾತ ವಾಸವೆಂಬ ಪಾಪಕುಂಡದಲ್ಲಿ ನೂಕುವವರೆಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲ.

ಶಕುನಿ:—ಕರ್ಣಾ ಪಾಂಡವರೈವರ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ನಾನು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಗ್ಧವಾಗುವವರೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಂಬ ಭೀಮನು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕಿಡಿಯನ್ನೇಕಾರುತ್ತಾನೆ ಕರ್ಣಾ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪಾಂಡವರ ಶೋಧ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಅಂದರೇನೆ ನಮ್ಮ ಮಹತ್ವಾ ಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಮನಸ್ಸಿನಂತಾಗುವದು.

ಕರ್ಣ:—(ಈರ್ಷೆಯಿಂದ) ಮಾವಾ ಕೇಳು ಕರ್ಣನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರವೇ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯ ಶಿಂಹಕರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೃಗ ಸ್ತುತಿ ಮಂತ್ರಾದ ತಿರ್ಯಕ್ ಜಂತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ಕಾಲ್ಪಿ ಗೆಯುವಂತೆ ಹೇಡಿ ಕುಲಿಗೇಡಿ ಪಾಂಡವರು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಓಡುವರು. ನಡೆ ಮೊದಲು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಂಡು ಮುಂದಿನ ಆಲೋಚನೆ.

ಶಕುನಿ:—(ಬಿನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಕಪಟದಿಂದ) ಶಹಬಾಶ್ ಕರ್ಣಾ ಯಾದವ ಕುಲದೀಪಕನೆಂಬ ಹೆಸರು ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಿಗೆ ತೋರಿಕೆಯಿಲ್ಲದುದು ನಡೆ ಹೋಗುವ (ಹೋಗುವರು)

(ರಸ್ತಾಪರದೆ ಎತ್ತುವರು ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ದರ್ಬಾರು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಮುಂತಾದವರು ಕುಳಿತಿರುವರು. ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ವೈಶಾಕಿಕರೂ ಚಾರಿಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿರುವರು.)

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಶೂರ ಸೇನಾನಾಯಕರೇ ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪ್ರಜಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆ.

ಮಂತ್ರಿ:— ಮಹಾರಾಜ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮದ ಪ್ರಶಂಶೆಯೇ ಪ್ರಶಂಶೆ

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಇನ್ನು ಗೆಲೆಯತಕ್ಕ ಭಾಗವಾವದಿರುವುದೇ ?

ಮಂತ್ರಿ:—ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಪಾಂಡವರ ಶೋಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಅದೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಪಾಂಡವರು ಶೋಧವಾಗುವವರೆಗೆ ನನಗೆ ಚಿಂತೆತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಕುನಿ, ಕರ್ಣ, ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ

ಶಕುನಿ-ಕರ್ಣ:—ರಾಜಾ ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಶಕುನಿ ಮತ್ತೂ ಮಹಾರಥಿಕರ್ಣ ಇಬ್ಬರಿರುವವರೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಹ ನೆನೆಯಬೇಡ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ಹಿಗ್ಗಿ) ಮಾವಾಶಕುನಿ ಮಿತ್ರಾಕರ್ಣಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಶೂರಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದರೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ರುದ್ರನಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ತಿರಗಳನ್ನು ಚಂಡಾಡಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ತೂರಿಬಿಡುವೆ ಆದರೆ

ಶಕುನಿ:—ದುರ್ಯೋಧನಾ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸ ಬೇಡವೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ?

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಮಾವಾ ನಾನಾಡುವ ಮಾತಿನ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಲ್ಲ.

ಕರ್ಣ:—(ನಕ್ಕು) ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಾ ಮರ್ಮದ ಮಾತೆಂದರೆ ಹೇಡಿಪಾಂಡವರ ಶೋಧವಷ್ಟೆ !

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಕರ್ಣರಾಜಾ ಪಾಂಡವರ ವನವಾಸದ ಅವಧಿಯು ಮೂರು ಮಾಸಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವದು

ಕರ್ಣ:—ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರದಡಿ ಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರೂ ಆ ರಣಹೇಡಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೈಲಿಗಳೆತಂದು ಪುನಃ ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚದಿದ್ದರೆ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರೇಕೆ (ಮೀಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕುವನು)

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಶಕುನಿಮಾವಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನಮ್ಮ ದುರ್ಭವ ದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಶೋಧವಾಗದಿದ್ದರೆ ವನವಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಬಂದೇ

ಬರುವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಕೇಳುವರು. ಆಗ ವಚನದಂತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ಭೀಷ್ಮ:—(ಕಳಕಳಿಯಿಂದ) ಎಲೋ ಮಾತ್ಸರ್ಯದೊಡೆಯನಾದ ದುರ್ಯೋಧನ ಸತ್ಯವಂತರಾದ ಪಾಂಡವರು ಪಣದಂತೆ ಹನ್ನೆರಡುವರುಷ ವನವಾಸವನ್ನು ಚಿಕ್ಕವರಾದ ನಕುಲ, ಸಹದೇವರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಭಿಕ್ಷುಕ ರಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿರಿದುಂಟು ಪಣವನ್ನು ಕೇವಲ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಸಿಬಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಟವಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ. ಎಲೋ ಕೇಳು ನೀನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಬಿಡುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆಯಾ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಆದು ನಿನ್ನ ಭ್ರಮೆಯು. ಜಗದ್ವಂದ್ಯನಾದ ಮಹಾತ್ಮನ ತಪಶಕ್ತಿಯಿಂದಾ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜೀವದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿದೆಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲೆಯೇ ಬರುವದು. ಇದು ಖಂಡಿತ ವೆಂದು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಗಂಟುಹೇಡೆದು ಬಿಡು.

ಶಕುನಿ:—ದುರ್ಯೋಧನಾ ಈ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಭೆ ಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ತಪ್ಪು

ಕರ್ಣ:—ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನ ಹೊಗಳು ಭಟರಾದ ಭೀಷ್ಮರ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಕವಡಿಯಷ್ಟು ಕೂಡಾ ಬೆಲೆಕೊಡಬೇಡಾ. ಯಾಚಕವೃತ್ತಿ ಯವರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಕೃನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರು ವರು. ಉಂಡನುನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆಂದರೆ ಇವರೆ. ತಿನ್ನು ವದು ಕೌರವರಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುವದು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲವೇ ಹಿತ್ತೈಸಿಗಳು.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿ ಎಂಬ ಸೇವಕನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮಣಮಂತನೆಂಬ ಸೇವಕನು)

ಮಣಿಮಂತ:— ಸರಕಾರ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯು ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನೇ ಪ್ರಿಸುತ್ತಿರುವನು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ಹರುಷಿತನಾಗಿ)ವಾವಾ ಸತ್ಯಸೇವಕನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪಾಂಡವರ ನಿಜವಿಚಾರವು ತಿಳಿಯಲೇಬೇಕು. ಮಣಿಮಂತ ಸತ್ಯ ವಾದಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡು.

ಮಣಿಮಂತ್ರ:—ಅಪ್ಪಣೆ (ಎಂದು ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವನು ಸತ್ಯವಾದಿಯು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಶಕುನಿ:—ಸತ್ಯಾ ನೀನು ಹೋದಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಯವೋ

ಸತ್ಯವಾದಿ:—ಶಕುನಿಮಹಾರಾಜ ಹೆಸರಿನಂತೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರದಿದ್ದರೆ ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಲಂಕವಲ್ಲವೆ ?

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಶಕುನಿಮಾವಾ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಸತ್ಯಾಹೇಳಿ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು.

ಸತ್ಯವಾದಿ:—(ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು) ಮಹಾರಾಜಾ ನಾನು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸಕಲದೇಶವನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವರ ಶೋಧವಾಗದೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಮರುಳಿಬರುವಾಗ ಮಕ್ಕಳದೇಶವು ಇತ್ತಿತು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನಗಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜನಾದ ವಿರಾಟರಾಯನ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಬೆಳೆಸಿ ಸರ್ವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ) ಶಹಬಾಶ್‌ಮಾವಾ ಕೇಳಿದೆ ಏನು

ಶಕುನಿ:—ರಾಜಾ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ

ಸತ್ಯವಾದಿ:—ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರವು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಶ್ರಯವಾಗಿರುವದು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ನೇಳೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡಾ ಹೇಳಿ ಬಿಡು

ಸತ್ಯವಾದಿ:—ಮಹಾರಾಜ ಆ ವಿರಾಟರಾಯನ ಬೀಗನಂತೆ ಆತನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿಕನಂತೆ ಮದ್ದಾನೆಯ ಬಲವುಳ್ಳವನಂತೆ.

ಕರ್ಣ:—ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ.

ಸತ್ಯವಾದಿ:—ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇವೆಗೆಬಂದ ದೇವದಾಸಿ ಎಂಬವಳನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರ ಮಾಡಲೆತ್ತಿ ಸಲು ಅದೇರಾತ್ರಿ ಭಾರತಃಪುತ್ರರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬಲಾಢ್ಯನು ಬಂದು ಒಂದೇ ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹದಿಂದ ಕೇಳಿಕನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟನಂತೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ: (ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಮಾವಾ ದೇವದಾಸಿಯಾರು ಭಾರತವು ತ್ರಲ್ಲಿ ಬಲಾಢ್ಯನಾರು ನನಗೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಶಕುನಿ:—ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಏನು ಮೇಲೆ ಇದೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಮಾವಾ ಸ್ವಷ್ಟೀಕರಣಮಾಡಿ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು ತಡಮಾಡಬೇಡ.

ಶಕುನಿ:—(ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ)ರಾಜಾ ಹೀಗಿರಬೇಕು ದೇವದಾಸಿಯೇ ದ್ರೌಪದಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಕೇಚಕನನ್ನು ಕೊಂದವನೇ ಭಾರತ ವು ತ್ರಲ್ಲಿ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಭೀಮನಿರಬೇಕು ಅಂತೂ ಇಂತಹ ಅಸಾಧ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ಗುಪ್ತಗಾಮಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರಿಂದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕರ್ಣ:—ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಶಕುನಿಮಾವನವರ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃನಿಜವಿದೆ

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಕರ್ಣಾ ಪಾಂಡವರು ಪ್ರಕಟರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರಣ ಒಂದು ಬೇಕಲ್ಲವೇ |

ಶಕುನಿ - ರಾಜಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುವೆ ಕೇಳು. ವಿರಾಟ ನಗರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಹಿಂತರಿಸಿ ಬಂಧಿಸಿಬಿಡು. ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೇ ಸತ್ಯವಾದರೆ ಉಪ್ಪು ತಿಂದವನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ತೀರಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಸತ್ಯಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಪಾಂಡ ವರು, ಬೈಲಿಗೆ ಬಂದೇ ಬರ ವರು. ಆಗ ಅವರನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸಿ ಆನಂದದಿಂದ ಪುನಃ ಹನ್ನೆರಡುವರುಷ ವನವಾಸ, ಒಂದು ವರುಷ-ಅಜ್ಞಾತ ವಾಸಕ್ಕೆ. ಅವಂತ್ರಣಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರಾಯಿತು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಕರ್ಣಾ ಹೇಗಿದೆ ಶಕುನಿಮಾವನವರ ತಲೆ ?

ಕರ್ಣ: - ರಾಜಾ. ಶಕುನಿಮಾವನವರತಲೆ ಎಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾದ ತಲೆಯಲ್ಲಾ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲದ ತಲೆ. ಸಾವಿರತಲೆ ಇರುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಶಕುನಿಮಾವರಂತಹ ಒಂದು ತಲೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಸರಿ ಇನ್ನೇನು, ಗುರುಗಳಾದ, ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯೊಂದಾದರಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವು ತಾನಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋಗುವದು.

ಶಕುನಿ:—(ನಕ್ಕು) ಜೇನುತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ನೋಣದಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ, ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆವಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭೀಷ್ಮ:— ಸನ್ಮಾಟಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕುಳಿದವರನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಶಕುನಿಯು ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಇಂತಹ ಕುತಂತ್ರಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಮರಳಾಗಿ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದು ವೈವೇಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ ವೈಮರೆಯ ಬೇಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿನೋಡು. ಧರ್ಮ ಮೂರುತಿ ಎಂದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲಾ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ನಂತೆಯೂ, ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಂತೆಯೂ, ತೇಜಸ್ವಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡ ನಂತೆಯೂ, ಸರಾಕ್ರನಾದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನಂತೆಯೂ, ದಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಂತೆಯೂ, ಸಕಲಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಾಂತ ಮೂರುತಿಯ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕರ್ತೃಗಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ತಪಶಿಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಉಪ ಯೋಗಿಸಿ, ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಅಹಿಂಸಾದಿಗಳ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವೆನಿಸಿದವನು ಕೇವಲ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬ ತತ್ವದ ಸತ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮನೆಂಬ ಪವಿತ್ರನಾಮವನ್ನು, ಆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದವನು. ಇಂತಹ ದೇವ ಮೂರುತಿಯೆಂದು, ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳ ಅಟನೆಷ್ಠ ಸಾಗದಿರುವಾಗ, ಹುಲ್ಲು ಜೀವಿಗಳ ಪಾಡೇನು ದುರ್ಯೋಧನ ಪಾಂಡವರು ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿರುವದೇ ಸತ್ಯವಾದರೆ, ನಿನೇ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ದಾಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆತಂಕವೇನಿದೆ. ಅಭಿ ಮಾನವನ್ನೇಬಿಟ್ಟು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅವರ ಹಕ್ಕಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸು. ಸತ್ಯ ಸ್ನಹಪಾತಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯನಾದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮರಾಯ ನನ್ನು, ಇದು ವರೆಗೆ, ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತಷ್ಟೆ! ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ನೋಡಬೇಡ. ಈ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಆತನೇ ಕಾರಣನು. ವೇಲಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನು. ಇಂತಹ

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನನ್ನು ಪಡೆದ ಭಾರತಮಾತೆಯೇಧನ್ಯಳು ಇಂತಹ, ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾರವಂತಿ? ಮಹಾತ್ಮನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ, ಭಗವಂತನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ನಿಮ್ಮಂತಹ ಹುಲ್ಲುಜೀವಿಗಳ ಪಾಡೇನು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಈಗ ನೀವು ಕಂಠಶೋಷಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸೂಚಿಸಿದ ಉಪದೇಶವು, ನಿಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾಪಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ (ನಕ್ಕು: ರಾಜ್ಯದ ಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿ ಗಿರಲಿ. ಸೂಚೆಯಮೊನೆಗೆ ಹತ್ತುವಷ್ಟು ಮಣ್ಣು ಕೂಡಾ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿಸಾಂ ಹೇಳುವೆ. ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದು ಪಕ್ಷಪಾತ ದಿಂದ ಮಾತಾಡುವಿರಿ.

ಭೀಷ್ಮ:— (ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲದೆ) ಪಕ್ಷಪಾತ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಈ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಇದು ಪಕ್ಷಪಾತವಲ್ಲ. ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕೌರವರ ಅಧಃಪಾತ. ದುರ್ಯೋಧನ ಕಪಟಿಯಾದ, ಶಕುನಿಯ ಕಿವಿಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ, ನೀನಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ. ನನ್ನ ಹಿತೋಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪಾಪದಿಂದ ದೂರುಮಾಡು. ಮಹಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮನವಿಡು. ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕೊಡು. ಸುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಇಡು ಪಾಪಿಯಾದ ಶಕುನಿಯನ್ನು ಸಭೆಯಿಂದ ದೂಡಿಬಿಡು.

ಶಕುನಿ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಹಾ! ಹಾ!! ಅಜಾರ್ಯರೇ ದುಡುಕ ಬೇಡಿ. ಹೇಸಿಯ ಪಾಪವು ಸನ್ಯಾಸಿಗೊಂಬಂತೆ, ನನ್ನನ್ನೇಕೆದೂಡುವಿರಿ.

ಭೀಷ್ಮ:— ಸಾಕುಮಾಡು ನಿನ್ನ ಕಪಟ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು

ತಿ ತಾಳ ಪವ ರಾಗ ತಾನಡ

ಕುರುಕುಲ ಕಪಟಿಸ್ವಾರ್ಥಿಯೇ | ಧೂರ್ತನಾದಾ ನಿನ್ನಂ ಬಡಲಾ ಮೂಢನೇ |
ಚತುರತೆ ತೋರುತೆ ತ್ವರಿದಿದಳೆಸುತೆ | ಒತನಂ ತೋರುತೆ | ಚಿತೆಯಂ
ಸೃಜಿಸುತೆ ಕುಪಥಗಾಮಿನೀ |

ಕಪಟ ವಿಷಘಾತುಕ, ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ, ವಿನಾಶಕ್ಕೆ

ಹಾಗೆ, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅವರ ಅಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದವರು ಯಾರೂ, ಶಕುನಿ ಪರಮಪತಿವೃತ್ತಾಶಿರೋಮಣಿಯೂ, ದೇಶಭಕ್ತಳೂ, ದೇಶದಸಲು ವಾಗಿ, ಬಹುಜನಾಂಗದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣಮಾಡಲು ಶಿಷ್ಯಳಾದ ವಳೂ ಮಹತ್ಕನ ಬಲಗೈಯಂತಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಸಮಾನಳಾದ ದ್ರೌಪದಾದೇವಿಯನ್ನು ಚಂಡಾಲರಾದ ಕೌರವರ ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದವರು ಯಾರೂ ಶಕುನಿ. ಅಂದು ಒಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಕ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉನ್ನತಪಶುವಾದ ದುಶ್ಯಾಸನಿಂದ ಶೇಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದವರು ಯಾರೂ ನಿರ್ಲಜ್ಜ ಶಕುನಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪುತ್ರಳೆಯಾದ ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಹೊಲೆಯ ಶಕುನಿ ಇದ್ದ ದುರ್ಮದಾಂಧ ದುಶ್ಯಾಸನನಿದ್ದ ಆಗ ಈ ಸಾಸಿಗಳ ರುಂಡವನ್ನು ಚಂಡಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಾಟದ ಚಂಡಿನಂತೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ರಕ್ತದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೆಣಗಳ ರಾಸಿಯನ್ನೊಟ್ಟಿಲು ಮಹತ್ಕನ ಮುಂದಾಳುಗಳಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬಹಳ ವಾಗಿ ಹಾತೊರೆವರು. ಅದರೆ ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮಮೂರುತಿಯು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಪಾಂಡವರ ನಾಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದರೂ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಾಣಾಧಾರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪಾಖಡ್ಗವು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಶಿಶುಗಳಂತೆ ಸುಖವಾಗಿರಿಸುವನು.

ಶಕುನಿ:—ದುರ್ಯೋಧನ ಕೇಳಿದೆ ಏನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನದ ರುಚಿಗಾಗಿಬಿದ್ದ ಈ ಮಂದಿಭೀಷ್ಮರ ಮಾತುಗಳನ್ನು.

ಭೀಷ್ಮ:—ಬಾಯಿಮುಚ್ಚು ಕೋತಿಯೇ ಭೀಷ್ಮನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಕವಡಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಯವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೆ ರಾಜಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಿತಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಂದೆ ಇಂತಹ ಕೀಳುಕುಲಾಧರರು ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿ ಗೊಡುವ ನಿನಗೆ ಕೊಡು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ವಿಚಾರಮಾಡು.

ಕರ್ಣ:—ಅಪಮಾನಿತನಾಗಿ ಇಂತಹ ಕಠೋರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಮ್ರಾಟನ ಸಮಕ್ಷಮ (ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುವನು.)

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಕರ್ಣರಾಜ ತಾಳೆಯು ಜಯದ ಸೂಚನೆಯು.

ಭೀಷ್ಮ:— ದುರ್ಯೋಧನಾ ಹುರುಳಿಲ್ಲದಮಾತಿಗೆ ಹುರುಪಿಗೆದ್ದು ಹುತಾಗ್ನಿ ಯುಲ್ಲ ದಗ್ನವಾಗಬೇಡ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕೆರಳಿನಂತರೆ ಈ ಶಕುನಿ ಕರ್ಣ ಜಯದೃಢ ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನ ಹೋಗುವ ಭಟರು ಬೇಸಿಗೆಯ ಧೂಳಿ ಯಂತೆ ಮಾಯವಾಗುವರು.

ಕರ್ಣ:— ರಾಜಾ ಈ ಕೇಡಿನ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆಯಾ ಪ್ರಾಕ್ಷಣವೂ ಸಮರವನ್ನೇ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸಮರಸಿಂಹನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ದೊಡೆಯನಾದ ಬಾಲ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಹೇಡಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನು ಸಾಟಿಯಾಗುವನೆ ಪರರಸಹಾಯದಿಂದ ಮೆರೆವ ಪಾರ್ಥನ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲೆ ಪ್ರಪಂಚ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಕರ್ತರಾದ ಅಜಹರ ಪಿತೃಕೆಗಳನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಮೋಡದಬ್ಬರಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ಸದೆಬಡೆದ ವಿಜಯಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ನಿಶ್ಚಿಂತ ನನ್ನಾಗಿಮಾಡುವೆನು ಅಲ್ಪಾಯು ಪಿಗಳಾದ ಈ ಮುದಿಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ಹೋಗಲೆ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ.

ಶಕುನಿ:— ಶಶಬಾಶ ಕರ್ಣಾ ಪಾಂಡವ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಪಿತಾಮಹರೇ ಈ ವಾದ ವಿವಾದಗಳೇನಿದ್ದರೂ ನೀವು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಮೊರಡಲೇಬೇಕು.

ಭೀಷ್ಮ:— ರಾಜಾ ಪ್ರತಿಯಾಡ ಬಲ್ಲನೆ ನಿನ್ನ ಉಪ್ಪುತಂದು ಬೆಳೆ ಈ ದೇಹವು ನಿನ್ನದಾಗಿರುವದು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಶಕುನಿಮಾವನವರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ವಿರಾಟ ರಾಯನ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹರಣಮಾಡುವದೇ ನಿರ್ಧರವಾಯಿತು. ನಡೆಯಿರಿ ಸೈನ್ಯದ ಓಡ್ಡತೆಗೆ.

ಎಲ್ಲರೂ:— ಜಗದೇಕವೀರ ದುರ್ಯೋಧನ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ವೈರಿಗಳು ಹತರಾಗಲಿ.

(ಎಂದು ಅಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವರು ರಸ್ತಾಪರದೆ ಬೀಳುವದು)

೨ನೇ ಪ್ರವೇಶ

(ಶಕುನಿಯು ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು)

ಶಕುನಿ:— ವಿನುಮಾಡಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರೂ ಆಗ್ನಿಯಲುಕ್ಕು ನಿಲ್ಲಲೊಲ್ಲದು ಮನಸ್ಸಿನ ದುಸ್ಸಹ ಚಿಂತಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಶರೀರವು ದಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಎಲೋ ಅಂತರಂಗವೈರಿ ದುರ್ಯೋಧನ ನಿನ್ನ ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾರಾಗಾರವನ್ನು ನಾನಿನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ ಒಂದೇ ರಕ್ತದಿಂದ ಬಂದ ನನ, ಒಂದುನೂರುಜನ ಸಮಸಹೋದರರನ್ನು ಎನೊಂದೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು. ಅಂತಃಕರಣದ ಲವಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಹಶಿವೆಯತಾಪವನ್ನು ತಾಳಲಾರದ ನನ್ನ ಒಂಧುಗಳು ಹಾವಿನಂತೆ ಹವೆಯಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕೃಶರಾಗುತ್ತಾ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವಂತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸತ್ತುಹೋದರು. ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕೊನೆಯ ಉಚ್ಛ್ವಾಸದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾಘೋರ ಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನನಗೊಪ್ಪಿಸಿರುವವರು ಆದನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿರುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆಯಾ ಇಲ್ಲಾ ಮರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ ಮರೆಯುವದ್ಯತ್ಯವೂ ಆಲ್ಲಾ ಅವರ ಮೃತದೇಹದ ಸ್ಮಿರಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯು ಶಿಡಿಲಿನಂತೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು. ಕುರುರಕ್ತದ ಅಜಸ್ರಧಾರೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಅವರನ್ನು ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವೆನು ಎಲೋ ಶಾಪಿ ದುರ್ಯೋಧನ (ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿ) ಅಲ್ಲಿನೋಡು ಬಂಧುವೆ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬೇಡಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರಿಸಿ ವೈರಿಯ ಶೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ದೈನ್ಯತೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. (ಮೇಲಿನೋಡಿ) ಬಂಧುಗಳೇ ಅಳಬೇಡಿರಿ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ತಾಳಿರಿ ನನ್ನ ಹತಭಾಗ್ಯ ಸಹೋದರರೇ ಕೇಳಿ ಕಡುವಿರೋಧಿಯಾದ ಕುಲಕಂಠಕ ದುರ್ಯೋಧನನ ಶೋಕತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತುಜನತಮ್ಮಂದಿರ ಭಿನ್ನಮುಂಡದಿಂದ ನೀರಾಂಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆ ಕೌರವೇಶ್ವರ ನರಕದ ಭಯಂಕರ ಒಂಸೆಗಿಂತಲೂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಶಕುನಿಯಿಂದ ನಿನ್ನಗಾವು ಒಂಸೆಯು ಎನುಹಿಂತೆಗಿಂತಲೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು.

ಕೊನೆಗೆ ತಾಯಿಯ ದಾರಣವಾದ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿತೊಯ್ದು ಗುರುಹಿರಿಯರ ರಕ್ತದಿಂದ ಕಳಂಕಿತನಾಗಿ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸಾಯುವಾಗ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಹನಿ ನೀರು ಬಿಡುವರಿಲ್ಲದೆ ನರಕದಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿಯುವೆ.

ತಾಳ, ತ್ರಿತಾಳ ಪದ ರಾಗ, ಶಂಕರ
 ಬಿಡದುಪಾಪ | ಶಕುನಿಶಾಪ | ಕಡುಶೋಕದ ಮನತಾಪ | ತಡೆಯೆ ನಾನು
 ಒಡಲಿನಶೋಪಾ | ಮದುಗಟ್ಟುವೆ ರಕ್ತದಕೂಪ | ತಾಳಿ ತಾಳಿ ಕೃತಕಹಿಸಿದ
 ತಾಪ |

(ತದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವನು. ನಂತರ ಗಾಂಧಾರಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ಗಾಂಧಾರಿ:—ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಕುಮಾರನ ಮುಖವನ್ನೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲಾ. ಕಾರಣವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ:—ಪ್ರಿಯತಮೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಕೇಳಬೇಕಾಗುದಲ್ಲಾ ಎಂಬ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ದೂರಾಗಿರುವನು.

ಗಾಂಧಾರಿ:—ಮುಂದೆ ಉಪಾಯ ?

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ:—ಆಪಾಯವಾಗದ ವಿನಃ ಉಪಾಯ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲಾ

ಗಾಂಧಾರಿ:—ಹಾಗಾದರೆ ಮಗನನ್ನು ನೈತೃವಿನಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತ ಮಾಡುವಿರಾ ?

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ:—ಇಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿದುರನನ್ನು ಕಳಿಸಿರುವೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು. (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿಧುರನೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಆಮ್ಮಾ ಕರೆಸಬಾರದಿದ್ದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಕೆರೆಸಿದಿರಿ.

ಗಾಂಧಾರಿ:—ಮಗೂ ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವೋ ?

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾ !

ಗಾಂಧಾರಿ:—ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಆಲ್ಲವೆಂದನೆ ?

ಗಾಂಧಾರಿ:— ನನ್ನ ಹೃದಯರಕ್ತವನ್ನು ಬಸಿದು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಲಹಿರುವೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ನಿನ್ನ ರಕ್ತದ ಪ್ರತಿಮೆಯೇ ದುರ್ಯೋಧನನ ದೇಹ.

ಗಾಂಧಾರಿ:— ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ದೇವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಿಕ್ಷೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಮಾತೃ ಹೃದಯವು ತಣ್ಣಗಿರಲೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ.

ಗಾಂಧಾರಿ:— ಹಾಗಾದರೆ ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲವೆ ?

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಸರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಸಲಹೆಯಾದರೆ ಕೇಳಬಹುದು.

ಗಾಂಧಾರಿ:— ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಂದಿರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆಂದಾದರೂ ಅಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಬಲ್ಲರೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಿಡಮ್ಮಾ ಹೊತ್ತಾಯಿತು.

ಗಾಂಧಾರಿ:— (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿ) ಮಗೂ ಸಮ್ರಾಟಾ ದುರ್ಯೋಧನ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸಂಧಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಸುಖಿಯಾಗಿಬಾಳು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಅಜೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವಿಷಯವೇನಿದ್ದರೂ ಹೇಳು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ನಡೆಸುವೆ.

ಗಾಂಧಾರಿ:— ಹಾನಿಯಾಗದಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಶ್ವಾತ್ರಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಪಯೋಗವೇನು.

ಗಾಂಧಾರಿ:— (ಬೇಸಿರದಿಂದ) ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಇಲಾ .

ಗಾಂಧಾರಿ:—ನೃತ್ಯವು ನಿನಗೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಅದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.

(ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೋಗತೊಡಗುವನು)

ಗಾಂಧಾರಿ:—(ಅನಿವಾರ ಮಾತೃ ಪ್ರೇಮದಿಂದ) ಮಗೂ ತಾಯಿಯಂತಹ ಬಂಧುವು ಹಿತ್ತೈಸಿಯು ಅಂತಃಕರಣಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಬುಡವೇಲಾಗಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ದೊರಕುವದು ಕಷ್ಟ. ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮವು ಸಾಗರದಂತೆ ಅಪಾರವಾಗಿರುವದು. ದುರ್ಯೋಧನಾ ಸಾಗರದನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಶ್ವದ ನೆಲೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಾತೃ ಹೃದಯದ ಪವಿತ್ರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಆಯಿತೋ ಬರುವೆ (ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಹೋಗುವನು. ಗಾಂಧಾರಿಯು ಹೋದಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ)

ಗಾಂಧಾರಿ:— ಹೋಗು ನೃತ್ಯವು ಕಾಳಸರ್ಪರೂಪದಿಂದ ಜಿನ್ನೆಟ್ಟಿರುವಾಗ ಮಾನ್ಯರ ಮಾತುಗಳು ತೂನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದು ಸಹಜ

ತಾಳ, ತ್ರಿತಾಳ | ಪದ | ರಾಗ, ಜೀವನಪುರಿ
ವಿಧಿಬಲಕ ನೀರುವುದಾರಿಂದ | ಸಾಧ್ಯವಾದುದೆ ಸಾವಿನಳವನು | ತಿಳಿಯಲು ಮಾಯಾಪಾರವಾರಿಯ || ಅಂತ ಕಾಂತಕನ ಪಂಥವಗೆಲಿದಿತ | ನೆಂತೊ ಬಿಡುವನೋ ನಿನ್ನಯ ಶಿರವ | (ಹೋಗುವಳು)

(ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಂದು ಸವಟು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ಭೀಮ:— ಧೀಶ್ವಾರ. ಧಿಶ್ವಾರವಿರಲಿ ಪಾಂಡವ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಸರಮಾತೃನ ಒಲವಿದಯೆಂದೂ ಜಗದೇಕ ವೀರರೆಂದೂ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾವು ಈಗ ಪರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಕೇವಲ ಅವರ ಪಾದಸೇವಕರಂತೆ ದಾಸ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅವರು ಹಾಕಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿರುಕರಂತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಕಾಲಕಳೆಯುವ ನಾವು ಜಗದೇಕ ವೀರರೇ ಅಲ್ಲಾ ಜಗದೇಕ ಹೇಡಿಗಳು ಇಂತಹದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಆ ಸ್ವಜನದ್ರೋಹಿಯಾದ

ಕೀಚಕನ ಕಾಟಾ ಇವಳೇನು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ದಾಸಿ. ಅಂದಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರಮಾಡಿದರೆ ಕೇಳುವ ಗಂಡುಗಲಿಯೊಬ್ಬನು ಬೇಕಲ್ಲಾ ವ್ರಂ ಹೂ ಯಾರೂಇಲ್ಲಾ ನಾನೇನಾನು ಅವಳೇ ಅವಳು ಎಂಬ ಉದಾಶೀನ ಭಾವದಿಂದ ಅವಳಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನಂತೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ದ್ರೌಪದಿಯು ಸಂತಾಪದಿಂದ ಬಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೊಂದೇ ಅವಕಾಶ. ಕೆಡಗೇಡಿಯಾದ ಕೀಚಕನ ಅವತಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ ಅಂತೂ ಒಂದು ಜಾಲೆಯ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದೇ ಬಿಟ್ಟೆ ಆದರೆ ಕಚ್ಚುವಸುರವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕುವ ಭರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಲೇಯಿಲ್ಲಾ ಎಂದಿಗೆ ಆ ಸುದಿನ ಬರುವದೋ ಎಂದು ಕಾಯತ್ತಲಿಷ್ಟೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವಬಯಕೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜನಿಗೆ ಪಂಚ ಸಕ್ರಾನ್ತವನ್ನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು ಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ ಯಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಸಮಯಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸವಟನ್ನು ಮರೆತು ತಂದೇಬಿಟ್ಟೆ ಇದೊಂದುಬಗೆಯ ಅನುಕೂಲವೇ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಪಾಂಚಾಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಮುಂದೆಬಂದು ನೋಡಿ) ಓಕೋ ನೆನಿಸಿದವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂಬಂತೆ ಪಾಂಡವರ ಭಾಗ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಳು. (ಆತುರದಿಂದಾ) ದ್ರೌಪದೀ(ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುವನು ದ್ರೌಪದಿಯು ಪೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವಳು.)

ಭೀಮ:—(ಪುನಃ) ದ್ರೌಪದೀ.

ದ್ರೌಪದಿ:—(ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ) ದೇವಾ ಇದೇನು ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯುವಿರಲ್ಲಾ !

ಭೀಮ:—ಹೆಸರಿನ ಒಡೆಯನು ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯಬೇಕಲ್ಲವೆ ?

ದ್ರೌಪದಿ:—ಇದು ಅವಿಚಾರವಲ್ಲವೆ ?

ಭೀಮ:— ಭೀಮನ ಆಯುಷ್ಯೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುವದು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಸಹ ಉಚ್ಚರಿಸುವಿರಲ್ಲಾ.

ಭೀಮು:—ಯಾವ ಹೆಸರಿನ ಅಧಿಕಾರವು ಯಾವ ಹೆಸರಿಗಿರುವದೋ
ಅದು ಬರತಕ್ಕದ್ದೇ.

ದ್ರೌಪದೀ:—(ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ) ದೇವಾ ಇದು ಪ್ರಮಾದವಲ್ಲವೇ ?

ಭೀಮು:—ಈ ಚಕನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದೇ ಪ್ರಮಾದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ
ಅಶ್ವರ್ಯ ಭಯಪಡುವುದೇಕೆ ?

ದ್ರೌಪದೀ:—ಅಂದರೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಅವಧಿ ?

ಭೀಮು:— ಇನ್ನೆಂಟುದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ.

ದ್ರೌಪದೀ:—(ಧೈರ್ಯದಿಂದ) ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಭೀಮು:—ನಮ್ಮ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಧೌಮ್ಯರು ಚಾಂದ್ರಮಾಸಗಣನೆ
ಯಿಂದ—ಇನ್ನೆಂಟುದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ ಗುಪ್ತವಾಗಿದೆಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು

ದ್ರೌಪದೀ:—ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗಾದರೂ

ಭೀಮು:—ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಇರುವೆ.

ದ್ರೌಪದೀ:—ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ನೀವು ಬಹು

ಭೀಮು:—ಹುಂಬನೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ?

ದ್ರೌಪದೀ:—(ನಕ್ಕು) ಅದೇನಿಲ್ಲ.

ಭೀಮು:—ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ.

ದ್ರೌಪದೀ:—ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು.

ಭೀಮು:—ಏಕೆ ?

ದ್ರೌಪದೀ:— ಆ ಕೇಡಿಗರು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಅವಧಿಯ ತಪ್ಪನ್ನೇ
ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಭೀಮು:—ತಪ್ಪನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.

ದ್ರೌಪದೀ:—ಅಷ್ಟಾದರಾಯಿತು.

ಭೀಮು:— ಸರಿ ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೇನು ?

ದ್ರೌಪದಿ:— ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಡಾಂತರವು ಬಂದೊದಗಿರುವುದು:

ಭೀಮ:— ಅದಾವುದು ?

ದ್ರೌಪದಿ:— ಸುಧೇಷ್ಣಾ ದೇವಿಯವರು ಮೊನ್ನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಏನೆ ಕರಿಗಾಲಿನವಳೇ ನೀನು ಬಂದಾಗಿಂದ ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಅನಾ ಹುತಗಳಾಗಹತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ರುವರು.

ಭೀಮ:— ಏನಾದರೂ ವಿನಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ.

ದ್ರೌಪದಿ:— ಬೇಡಕೊಂಡೆ.

ಭೀಮ:— ಅವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ.

ದ್ರೌಪದಿ:— ಕೊಟ್ಟರು.

ಭೀಮ:— ಏನೆಂದು ?

ದ್ರೌಪದಿ:— ಇನ್ನೆಂಟುದಿನ ಮಾತ್ರ ಇರಬಹುದೆಂದು ?

ಭೀಮ:— ಅಷ್ಟಾದರಿಸಾಕು ಗೆದ್ದೆವು. ದೇವಿದ್ರೌಪದಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ವನ್ನು ಗೆದ್ದೆವು (ಎಂದು ಎರಡೂಕೈ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವನು)

ದ್ರೌಪದಿ:— ಹಾಂಹಾಂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆತ್ತಗೆಮಾತಾಡಿರಿ

ಭೀಮ:— ಏಕೆ ?

ದ್ರೌಪದಿ:— ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ ?

ಭೀಮ:— ಓಹೋ ಹೌದು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಯುಕ್ತ ದೇವೀನಿನ್ನಂತಹ ಸೊಜ್ಜಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾಂಡವರ ಪುಣ್ಯವೇ ಪುಣ್ಯ. ಏನುಮಾಡಲಿ ನೀಚ ಕೀಚಕನ ರಕ್ತದಿಂದತೊಳೆದ ಈ ನನ್ನ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಪೀಡಿತಳಾದ ಈ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಾವರಿಸಿದ್ದರೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು— ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯವು— ಭೀಮನಿಗೆ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲಾ— ಪುನಃ ವಿರಾಟರಾಯನ ಅಡಿಗೆಮನೆಯ ಮುಸುರಿ ತೊಳೆಯುವದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವು.

(ಎಂದು ನುಟುಸಿರು ಹಿಡುವನು.)

ದ್ರೌಪದಿ:—ದೇವಾ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬರುವಂತಿದೆ—(ನೋಡಿ)
ಒಹೋ ಇವಳು ಅರಮನೆಯ ಚೀಟಿ ದುಕ್ಕಿಲೆ ಶಬ್ದಜೋಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಬಹು
ನಿಪುಣೆ ನಾವಿಬ್ಬರಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ—ಪಾಪದ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ಏನಾದರೊಂದು ಮಾತಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು— ಆ ಮೇಲೆ ಪಾಪ ಬಡಪ್ರಾಣಿಯು
ನಿಮ್ಮ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯಾಗಬೇಕಾದೀತು—ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆಯಾಗಿರಿ
ಭೀಮ:—(ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಬರಲಿಬಿಡು ನೋಡೋಣ.

ದುಕ್ಕಿಲೆ:—(ಬಂದು) ಸೈರಂದ್ರಿ ಸೈರಂದ್ರಿ ಯಾವಕೆಲಸದಲ್ಲಿದೆ
(ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿ) ಇವನಾರು(ಗುರ್ತು) ಓಹೋ ನಮ್ಮ ಅಡಿಗೆಯ ಬಾಣಶಿಗ
ಇವನ ಸಂಗಡ ಏತರನಾತು ಹಿಂದಾದ ಅವಮಾನವು ಸಾಲದೇನು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ವಿಶೇಷವೇನಿಲ್ಲತಾಯಿ—ಈ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯು
ತೊಡಕು ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಎಷ್ಟುಪ್ರಯತ್ನ ಬಿಟ್ಟರೂ ಸರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ—ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಇವರು ಬಂದು ನಾನುಬಿಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲಿಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು—
ದೇಹದಪ್ರಾಣದ್ದರೂ ಚುದ್ಧಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಿರಬಹುದೆಂದು ಕೊಟ್ಟೆ—

ದುಕ್ಕಿಲೆ:— ಕೂಡಲೇ ಬಿಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಾ—ಈ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಕೆಂಬದ
ಬೆರಳಿನಭೂಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯ.

ಭೀಮ:— ಏಕೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ನೋಡುವಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ—ಕಳಿಸಿ
ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ದುಕ್ಕಿಲೆ:— ಅದೇನಿಲ್ಲ ಧೂಮಕೇತವ್ವಾ.

ಭೀಮ:—(ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕೆಮ್ಮುವನು) (ದುಕ್ಕಿಲೆಯು
ಹಾರಿಬಿದ್ದು)

ದುಕ್ಕಿಲೆ:—ಮುಂಗಾರಿಯುಸಿಡ್ಲು ನಿನ್ನ ಬಾಯಲೈನಪ್ರಾಣುಟ್ಟಿದ್ದು.

ಭೀಮ:— ಏಕೆ ದುಕ್ಕಿಲಮ್ಮಾ.

ದುಕ್ಕಿಲೆ:—(ಅದೇಸ್ವರದಲ್ಲಿ) ಏಕೆಲ್ಲ ಮಹಾರಾಯಾ.

ಭೀಮ:— ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡುವೆಯೇನು.

ದುಕ್ಕಿಲೆ:— ಯಾರಕೂಡ ಮಹರಾಯಾ.

ಭೀಮ:— ನನ್ನ ಕೂಡ.

ದುಶ್ಶೀಲಾ:— ಇನ್ನೂ ನಾಲೊಪ್ಪತ್ತು ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭೀಮ:— ಅಂದರೆ ನಾನಂತಹ ಭೀಕರ್ ಮನುಷ್ಯನೇ.

ದುಶ್ಶೀಲಾ:— ಯಾರು ಹೇಳಿದರು, ಆವರಿಗೆಲ್ಲೋ ಹುಚ್ಚು ನಿನ್ನಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹ ದವರು ಊರಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನಗಳಿದ್ದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳೇ ಬೇಡಾ ವೈರಿಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಪಿ ಸಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕಾಯಿವಡಿಸಿ ಕಾಲಿಗೆಬಿದ್ದು ಹೇಳದೇ ಹೋಗುವರು.

ದ್ರೌಪದಿ:— ಇನ್ನು ಹೊರಡಬಹುದು.

ಭೀಮ:— ಸಹಾಯಕ್ಕೆ.

ದ್ರೌಪದಿ:— ದುಶ್ಶೀಲಮ್ಮ ನಿದ್ದಾಳೆ.

ಭೀಮ:— ದುಶ್ಶೀಲಮ್ಮಾ—ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಡಲೋ ?

ದುಶ್ಶೀಲೆ:— ಹೊರಡು ಮಹಾರಾಯಾ ತಿರುಗಿ ನೋಡಬೇಡ— ಕನಸ್ಸು ನಲ್ಲಿ ಬಂದೀ. ನಮಸ್ತೆ. (ಭೀಮನು ಭರದಿಂದ ಕಾಲ: ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವನು.)

ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗು ಮಹಾರಾಯ— ಭೂಕಂಪವಾದೀತು. (ಭೀಮನು ಹೋಗುವನು.)

ದ್ರೌಪದಿ:— ದುಶ್ಶೀಲಾದೇವಿ ಈ ಮಾತಿಗ ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯ

ದುಶ್ಶೀಲಾ:— ನಾನು ಸಹಾಯಮಾಡುವದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿರುವದು. ಯುವರಾಜರು ಈ ದಿವಸ— ಸಂಗೀತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯಕಡೆಗೆ ಬರುವ ರಿದ್ದಾರೆ. ಆಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಪಾರಿಜಾತ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ಈ ಹಾಕಾದ ತೊಡಕು ಬಿಡಬೇಕಾದರೆ, ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯಬೇಕೋ!

ದುಶ್ಶೀಲೆ:— ದ್ರೌಪದಿ ಜೋಕೆ ನಾನು ಬರುವೆ.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಭೀಮದೇವರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸಂಕಟವು—ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೇ—ಬರುವ ಸಪ್ತಮಿಯ ಮಿತಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವು ಮುಗಿಯುವದೆಂದು—ಕುಲಗುರುಗಳು ಗುಪ್ತಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿರುವರು ಧರ್ಮಮೂರುತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ಅರ್ಜುನ ದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದ್ದರು (ಮುಂದೆ ನೋಡಿ ಆಗೋ ಅವರೇ ಬಂದರು.

ಅರ್ಜುನ:— (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಪಾಂಚಾಲಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಣಾಮಗಳು
(ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು)

ದ್ರೌಪದಿ:— ಪತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾದ ನಾನು ನಿಜಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ ? (ನಮಸ್ಕರಿಸುವಳು)

ಅರ್ಜುನ:— ಪಾಂಚಾಲಿ. ನೀನು ಮುಕ್ತಳಾದದ್ದು—ಪತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮನ ಸಹಾಯದಿಂದ.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ಇಲ್ಲಿ ವೊದಲು ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅರ್ಜುನ:—(ಹರುಷದಿಂದ) ಏನು ಜಗತ್ಪಾವನ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನ ಸಂದೇಶವನೇ—ಸರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೇನು ಶುಭದಿನಗಳನ್ನು ಕಂಡಂತೆಯೇ

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ಇಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ಅವಕಾಶವುಂಟು

ಅರ್ಜುನ:— ಹಾಗಾದರೆ ಯಾವಮಿತಿಗೆ.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ಒರುವ ಸಪ್ತಮೀ ಮಿತಿಗೆ (ದುಃಖದಿಂದ) ಆರ್ಯಾ ನಿಜವಾಗಿ ನಾವು ಈ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಇದೇನುದೇವಿ. ಭಾರತಾಂಗನೆಯಾದ ನೀನು ಹಕ್ಕಿನ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರುಳ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ರಾಜ್ಯವು ಮರಳಿಬರುವಾಗ ಶೋಕಿಸುವದೆ.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ದೇವಾ ನಾನು ದುಃಖಿಸುವುದು ನನಗಲ್ಲಾ ಜಗ ದೇಕವೀರರೂ ಭಾರತಪುತ್ರರೂ ಆದ ನೀವು ಧರಿಸಿರುವ ಈ ಹೀನವೇಷವನ್ನು ಕಂಡು.

ಅರ್ಜುನ:— ದೇವಿ ಜಗದ್ವಂದ್ಯನಾದ ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯು ಭಾರತದ ಪ್ರಜಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ, ತಿರುಕರಂತೆ ಮೈಮೇಲೆ ಹಿಟ್ಟಿಇಲ್ಲದೆ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾ, ಕಷ್ಟಸಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸೈಹಸುತ್ತಾ, ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬ ಗುಂಡನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದರಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಶಾಂತನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವಾಗ ನಮ್ಮಗಳವಾಡೇನು. ದೇವಿ ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಾಟಕದ ನಟನಂತಿರುವದು.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ನಟನಿಗೂ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನು.

ಅರ್ಜುನ:— ಹಾಗಲ್ಲಾ ನಟನು ಒಂದುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದಿರುವನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದೇ ನಟನು ಸೇವಕನಾಗುವನು.

ವೌಪದಿ:— ನಿಜ.

ಅರ್ಜುನ:— ಅಂದಮೇಲೆ ಆ ನಟನ ಸೇವಕನ ವೇಷವನ್ನು ಕಂಡು ಏಕೆವಿಷಾದಿಸಬೇಕು ? ಅದರಂತೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೆಂಬ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಧರಿಸಿರುವ ವೇಷವನ್ನು ಕಂಡು ಏಕೆವ್ಯಸನಪಡಬೇಕು ? ನಾಟಕವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ನಟನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ನಾವಾದರೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೆಂಬ ನಾಟಕವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡೇ ತಿಳಿರುವೆವು.

ದುಶ್ಮೀಲಾ:— ಸೈರಂಧ್ರಿ.

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ದೇವಾ ನೀವು ಹೂರಡಿ.

ಅರ್ಜುನ:— ಪಾಂಚಾಲಿ ನೀನು ದಾಸಿಯ ಸಂಗಡನಡೆ. ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.

(ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಹೋಗುವಳು. ನಂತರಾ,)

ಅರ್ಜುನ:— ದೇವಾ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಾಣಾಧಾರನಾದ ನೀನು. ಅವರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಕಪಟನಾಟಕವನ್ನು ಹೂಡಿರುವೆ ಯಲ್ಲವೆ. ಪ್ರಭೋ ನಿನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವು ಪಾಂಡವರ ತಲೆಯಮೇಲಿರುವ ವರೆಗೆ ಜಯವಲ್ಲದೆ-ಅಪಜಯವೆಲ್ಲಂದಬರಬೇಕು.

ಕಾಲ ನಿಶ್ಚಯ ಪಡ ರಾಗ ಬಸಂತ
 ಪುಣ್ಯಮೂರುತಿಯ ದಯದಿ | ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು | ಬನ್ನಪಡುವ
 ರೆಮ್ಮಪ್ರಜನಕೆ ಶಾಂತಿಸುಖಕೊಡುವೆಬೇಗ | ಸಂತೋಷವ ಸತತ ಕೊಡುವೆ |
 ದೇವದೇವನೆನಿಸಿ ಮೆರೆವ | ಪಾರವಾದ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆ | ಪಾಮರರಿಗೆ ತಿಳಿಯ
 ಲಳವೆ |
 (ಹದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಗುವನು)

೩ನೇ ಪ್ರವೇಶ

(ಪಾಂಚಾಲಿ ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಹುಂಡೆ ಬಂದು)

ಪಾಂಚಾಲಿಃ—ದೇವ ಯದುನಂದನ—ದೇವಕೇಶವಯ ನಿನ್ನ ಪಾಂಡ
 ವರ—ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಚಿಂತನೆಯು ನಿನ್ನ ದಲ್ಲವೆ ಪ್ರಭೋ ನೀನು ಮನುಷ್ಯ
 ನಾಗಿ ಜನ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು
 ಯಾರಿಂದಲೂ ಇಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ. ಪ್ರಭೋ ನೀನಿಗೆ ಇವನು ದ್ವೇಷಿಯು.
 ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲ ನೀನು ಕೆಲವರಿಗೆ ತೋರಿಸತಕ್ಕ
 ನಿಗ್ರಹವು ಕೂಡಾ—ಕೊನೆಗೆ ಪರಾನುಗ್ರಹರೂಪವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ
 ಕೈಗೂಡಿಸುವದು— ಓ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ, ನೀನು ಕರ್ಮಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವನು.
 ಕರ್ಮಾಧೀನವಾದ ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದವನು ತಿರ್ಮಕೃಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ
 ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವತಾರವೆತ್ತಿ ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ
 ಕೇವಲ ನಟನೆಯಲ್ಲವೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲಾ. ಪ್ರಭೋ, ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
 ಸಿಕ್ಕು ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮಾನವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೂ,
 ಧ್ಯಾನಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಆಸೆಹುಟ್ಟಲೆಂದು ಈ ಅವತಾರವನ್ನೆತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ.
 ನಿನ್ನ ಪಾದಾಶ್ರಯದಿಂದ ಸಮಸ್ತದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ, ನೀನಿಗೆ ಅನು
 ಜೀವಿಗಳಾಗಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಡಾ. ಸಮುದ್ರ
 ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದಂತೆ, ನಿನ್ನ ನು ಬಿಟ್ಟರೆ
 ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲಾ. ಪ್ರಭೋ ನಿನ್ನ ಪರಮಮಿತ್ರರಾದ ಬಡ
 ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸನೆಂಬ ಕಡೆಯ ಕಂಟಕವನ್ನು, ಕಡೆಗಾಣೆಸ
 ಬೇಕೆಂದು ಶರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡುವೆ. (ಆದರಂತೆ ಮಾಡಿ)

ತಾಳ, ಅದಿ ಪದ ರಾಗ, ಭೈರವಿ
ಕೋಮಲ ಹೃದಯಾ ಪಿತನೇ ಸದಯಾ | ಮಂದರಗಿರಿಧರ ಮಂಗಲವಾಯಾ ||
ಅಬಲೆಯ ಮಾನವ ಜವದಲಿ ಕಾಯ್ತೆ | ಮಮಕಾಯ | ಹಿತದಾಯ |
ಯದುರಾಯ |

ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರ

ಅರ್ಜುನ, ಉತ್ತರ, ಸುಧೇಷ್ಣಾ, ದ:ಶ್ರೀಲಾ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವರು.

ಸುಧೇಷ್ಣಾ:— ಸೈರಂಧ್ರಿ-ಬ್ರಹ್ಮನುಳಿಯು, ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ
ಗಣ್ಯನಾದ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವನಂತೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿಯೂ,
ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಯುದ್ಧಕಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ನಿಪುಣ
ಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದೆ ?

ಸೈರಂಧ್ರಿ:— ನಾನು ದಾಖಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವ
ಅಧಿಕಾರವುನನಗಿದೆಯೇ? ತಾವು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವದೊಂದೇ ತಪ್ಪು ಬ್ರಹ್ಮನುಳಿಯು
ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿಯೇ ಇರುವಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೂಚನೆಮಾಡಿ

ಅರ್ಜುನ:— ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ ಇಷ್ಟು ತರ್ಕಗಳೇಕೆ ನಾನೇನು
ಒಲೆನೆನ್ನುವೆನೆ ಹೇಳಿ. ಯಾವವಿಷಯವಾಗಿ ಕೀರ್ತನೆಮಾಡಲಿ ?

ಸೈರಂಧ್ರಿ:— ದೇವಿಯವರೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಗಳ ವಿಷಯ
ವಾಗಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ.

ಅರ್ಜುನ:— ದೇವಿಯವರೇ ಆಗಬಹುದೇನು ?

ಸುಧೇಷ್ಣಾ:— ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ-ಯಾವವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ-
ದರೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಅರ್ಜುನ:— ಸರಿಹಾಗಾದರೆ (ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವನು)

ತಾಳ, ರೂಪ ಪದ ರಾಗ ಚಾಲಕರ್ನಾಟಕೀ
ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿ ಮಧುರವಾಣಿ ಕಮಲನಯನಾ | ಜಗದಂತರ್ಯಾಣಿ |
ಸುಗುಣ ಸುಜನವೃಂದ ಜಯವಿನಿಧಾನಾ || ಭಕ್ತೋದ್ಧರ ಭಯನಿವಾರಣಾ ||
(ಕೀರ್ತನಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು)

ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿರಾ ಯಾವಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನೊಬ್ಬನಾಗಿದ್ದರೂ, ಜಗತ್ತಿನ
ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಮಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಲೀಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವನೋ, ಯಾವ

ಮಹಾನುಭಾವನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದಂ
ಟಾದ ದೋಷಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವಿರುವನೋ, ಆ ಉತ್ತರನೇ ಕೃಷ್ಣನು. ಇದಲ್ಲದೆ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟರಾಜರು- ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸೇವೆ
ಗಾಗಿ ಬಂದವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಯಾರು ಮಾತಾಡು
ವರೋ, ಅಂಥವರನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಮುಂದಿನಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಂದಿಯನ್ನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ
ಸುವನು. (ಸುಧೇಷ್ಟಾ ದ್ವೈಲಿಯರ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು
ನೋಡುವರು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿರಾಮನು ಆವಸರದಿಂದಬಂದು ?

ವಿರಾಮಃ— ದೇವಿಯವರೇ ಸಮ್ರಾಟ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರ ಯುವ
ರಾಜರು, ವಿಶ್ರಾಂತಿವಂದಿರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ
ಆಯಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿವೆಯಷ್ಟೆ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಿದೆ
ಮಹಾರಾಜರು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬರುವ ದಾರಿಯು ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿರಾಮಃ— ತೊಂದರೆ

ಅರ್ಜುನಃ— ಯಾವದೂಯಿಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಮಃ— ಹಾಗಾದರೆ ಬರಬಹುದೋ ?

ಅರ್ಜುನಃ— ಆಗಬಹುದು.

ವಿರಾಮಃ— ಸರಿ (ಎಂದು ಒಳಗೆಹೋಗಿ ಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ
ಪರಾಕು ಹೇಳುತ್ತಾ ಎರಡೂಕೈಮುಂದೆಮಾಡಿ.) ವೈರಿಗಳಗಂಡ, ರಣಪ್ರಚಂಡ,
ಧನುರ್ವಂಡಧರ, ಘನಘೋರ, ರಣಚೀತಾರ, ವಿರಾಧಿವೀರ, ಗಂಭೀರ,
ರಣಭೀರು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವಿಲಾಸಮಂದಿರ ಸುಕುಮಾರ. ಉತ್ತರಕುಮಾರ
ಯುವರಾಜ ಬಹುಪರಾಕ (ಎಂದು ಮುಂದೆ ಬರುವನು. ಕುಮಾರನು
ಹಿಂದಿನಿಂದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಾಗಿ ಬರುವನು. ಬಂದು ಸುತ್ತಮುತ್ತ
ನೋಡುತ್ತಾ ಮುಚ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಉತ್ತರಃ— ಬ್ರಹ್ಮನು ಈಗ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಕಾರಣವೇನು.
ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಹೇಳು ?

ಅರ್ಜುನಃ— ಕಾರಣವು ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮಹಾರಾಜ

ಉತ್ತರ:—ಸರಿ. ನಾನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಕಡೆಯಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ:—(ನಗುತ್ತಾ) ಅದು ಸಹ ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:— ಎಲ್ಲಾ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಯಾಕೆ ವಿರಾಮ. ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ?

ವಿರಾಮ: . ಬುದ್ಧಿ ಅವರು ಮಾಡಿರೋದೆಲ್ಲಾ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ. ತಾವು ಕೇಳೋದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಉತ್ತರ:—ಒಳ್ಳೇದು ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೇ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವು ?

ಅರ್ಜುನ:— ವಹಾರಾಜ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಸಂಗೀತ, ರಂಗೀತ, ಭಾಷಣ, ನರ್ತನ, ಆನೇಕಾನೇಕ.

ಉತ್ತರ:—(ಸ್ಮ) ಸರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ ಬುದ್ಧಿ. (ಪ್ರ) ಹೂಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೇ ವೊದಲು ಆನೇಕಾನೇಕವಾಗಲಿ.

ಅರ್ಜುನ:—ಮಹಾರಾಜ. ಅದು ಶಬ್ದದ ವಿಶೇಷಣ.

ಉತ್ತರ:—ಸರಿಹಾಗಾದರೆ ಅದನ್ನೆ ಮಾಡಿಸು.

ಉತ್ತರ:—(ಮುಂದೆಬಂದು) ಅಣ್ಣಾ ಇದೇನು ?

ಉತ್ತರ:—ಇದನ್ನೇ ಮಾಡಿಸು ಅದಕ್ಕೇನು ?

ವಿರಾಮ:—ಇವೆಲ್ಲಾ ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆಗಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:—ಹಾಗಲ್ಲಾ. ರಾಜನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜನು ಮಾಡಬೇಕು ಉಳಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರವರೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ:— ವಿರಾಮಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಯಾವುದು ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನೀನೇ ಹೇಳಿಬಿಡು.

ವಿರಾಮ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೇ ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜರಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾ-ಇನ್ನಾವ ರಾಜರಲ್ಲೂಯಿಲ್ಲಾ. ಸರಸ್ವತಿಯ ಅವತಾರವಾದಕೂಡೆಲೇ ವಾಸಮಾಡುವ

ದಕ್ಕೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳಿಸಿಗಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನನ:—ಕಡೆಗೆ ?

ವಿರಾಮನ:—ನಮ್ಮ ಈ ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು.

ಅರ್ಜುನನ:—ಹಾಗಾದರೆ ಸರಸ್ವತಿಯ ವಾಸಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲೇ ?

ಉತ್ತರನ:—ವಿರಾಮನ ತಲೆಯು ಯುವರಾಜನಿಂತಲೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ.

ವಿರಾಮನ:—(ನಗುತ್ತಾ) ಬುದ್ಧಿ ಇದು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನ.

ಉತ್ತರನ:—ಹೂ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಉತ್ತರಗೆ ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ಆದೆಯಷ್ಟೆ ?

ಅರ್ಜುನನ:—ಹೌದು ಮಹಾರಾಜ

ಉತ್ತರನ:—ತಾಳವು ತಾಳನಲ್ಲಿರುವದೋ ?

ಅರ್ಜುನನ:—ಹೌದು.

ಉತ್ತರನ:—ಹಾಗಾದರೆ ತಾಳಾ ಮತ್ತೂ ರಾಗಾ ಇವರಜೂಯಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಸು ?

ವಿರಾಮನ:—ಆಲೆಯಿರೋದು ವಿದ್ಯಾದಗುಟ್ಟು.

ಉತ್ತರನ:—ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಉತ್ತರಗೆ ಸರಿಯಾದ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಅನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳು.

ಅರ್ಜುನನ:—ವಾತಾವರಣ ಅಲ್ಲ ಮಹಾರಾಜ.

ಉತ್ತರನ:—ಹಾಗಾದರೆ ?

ಅರ್ಜುನನ:—ವರ್ಣ.

ವಿರಾಮನ:—ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪನಾತ ಹೆಚ್ಚು, ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಗೆಂದರು.

ಅರ್ಜುನನ:—ಎಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಣವನ್ನು ಹೇಳು ?

ಉತ್ತರನ:—ಯಾವರಾಗದಲ್ಲಿ ?

ಅರ್ಜುನನ:—ಮಹಾರಾಜ ಯಾವ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರನ:—ತಿಟ್ಟಿನ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸು ?

ಅರ್ಜುನ:-ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ ಶಿಟ್ಟಿನರಾಗವು ಮೂವತ್ತೆರಡು ರಾಗ
ದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಾ.

ಉತ್ತರ:-ಅದಕ್ಕೇನು ಮೂವತ್ತೆರಡೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಯಾರಾದರೂ
ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆನು ?

ಅರ್ಜುನ:--(ನಸ ನಗುತ್ತ) ಅದೇನಿಲ್ಲಾ. ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ ರಾಗ
ವಾಗುವದಿಲ್ಲಾ ಆದಕ್ಕೆ

ಉತ್ತರ:-ಅದಕ್ಕೇನು. ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ.
ರಾಗರೇಗಿದ್ದು. ತಾಳಶೋಡಿದ್ದು. ಅಂತಾ.

ಉತ್ತರ:-ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ
ಯಿತಲ್ಲಾ

ಅರ್ಜುನ:-ಓಹೋ ಸಂಪೂರ್ಣ. ಆಗಲಿ ಶಂಕರಾ ಭರಣದಲ್ಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪವಾಗಿಹೇಳು

ಉತ್ತರ:-
ತಾಳ, ಏಕತಾಳ ಪದ ರಾಗ, ಶಂಕರಾಭರಣ

(ಕೈಯಲ್ಲಿತಾಳವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅನ್ನುವಳು, ಉತ್ತರನೂ ಅನ್ನುವನು)
ನತ್ತನತ್ತ ನನತಡಿರೆತಡಿಂ | ತನನನನನನನನದಿರೆ ತಡಿಂ | ನಾದಿರೆ ದಿರೆದಿರೆ ||
ತಾದಿರೆದಿರೆತನನನನ | ತನಂತನಂ | ದಿಲ್ಲಾ ತೊಂದಿರತಾನೆ | ಉದನಿತನಿತಾನೆ |
ಧಾಕಿಟಕಿಟಧಗನ ಧಾಗದಗನ | ತಿರಕಿಟಿತರ | ಕಿಟಿದಿರದಿರ ||

ಉತ್ತರ:- ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ಈ ರಾಗಬೇಡ.
ಅರ್ಜುನ:- ತಾವು ಹೇಳಿದ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಉತ್ತರ:- ಬೇಡ ಆಮೇಲೆ ಶೋಂದರೆ ಬಂದೀತು.
ಉತ್ತರ:- ಅದೇನಿಲ್ಲಾ.
ಉತ್ತರ:-ಹಾಗಾದರೆ ಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳು ?
ಅರ್ಜುನ:-ಮಹಾರಾಜ ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಶಂಕರಾಭರಣ.
ಉತ್ತರ:- ಏೇ ಆಲಾ .

ಅರ್ಜುನಃ— ಹಾಗಾದರೆ ?

ಉತ್ತರಃ— ಇದು ಬರೀಭರಣ

ಅರ್ಜುನಃ— ಅಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲಾ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಉತ್ತರಃ— ಅಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಭರಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಇದರಲ್ಲಿ ಶಂಕರನಿಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲಾ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಅದೇಕೆ ?

ವಿರಾನುಃ— ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಅಂತೂ ಪೂರ್ಣವದೆ

ವಿರಾನುಃ— ಅಜ್ಞಾನ.

ಉತ್ತರಃ— ಬ್ರಹ್ಮನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಅಲಾವ
ಮಾಡು ದುಃಖದಿಂದ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಉತ್ತರ, ಜೀವನಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಹೇಳು.

ಉತ್ತರಃ— ಜೀವನಪುರಿ ಬೇಡಾ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಓಹೋ ಮರೆತೆ. ಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೆ ಅಗಲಿ
(ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ) ಉತ್ತರ ಅದು ಆರಾಗ.

ಉತ್ತರಃ— ಸರಿ ತಿಳಿಯಿತು.

ವಿರಾನುಃ— ಯಾವದಾದರೂ ಅಂದು ಬಿಡಿ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಚರ್ಚೆ, ವಾಸ
ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ಕುಮಾರರಿಗೆ

ಉತ್ತರಃ—

ತಾಳ, ತ್ರಿಶಾಳ ದ, ರಾಗ ದೇಶ

ಎದುಕುಲ ನಂದನ | ಸುಮನ | ಕಮಲನಯನ | ಮಂದರಧರನ | ನಂದ
ಗೋಪಪ್ರಿಯನ |

ಹಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಉತ್ತರನು ಹಾವಭಾವದಿಂದ ಸುತ್ತುಹಾಕುವನು,)

ಉತ್ತರಃ— ಹಾ ಇದಕ್ಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಶಂಕರಾಭರಣ.

ವಿರಾಮಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳಿ ರಾಗದ ಉತ್ತತ್ತಿ ಇವರಲ್ಲೇ ಆದದ್ದು.

ಅರ್ಜುನಃ—ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ರಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಪ!

ವಿರಾಮಃ—ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳಿ ರಾಗದಜ್ಞಾನ ಇಷ್ಟೇಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಣಾನು ಯಾವದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸುಮಾಡುವದೇಯಿಲ್ಲ.

ವಿರಾಮಃ—(ಸ್ವ) ಮಾಡಿದರೆ ಉಳಿಯೋದೇಯಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರಃ— ಯಾಕಂದರೆ ಪಾಪ. ಸಂಗೀತಗಾರರ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೇಕೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಏನೋ ಹೊಟ್ಟೆಯಪಾಡು. ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ ದೂರದಿಂದ ಅವರಿಗೇಕೆ ತೊಂದರೆಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲವೆ.

ಅರ್ಜುನಃ—ಹೌದು ಬುದ್ಧಿ.

ವಿರಾಮಃ—ಕಳಕಳಿ ಬಹಳ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮೇಲೆ.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳಿ ನನ್ನ ಸಂಗೀತವಿದ್ದೆಯು ಬಹುದೂರ ಹೋಗಿದೆ. (ಕೈ ಮೇಲೆನಾಡಿ ತೋರಿಸುವನು.)

ಅರ್ಜುನಃ—ಅಂದರೆ

ವಿರಾಮಃ—ನೈವೇದ್ಯದ ವರೆಗೆ.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳಿ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಅಷ್ಟಜ್ಞಾನವಿದ ಹಾಗೆಯಿಲ್ಲ.

ವಿರಾಮಃ—(ಸ) ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರಿಗಿದ್ದಷ್ಟು-ಅಜ್ಞಾನಯಾರಿಗೂ ಯಿಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳಿ ಇನ್ನೊಂದುಸಾರೆ ಸಮಯಸಿಕ್ಕಾಗ ನಿನಗೆ ಆರೋಹಣ ಆವರೋಹಣ.

ವಿರಾಮಃ—(ಸ್ವ) ಆಹಿರಾವಣ, ಮಹಿರಾವಣ, ಶೀತಾರವಣ, ವೆಂಕಟೇಶವಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶವಣ

ಉತ್ತರಃ—(ನೆನಪುಮಾಡಿದಂತೆ) ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದೂರದ ವರೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿರಾಮು:—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ದೂರದವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೇನು.

ಅರ್ಜುನ:—ಇಲ್ಲಾ

ವಿರಾಮು:—ಈಗ ಹೇಳಿದರಲ್ಲಾ ಕಡೇಶಬ್ದ.

ಅರ್ಜುನ:—(ನೆನಪುಮಾಡಿದಂತೆ) ಓಹೋ ವ್ಯಂಕಟರಮಣ

ವಿರಾಮು:—ಅದರ ಮುಂದೆ ಯಾವುದು.

ಅರ್ಜುನ:—(ನಕ್ಕು) ಓಹೋ ಗೋವಿಂದ.

ವಿರಾಮು:—ಹಾ. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಹೋಗಿದೆ

(ಇಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ವಿರಾಟರಾಯನು ಬಂದು ಸಿಂಹಾಸನ ರೂಪವಾದ ಮುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ವಿರಾಟ:—ಎನಿದು ಕುಮಾರಾ ಹೀಗೆ ನೃತ್ಯಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತರೆ ?

ಸೇವಕ:—(ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಪ್ರಭೋ ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ತ್ರಿಗರ್ತನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರುವನು.

ಸುಭೇಷ್ಣಾ:—ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಕೀಚಕನು ಮಡಿದುದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗಿಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು. (ಮುಖಿಸುವಳು)

ಉತ್ತರ:—ಹೀಗೆ ಶೋಕಿಸುವುದು ಶೂರರಿಗೆ ಅಪಮಾನ.

ಸುಭೇಷ್ಣಾ:—ಅದೇಕೆ

ಉತ್ತರ:—(ವಿರಾವೇಶದಿಂದ) ಜನನೀ ಕೇಳು ನಿನ್ನ ಕುಮಾಂನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುವದೇಯಿಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಮು:—ಅದೇಇಲ್ಲಾ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ.

ಉತ್ತರ:—ಮಾಡಿದರೆ ತ್ರಿಗರ್ತನಲ್ಲಾ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಬಂದರೂ ತಿರುಗುವದಿಲ್ಲಾ ಸಾವಿರ ಕೀಚಕಮಾವನವರ ಶಕ್ತಿ ಈ ನನ್ನ ದೋರ್ದಂಡವಾದ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿದೆ ನಾನು ಇರುವವರೆಗೆ ಭಯವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ ವಿಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಮ:— ಇನ್ನು ಭಯಾನೂಯಿಲ್ಲಾ. ತೊಂದರೇನೂಯಿಲ್ಲಾ.

ಉತ್ತರ:— ಹೂಂ ವಿರಾಮಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು.

ವಿರಾಮ:— ಇನ್ನು ತಡಾ ಆಗೋದಿಲ್ಲಾ (ಸ್ವ) ಸಾಯೋದು.

ಉತ್ತರ:— ಅಣ್ಣಾ ಸಮಾಧಾನಾ.

ಉತ್ತರ:— ಸಮಾಧಾನಾ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ. ವೈರಿಗಳು ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುವಾಗ ಹೇಡಿಗಳಂತೆ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕುಳಿತರೆ? ರಾಜ್ಯವು ಉಳಿಯುವ ಬಗೆಹೇಗೆ?

ವಿರಾಮ:— ಉಳಿಯೋದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದನೇಯಿಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಟ:— ಮಗು ನಾನೂ ತ್ರಿಗರ್ತನಮೇಲೆ ಸಾಗಿಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದಿವಸ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಕೊಡು (ಹೋಗಲೆತ್ತಿ ಸುವನು.)

ಉತ್ತರ:— (ತಡೆದು) ಜನಕಾ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬಿಸಿನೆತ್ತರದ ಸಂಚಾರವುಳ್ಳ ಬಲಿಾಡ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ತರುಣರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ತರುಣ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕಳಂಕವಲ್ಲವೇ. ಮುದುಕರೇ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಸಂಕಲ್ಪವಿದೆಯೆ.

ವಿರಾಮ:— ಪಾಪ ಅಯ್ಯೋಪಾಪ. ಸರಾಕ್ರಮದ ಮರಿ.

ವಿರಾಟ:— ಕುಮಾರಾ ಬರುವೆ ಜಾಗ್ರತೆ. (ಹೋಗುವನು)

ಉತ್ತರ:— ನಡೆಯಿರಿ ಪುನಃ ಸಂಗೀತನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸೋಣ.

ಉತ್ತರ:— ಆಗ್ರಜಾ, ನೀನೆಂತಹ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೋ ತಾತನು ಹೋಗುವಾಗ ವಿನೆಂದು ಹೇಳಿದನು

ಉತ್ತರ:— ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಬೇಡ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದಿರು. ಆಪ್ತೆ.

ಉತ್ತರ:— ಆಮ್ಮಾ ಸೈರಂದ್ರಿ ನಡೆಹೋಗುವ. ಇಂತಹ ಹೇಡಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೆಂಗಸಾದ ನನಗೆ ಸಹ ಲಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಖಿಯರೆ ನಡೆಯಿರಿ. (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉತ್ತರನಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವರು)
(ಉತ್ತರೆಯು ಹಿಂದೆ ನಿಂತು)

ತ್ರಿತಾಳ, ಪದ ರಾಗ, ಅಸಾವೇರಿ

ಹೇಡಿಸುಡಿಗಳನು ಕೇಳಿಸುನಾನು | ಪಾಡುತಾಡುತೆ ಕಾಲಕಳೆಯುವ | ಮೂಢ
ತನದಲಿ ನಲಿದು ಅಲೆಯುವ || ಹೀನಾಗ್ರಜನಾ ಹೀನಭಾವನ | ನೋಡಲೆಂತು
ನಾಭಾರತಾಂಗನೆ || (ಪದವನ್ನು ಬೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವಳು.)

ಉತ್ತರಃ— ವಿರಾಮ ವೀರರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ
ವೀರರ ವಿನಃ ಸಾಧಾರಣದವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ವಿರಾಮಃ— ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋದದ್ದು ಮಹಾರಾಜರು

ಉತ್ತರಃ— ಮಿತ್ರಾ ವಿರಾಮಾ. ಪರಾಕ್ರಮವೆಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ಗಂಭೀರ್ಯವು ತುಂಬಿದನೋಡು. ಅಂದಮೇಲೆ

ವಿರಾಮಃ— ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು ಕಷ್ಟ. ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನ್ನು
ನೋಡುವುದೂ ಕಷ್ಟ.

ಉತ್ತರಃ— ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದಿನ
ಹಿರಿಯರ ಪುಣ್ಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ.

ವಿರಾಮಃ— ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರಃ— ಅಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು ಯಾರು.

ವಿರಾಮಃ— ನನ್ನ ವಿನಃ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮದಗುಟ್ಟು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ

ಉತ್ತರಃ— ಏತಕ್ಕೆ.

ವಿರಾಮಃ— ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ.

ಉತ್ತರಃ— ವಿರಾಮ. ಕೌರವರು ಏನುಮಹಾ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಕೌರವರೆಂದರೆ ಕಾಜುಗದ ಮರಿಗಳು.

ವಿರಾಮಃ— ಬುದ್ಧಿ, ಕಾಜುಗದಮರಿಗಳಲ್ಲಾ. ಕೋಳಿಯಮರಿಗಳು.

ಉತ್ತರಃ— ವಿರಾಮಾ ತಂದೆಯವರು ದೊಡ್ಡತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು.
ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಇಷ್ಟು ಸೊತ್ತಿಗೆ.

ವಿರಾಮಃ ಕೇಡಿಯ ಹೆಸರಿನ ಬೂದಿಕೂಡಾ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲಾ.
ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ

ಉತ್ತರಃ— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇ ಕೇಳು ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮ.

ವಿರಾಮಃ— ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೇಳಿ ಕಿವಿಗಳೇ
ಮಂದವಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಹೌದು, ಇದುಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಮಾತು.

ಉತ್ತರಃ— ಪಾಪ ಪಾಪ ಅದಕ್ಕೇನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ವಿಶ್ವಾ
ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇಯು ಹೆಂಗಸೇನೋ.

ವಿರಾಮಃ— ಆಲ್ಲಾ

ಉತ್ತರಃ— ಹಾಗಾದರೆ ಗಂಡಸೇನು.

ವಿರಾಮಃ— ಗಂಡಸೂ ಆಲಾ

ಉತ್ತರಃ— ಅಂದಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೋ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಹೌದು ಬುದ್ಧಿ ನಿಜವಾದ ಮಾತು. ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ
ಏತಕ್ಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದು.

ಉತ್ತರಃ— (ಕನಿಕರದಿಂದ) ಪಾಪ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಬಂದದ್ದು.
ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲಾ

ವಿರಾಮಃ— ಹುರುಳು

ಉತ್ತರಃ— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇ ಕೇಳು. ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆ
ಬಾಣಬಿಡುವುದು.

ವಿರಾಮಃ— ಆಷ್ಟೆ. ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದ್ರೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡೋದು

ಉತ್ತರಃ— ವಿರಾಮಾ ಯಾಕೋ ಬಹಳ. (ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು)

ವಿರಾಮಃ— ಹಸಿವೆ ಏನಬುದ್ಧಿ.

ಉತ್ತರಃ— ಹೌದು, ವಿರಾಮಾ ಎಷ್ಟು ದೂರದರ್ಶಿಯೋ ನೀನು.

ವಿರಾಮಃ— ಸಹವಾಸ ನೋಡಿ ಬುದ್ಧಿ. ಅದರಂತೆಗಂಣ.

ಉತ್ತರ:— ನನ್ನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೇ ಜೀವಂತನಾಗಿರುವ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ.

ವಿರಾಮ:— (ಸ್ವ) ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿ ಮರೆತು ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ. ಬನ್ನಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೋಗೋಣ ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ.

(ಹೋಗುವರು)

ಅರ್ಜುನ:— ಪರದಾಸ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲಾ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನ ದಯದಿಂದ ಲೋಕೈಕ ವೀರನೆನಿಸಿಕೊಂಡ, ಮೂರುಲೋಕದ ಗಂಡನೆಂದು ಮೆರೆಯುವ ನಾನು. ಇಂದು ಕೇವಲ ಪಶುಸಮಾನನಾದ. ಈ ತಿಳಿಗೇಡಿ ಹುಡುಗನಿಂದ ಹೀನ ಶಬ್ದಗಳನ್ನಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆಯಾ, ಆಗಲಿ ಬರುವ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆ ನಮ್ಮ ಆಪಾರಮಹಿಮನಾದ ಅರವಿಂದಾಕ್ಷನೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು, (ಮುಂದೆನೋಡಿ) ಆವರಾರು ಉತ್ತರತಾಯಿ ವಯಸ್ಸು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಅಂತಃಕರಣವು ಆಪಾರವಾಗಿರುವದು. ಅಬಲೆಯಾದರೂ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಲಿಯಾಗಿರುವಳು. ಪಂಡು ವುತ್ರನಾದ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಲು, ವಿರಾಟನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಇವಳೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯಳಾಗಿರುವಳು. ಒಳ್ಳೇದು ಬರಲಿ.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೇ.

ಅರ್ಜುನ:— ತಾಯಿ ನೈತೃವನ್ನು ನಡಸೋಣವೇ.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೇ ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವೇ ಮುಳುಗುವ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ನೈತೃಗಾಯನಗಳೇ.

ಅರ್ಜುನ:— ತಾಯಿ, ರಾಜಕಾರಣದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಹ ಅರಿಯದ ನಾನು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆನು.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೇ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ತಕ್ಕ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಾರದೆ.

ಅರ್ಜುನ:— (ನಕ್ಕು) ಹೇಡಿಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಬಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ ತಾಯಿ.

ಉತ್ತರೇ— ಅದೇನಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನವು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅಡ್ಡಿ ಏನಿದೆ.

ಅರ್ಜುನ— (ತಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದವನಂತೆ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಅಡ್ಡಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗಲಿತಾಯೆ ತಾವಿಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೀರೆಂದಮೇಲೆ, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಮಾಡಿ, ಕೌರವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಪಾಂಡವರವನು ಬೇರೊಬ್ಬರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಜನರು. ಪಾಂಡವರು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅವರು ಸಿಗುವದೂ ಕಷ್ಟ. ನೋಡಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸಿಗಬಾರದೇಕೆ ಸಿಕ್ಕರೆಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕೈಗೂಡುವುದು.

ಉತ್ತರೇ— (ನಸುನಕ್ಕು) ಸರಿ ಬಣವಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ, ಬಾವಿಯ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರೆಂಬಂತೆ, ನಿನ್ನ ಸೂಚನೆಯಾಯಿತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಾಂಡವರು ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿ ಪುನಃ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವ, ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಲ್ಲವೆ ಛೇದಿಂದಿಗೂ ಆಗದು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಪರರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಮೂರೂತಿಯಾದ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಅಡವಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಯೋಚನೆಯು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬೇಡ.

ಅರ್ಜುನ— ಶಹಬಾಶ ನೀನೊಬ್ಬಳು, ಈಗ ನೀನು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯು ಸಹೋದರಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮಿಸಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರ ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಶೋಭೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಲಿ ತಾಯಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ.

ಉತ್ತರೇ— ಹೇಗೆ ಹೇಳು.

ಅರ್ಜುನ— ಈಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಸೈರಂಧ್ರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಗುವ್ರವಾಗಿ ಭಿಟ್ಟಿಮಾಡಿಸಿದರೆ

ಉತ್ತರೇ— ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿಸಿದೆ—ಮುಂದೆ ?

ಅರ್ಜುನ— ಅವಳ ಗಂಡಂದಿಕ್ಕಿವರಿರುವರೊಡೂ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಬಲಾಢ್ಯರೆಂದೂ ತಾವೂ ಕೇಳಿದಿರಿ. ನಾನೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ

ಉತ್ತರ:— ಹೌದು

ಅರ್ಜುನ:— ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಉಪಾಯದಿಂದ ಹೇಳಿ, ಅವಳ ಗಂಡಂದಿರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯ ಮನುಷ್ಯನಿರುವನಲ್ಲಾ, ಬಾಣಸಿಗ ಅವನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಭೀಮನೆಂಬುವನನ ಕೂಡ ಗರಡಿಯಾಡಿರುವನಂತೆ ಮತ್ತೂ ದೇವನಿರ್ಮಿತವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬುಡ ಸಹಿತ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಅವನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಕೌರವರ ಹೆಸರು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲಾ. ಯೋಚಿಸಿರಿ ಬೇಕಾದರೆ.

ಉತ್ತರ:— ಯೋಚಿಸುವದೇನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈಗಲೇ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಡಿಸು.

ಅರ್ಜುನ:— ದೇವಿಯವರೇ ಗುಪ್ತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ

ಉತ್ತರ:— ಸೈರಂದ್ರಿಯನ್ನು.

ಅರ್ಜುನ:— ಹೌದು.

ಉತ್ತರ:— ಆ ಕೆಲಸ ನನ್ನದು. (ಹರುಷದಿಂದ)

ತ್ರಿತಾಳ, ಪದ, ರಾಗ, ತೆಲಂಗ

ಬ್ರಹ್ಮನೇ ನಾಸ್ತೀನೇ | ಸಮಯೋಚಿತ ಪಥ ಗೈದ ಹರುಷವ | ಭರದಿಯ
ಲಲನಾ | ಬೋಧಿಸಿ ಕಳಿಸುವೆ | ಹರುಷದಿ ಸಮರಕೆ | ಸಲಹೆಗಾರರ

(ಹೋಗುವಳು)

ಅರ್ಜುನ:— ವಿನಾಶಕಾಲೆ ವಿಪರೀತಬುದ್ಧಿ ಎಂಬಂತೆ. ಕೌರವರಿಗೆ ವಿರಾಟನಗರವನ್ನು ಮುತ್ತುವ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೊಂದು ಅನುಕೂಲನೆ ಸರಿ. ಆದರೆ ಕೌರವರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ತೋಧಮಾಡಿ ಪುನಃ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಿರುವರೇ ಹೊರತು ವಿರಾಟ

ರಾಯಸಿಗಾಗಿ ಆಲ್ಲಾ. ಪಾಪ ನಿಜವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ವಿರಾಟರಾಯನು ನಿರಪರಾಧಿ. ಮಾಡಿದವರ ಪಾಪವು ಆಡಿದವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಎಂಬಂತೆ ವಿರಾಟರಾಯನು ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು ಆಗಲಿ ರಾಜಾ ವಿರಾಟಾ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ) ಸತ್ಯ ಋಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನ ಕೂದಲೆಳೆಗೆ ದಕ್ಕೆಯಾದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಡವಿಗೆ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಹತ್ತಿದ ಬೆಂಕಿಯು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಆಡವಿಯನ್ನೇ ಮುತ್ತಿ ಭಸ್ಮವಾಡುವಂತೆ ಆ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕೌರವರ ನೆತ್ತರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಥಳಹಾಕಿಸುವೆವು ಆ ಕೌರವರ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ರಾಸಿಯನ್ನೊಟ್ಟಿಸಿ ನರಿ, ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆವು (ಎಂದು ಮುಂದೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿರಾಮನು ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದು)

ವಿರಾಮ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೇ ಯುನರಾಜರು. ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಈ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವರು.

ಅರ್ಜುನ:—ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರ ! ಇವನಲ್ಲವೆ ನಿಜವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು. ಥೂ ನಿರ್ಲಜ್ಜಾ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನಾಗಿದ್ದರೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಡಿಸಿ ಬೂದಿಯು ಸಹ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರನು ಒಳಗಿಂದ ಬರುತ್ತಾ)

ಉತ್ತರ:— ಎಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿಗರ್ತಾ ಎಲ್ಲಿಯ ಕೌರವ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಗಳದಬೇರು ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ಗಂಡಸರನ್ನು ರೇಗಿಸಿ ಪರರ ಸಂಗಡ ಜಗಳಕ್ಕೆಹಚ್ಚಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಡಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ತಣ್ಣಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಜನರು ಹೊಗಳುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ದುಡ್ಡಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಕರ್ಣಾ ಅವನೇನು ಮಹಾ ಹೇಳಿಕೇಳಿ ಅಂಬಿಗರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನು ಅವನ ಪೌರುಷವೆಲ್ಲವೂ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಆ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ಕವಡಿ ಕಿನ್ನುತ್ತನ್ನು ಸಹ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲಾ ಆ ! ಏನು ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೇ ಮಾತಾಡು.

ಅರ್ಜುನ:— ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ.

ವಿರಾಮ:— ಸಾವನಿಜ ದೊಡ್ಡೋರೆದುರಿಗೆ ಮಾತಾಡೋದು ಬಹು ಕಷ್ಟ. ಆದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸಮ್ರಾಟ ಜಗದೇಕ (ಸು) ಈ ರಾ.....

ಉತ್ತರ:— ಒಪ್ಪಿದೆ ವಿರಾಮ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿದೆ.

ಅರ್ಜುನ: ಒಳ್ಳೇದು ಯವರಾಜ ಕೌರವರನ್ನು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಕಂಗೆಡಿಸಿದ ಆ ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವೆನಿಸಿದೆ.

ಉತ್ತರ:— (ನಕ್ಕು) ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ಪಾಂಡವರ ನೆನಪಾಯಿ ತೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿದೆ ಭಿಕ್ಷುಕರಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಹುಪರಿಯಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಆ ಒಡ ಪಾಂಡವರ ದೇನು ಪಾಪ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲೆಯೇ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲಾ.

ಅರ್ಜುನ— ಬುದ್ಧಿ ಆ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಭೀಮ ಇವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿಸಿದೆ.

ಉತ್ತರ:— (ನಕ್ಕು) ಬ್ರಹ್ಮನು ಲೇ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ನರಿಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಗಳಿಸಿದಂತೆ ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಏಕೆ ಹಿಯಾಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವೆ. ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಅರ್ಜುನ. ಒಳತೊಟ್ಟ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಸಹ ಜೈಸಲಾರದ ಅವನೊಬ್ಬ ಗಂಜು ಇನ್ನು ನಕಲಿಸಹದೇವ ಅಯ್ಯೋ ಏನೊಂದೂ ತಿಳಿಯದ ದನಗಾಯಿಗಳು. ಪಾಪ ಪಾಪ ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪಣ್ಣ ಪಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಾಟದ ಗೊಂಬೆಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಲೇ ಇನ್ನು ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರನ್ನು—ಗೆಲೆಯುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು—ತಿಳಿದೇ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೇ ವಿನಹ ನಿಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲಾ. ತಿಳಿಗೇಡಿ ಜನರು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳು ತ್ತಾರಷ್ಟೆ. ಕೌರವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅಡವಿ ಗಟ್ಟಿದರೆಂದು ವಿರಾಮಾ ನಿಜವಾಗಿಹೇಳು. ಆ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಆ ಗೊಡ್ಡಿ ಭೀಮಾ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕಾದಿತೇನೋ ಹೇಳು. ಪ್ರಮಾಣವಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ದೇವರಾಣಿವಾಡಿ ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿಜವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳು.

ವಿರಾಮಃ—ಬುದ್ಧಿ ಈಗ ತಾವು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಪಿತೃಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನನ್ನ ಬಕ್ತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಗೆಯ ಪರಮೇಶ್ವರ ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿನಾಕಿ ಪುರಾಣಿ, ಶಂಕರ, ಶಂಭು, ಶಿವ, ಮಹಾದೇವ, ಹರಿ, ಮುರಾರಿ, ಮುಕುಂದ ಮುರನುರ್ಧನ.

ಉತ್ತರಃ—ವಿರಾಮ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಮಾಣದಪಟ್ಟಿಯನ್ನು.

ವಿರಾಮಃ—ಆಗೋದಿಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿಹತ್ತಿದೆ.

ಉತ್ತರಃ—ವಿರಾಮ ಬಹಳದೂರ ಬಂದೆ.

ವಿರಾಮಃ—ಹೌದು ಬುದ್ಧಿ ಊರೇಬಂದಿಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂದೂರ ಆದೆ.

ಉತ್ತರಃ—ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಡು ಹಾಗಾದರೆ.

ವಿರಾಮಃ—ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ, ಗೋಪೀರಮಣ, ರಾಧಾರಮಣ ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಯಾವತ್ತೂ ಸರ್ವಸಮಸ್ತ ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳ್ಳು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವೆ. ತಮ್ಮಂತಹ ಮನೆ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ.

ಅರ್ಜುನಃ - ಕುಮಾರಾ. ಮುಕ್ತದ್ವಿಗಳೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣರೂ ಆದ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತೂ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಮತವೇನಿದೆ ಅದನ್ನಷ್ಟು ಹೇಳಬಿಡಿ.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಏಕೆ ಆಡಿಸುವೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ವಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಪ ಆ ಮುದುಕರ ಸುದ್ದಿಯೇ ಬೇಡ.

ವಿರಾಮಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇ ಸುಮ್ಮನೆ ನೀನು ಕೇಳುವದಷ್ಟೆ. ಜಗತ್ತಿ ನೊಳಗಿನ ಯಾವ ವೀರರೂ ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವಹಾಗಿಲ್ಲಾ. ಆದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇಯಿಲ್ಲಾ.

ಅರ್ಜುನಃ—ಅಂತೂ ಆ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣರ ಪರಿಚಯವು ತಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇದ್ದ ಹಾಗಾಯಿತು.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಕೇ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳ ಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ಪರಿ
ಚಯನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇ ಕಡಿಮೆ.

ವಿರಾಮಃ—ಅದೇ ದೊಡ್ಡವರ ಲಕ್ಷಣ.

ಅರ್ಜುನಃ—ಕುಮಾರ ಜನರು ನಿಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಏಕೆ
ಹೊಗಳುವದಿಲ್ಲಾ.

ಉತ್ತರಃ—ಅಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮದ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಮಃ—ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಕೇ ಇದು ವರೆಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರವೇ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೂ.

ವಿರಾಮಃ—ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು.

ಅರ್ಜುನಃ—ಅಂದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ.

ಉತ್ತರಃ—ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವೆಂದರೆ ಸ್ನಾನಾ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಸರಿ
ಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ಭೋಜನ ಸಿದ್ಧಿ, ಸಂಗಿತ, ಸ್ವತಹ ನರ್ತನ ಯುಧ್ಧ ಸಮಾ
ಚಾರವನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳುವದು. ಇದು ನಿಜವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮ

ವಿರಾಮಃ—ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಕರ್ಮ ಇದೇ ಹೇಡಿಗಳ ಮರ್ಮ.

ಉತ್ತರಃ—ಶತ್ರುಗಳು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಧನು
ರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದು. ಧರ್ಮವಿರೋಧ ಅದಕ್ಕನು ಸಾರವಾಗಿ
ಬಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದೇ ಇಲ್ಲಾ. ಹಿಡಿಯಬಾರದೆ ಹಿಡಿದೆ.

ವಿರಾಮಃ—ಉಳಿಯೋದೆಯಿಲ್ಲಾ ಜೀವಾ.

ಉತ್ತರಃ—ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನಾಗುವದೋ ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಂದ
ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ. (ವಿರಾವೇಶದಿಂದ) ವಿರಾಮಾ ಸಂಹೀದಕ್ಕೆ
ಎಲೋ ದುಷ್ಟಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಬನ್ನಿ ಯಾರು ಬರುವಿರಿ ನನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ. ನನಗೆ
ಕನಿಕರವೆಂಬುದೇಯಿಲ್ಲಾ ಆದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಘಾರತೀಯರಾದ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ
ವರ ಹೆಂಡಡಿರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವಿಧವೆಯರಾಗುವರಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕನಿಕರದ
ಕಳಕಳಿಯ ಮಾಯಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವದು ಏನುಮಾಡಲಿ ಇಡೊಂದು
ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆ.

ತಾಳ, ತ್ರಿತಾಳ | ಪದ | ರಾಗ, ಕಾನಡಾ
 ಘಗ್‌ಧಗಾಯ ಮಾನವಾಗಿ ಅತಿರೇಕದಿ ಉರಿಯುವದೆನ್ನೊಡಲೊ | ದುಷ್ಟ-
 ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ನಡುಗಿಸಿಬಿಡುವೆ | ಗುಡುಗಿನಂದದಿ ಭಯವಿಡುವೆ | ವೃದ್ಧರಾದ
 ಗುರುದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮರ | ಹದ್ದಿನಂದದಿ ಹಾರಿಸುವೆ |

(ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಬೀಳುವದು)

೪ನೇ ಪ್ರವೇಶ

(ಅರ್ಜುನನು ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುವನು.)

ಅರ್ಜುನನ:— ದೇವಾ ಕಪಟನಾಟಕಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮಾಯಾಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ? ತಪಶ್ಚಿ ಗಳಗೂ, ಅಗೋಚರನಾಗದಿರುವ ನೀನು, ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ಈ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ವೋಹಪರವಶರಾಗಿ ತೋಳಲುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವತಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಪರಿಪಾಲಕನೆಂಬ ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರನಾಮವನ್ನು ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರುಕಟನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಭೋ, ನೀನು ಜನಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ಯದುಕುಲವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಮಧುರಾಪುರವು ಶೋಭೆಗೊಂಡಿತು. ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸದಾ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮಹದಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಯಾವ ಪಟ್ಟಣವು ನಿನ್ನ ಸತ್ಯವಾಸದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಕ್ಷಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದೋ, ಆ ದ್ವಾರಕಾ ಪುರಿಯೊಂದೇ ಈ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಪಟ್ಟಣವು ಇಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಖಿ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಅವುದೋ ಜನ್ಮಾಂತಂದ ವೇಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೈಲಾಗದ ಹೇಡಿಗಳಿಂದ ಕಂಡಕಂಡ ಹೀನಮಾತು ಗಳನ್ನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪರದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೆಂಬ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ತೋಳಲುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಮಾರ್ಗವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಆರಿಯದೆ ನೆರಳುತ್ತಿರುವ ಭಾರತಪುತ್ರರಾದ ಬಡ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬೇಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ. ಸತ್ಯ ವಚನಗಳಿಂದ ಹೆಸರನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸು ಇಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಆದಿಕಾಳ, ಪದ. ರಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕಿ ಋಮಾಜ

ಪೊರೆಯ್ಯೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಖರಾ | ಸುತರಾ | ಹಿತದಾವರ | ನಿತ್ಯಾನಂದ
ಸುವರಾ | ಭಾಮಾವರ | ಅಯಿತ ಮಧುರ | ನಿಜ ಭಕುತರ | ಗೋಪೀವರ,

(ಪದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಗುವನು. ವಿರಾಮನು ಅದೇ ರಸ್ತೆ
ಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ವಿರಾಮಃ— ಬಾಯಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೈಯಿಂದ ಏನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ
ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಕುಮಾರ ಒಂದು ಆರಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ
ಕೊಡುವದಿಲ್ಲಾ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲಸವೇನೂ ಇಲ್ಲಾ ಮಹಾ
ರಾಯ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವನೋ ದೇವರಿಗೇಗೊತ್ತು. ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ
ರತಕ್ಕ ಗುಣಗಳೊಂದಿಗಿಲ್ಲಾ ಹುಟ್ಟಿರುವದು ಮಾತ್ರ ರಾಜಮನೆತನ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೂ ಪುಣ್ಯಬೇಕು. ದುರ್ಮಾ
ರ್ಗಗಳಾದ ಹತ್ತೆಂಟು ಹೇಡಿ ಮಕ್ಕಳಿರುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತ
ಕನಾದ ಸುಪುತ್ರನೊಬ್ಬನಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ
ನಮ್ಮ ಕುಮಾರನಂತಹ ಹೇಡಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ತಾಯಂದಿರು
ಬಂಜಿಯರಾಗಿರುವದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ. ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ
ದವರಿಗೆ ಹೇಡಿಯೆಂಬುದು ಕೂಡಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತಲ ಕೂವು
ಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಯೋಜನ ಏನೂಯಿಲ್ಲಾ.
ರಾತ್ರಿ ಹೋಗಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದರೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೆಂಟು ಮಂದಿ
ಬೇಕು. ಇಂತಹ ಹೇಡಿಯು ಗಂಡುಗಲಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವಂನ್ನು ಜಗದೇಕ
ವೀರರಾದ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮನಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ
ನಲ್ಲಾ ಈ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲಾ ಇವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವದನ್ನು ದೇವರೇ ಬಲ್ಲಾ
ವೈಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಗುವದು ಇವನೊಲ್ಲಾ

ತಾಳ ಏಕತಾಳ, ಪದ ರಾಗ ಕೇದಾರ ಗೌಳ,

ಸಕಲದೇಶದ ರಾಜರ ವಳಗೆ | ಹೇಡಿಯಾಗಿಹನನೊಬ್ಬ | ಸರಸವಾಗಿಹ
ಆರಸರವಳಗೆ | ಆಗಸನಾಗಿಹನನೊಬ್ಬ | ಇಲಿಯನು ಕಂಡರೆ ಕತ್ತಿಯ
ಹಿರಿನಾ | ಹುಲಿಯನು ಕಂಡರೆ ಮೂಲಿಯ ಹಿರಿನಾ | ನಾರಿಯರೆದಾರಲಿ
ಮೀಸೆಯ ತಿರುವನ] ಹೇಸಿಹೇಡಿಯು ಇವನೊಬ್ಬ || ಭಾರತ ಭೂಮಿಗೆ

ಭಾರವಾಗಿಹ ಬಡಬಡಿಕೆಯ ಕುವರನವನ್ನೊ || ದುಃಖಭತನದಲಿ ಮೂಲೆಯ
ಹಿಡಿಯುವ || ನಾಡಿನ ಹೇಡಿಯು ಇವನೊಬ್ಬ ||

(ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಏದುರಿಗೆ ಕಳಿಂಗನೆಂಬ ಸೇವಕನು
ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಾ)

ಕಳಿಂಗ:— (ಅವಸರದಿಂದ) ಮಿತ್ರಾ ವಿರಾಮಾ, ವಿರಾಟನಗರವು
ಪರರ ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತು.

ವಿರಾಮ:—ಎಂದು ಹೊರಡೋಣ.

ಕಳಿಂಗ:—ಎಲ್ಲಿಗೆ ?

ವಿರಾಮ:—ಎರಡನೇ ರಾಜಧಾನಿಗೆ.

ಕಳಿಂಗ:—ಮುಂದೆ ಗೋವುಗಳ ಗತಿಯೇನು ?

ವಿರಾಮ:—ಗತಿಯೇನ ಗತಿ ಶಿವನೇಗತಿ.

ಕಳಿಂಗ:—ಮಿತ್ರಾ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತರವದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ
ಯುವರಾಜರನ್ನು ಕಳಿಸಿದರೆ ?

ವಿರಾಮ:—ವೋಳತನ್ನೋ ಮಹಾರಾಯಾ.

ಕಳಿಂಗ:—ಯಾಕೆ ?

ವಿರಾಮ:— ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮ ಗುಟ್ಟು ನನಗೇಗೊತ್ತು. ಅವನಿಗೇ
ಗೊತ್ತು ಹೀಗೆಮಾಡು ನೆಟ್ಟಗೆ ಅರಮನೆಗೆಹೋಗಿ ಉತ್ತರಾ ತಾಯಿಯವ
ರಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಸುಧೇಷ್ಣಾ ಮಹಾ
ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರಕ್ಕೆಬಾ. ನಾನು
ನಮ್ಮ ಭೂಪತಿಯನ್ನು ಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡದಹಾಗೆ ಕಾವಲಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.

(ಕಳಿಂಗನು ಹೋಗುವನು)

ವಿರಾಮ: (ಒಳಗಡೆ ನೋಡಿ) ಬಂತೋ ಮಹಾರಾಯಾ ನಿನಗೆ
ಅಂತ್ಯಕಾಲಾ. ಅಂತಿಂತಾ ಮಾತು ಕಂಠಲ್ಲೇ ಆಡುತ್ತಾ—ಪಂಟುಹೊಡೆ
ಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಯಲ್ಲಾ ಈಗ ನಿನ್ನ ಸೊಂಟಮುರಿದು ಹೋಗುವದು. ಖಂಡಿತ
ವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಕಿಕೋ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿಗಂಟು. ಇದೇ ನಿನ್ನ ಅಂತ್ಯದ
ಅಂಟು

ಏಕದಾಳ, ಸದ. ರಾಗ, ಜಂಜೂಟಿ
 ಬಂತಲ್ಲೊ ಭೂಪಣ್ಣ ಅಂತ್ಯಕಾಲಾ | ಕುಂತಲ್ಲೆ ಕುಂತಗೊಂಡು | ಎಂತೆಂತು
 ಅಂತಿದ್ದಿ | ಸತ್ಯಸಂಧರನಿಂದೆ ಬಿಡದಲೆಮಾಡುತಿದೆ | ರಣರಂಗದೊಳು ನಿನ್ನ |
 ಮಣೆಮಕುಟಿ ನಿಲ್ಲದು || (ಪದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಗುವನು.)
 (ಅಂಕಪರದೆಯು ಬೀಳುವದು.)

೨ನೇ ಅಂಕು

೧ನೇ ಪ್ರವೇಶ

(ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದ ದೃಶ್ಯ. ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರನಿಗ ನಾಚುಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ
 ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಯುಬಂದ.)

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನ ಕೇ ಈ ಹೆಣ್ಣೆ ಹೆಣ್ಣೆಯ ಹಾಗೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲಾ.

ಕಳಿಂಗ:— (ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ವಿರಾಮಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಪರಿವಾರ
 ದೊಂದಿಗೆ ಇತ್ತ ಕಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು.

ವಿರಾಮ:— ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಬಂದರು.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಧೇಷ್ಣಾ, ದ್ರೌಪದಿ, ದುಶ್ಯೇಲಾ ಬರುವರು.)

ಉತ್ತರ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ವಿರಾಮಾ ಹೀಗೆ ಬಾ, ಇದೇ ಏನು ನಿಮ್ಮ
 ಉದ್ಯೋಗ. ಮೀಸೆಹೊತ್ತ ಗಂಡಸರಾದಮೇಲೆ ಮೀಸೆಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ
 ಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:— ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಮೀಸೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಮ:— ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಮಾತು ನಮಗೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲಾ.
 ಮೊತ್ತಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿ, ನರ್ತನ.

ಕಾಳ, ದಾದರಾ ಸದ ರಾಗ

ಮೋಹಪ್ರಿಯ ಬಾರೊ | ಮುಖನಾ ತೋರೋ

(ಎಂದು ಪದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಕಾಣೆದು ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಮುರಿಯುವನು)

ಉತ್ತರ:— ಅಣ್ಣಾ ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲವೆ ?

ಉತ್ತರ:— ಬರೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲಾ. ಹಾವಭಾವಗಳಿಂದಲೇ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿ, ಶರಣುಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯ.

ವಿರಾಮ:— ದೊಡ್ಡ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ?

ಉತ್ತರ:— ಅಣ್ಣಾ ಕೌರವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ತಂದೆ ಯವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರಂತೆ.

ಉತ್ತರ:— (ಮೊಳು ಪೌರುಷ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ) ಏನು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆ ಹೇಡಿ ಕುಲಗೇಡಿ ಕೌರವರು, ಮುತ್ತಿರುವರೇ ? ವಿರಾಮಾ ಬೇಗತಾ

ತ್ರಿತಾಳ, ಪದ ರಾಗ ಅಥಾಣ
ಕಡಿದಿಡುವೆ ವೈರಿ ಶಿರವ | ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಕೇಡು ! ಬಗೆಯುವಾ ದುರುಳನ |
ಇಡುವೆ ವೈರಿ ಶಿರವಾ |

(ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು ಅಸ್ತಶ್ಯಸ್ತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು)

ಸುಧೇಷ್ಣಾ:— ನೋಡಿದೆಯಾ ವಿರಾಮ, ನನ್ನ ಮಗುವಿನ ವಿರಾ ವೇಶವನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಆಗಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲವೆ ?

ವಿರಾಮ:— ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ ನಾನು ಮೊದಲೇ ತರ್ಕಮಾಡಿದ್ದೆ

ಉತ್ತರ:— ಏನೆಂದು ?

ವಿರಾಮ:— ಸಿಟ್ಟು ಬರೋದೆಯಿಲ್ಲಾ. ಬಂದರೆ ಉಳಿಯೋದಿಲ್ಲಾ ಅಂತಾ ದೇವಿಯವರೇ ? ಇದೇ ಮೊದಲನೇ ಕೋಪ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಕುಂಬಳಕಾಯನ್ನು (ನೆನಪುಮಾಡಿ) ಅಲ್ಲಾ ತೆಂಗಿನಕಾಯನ್ನು ತಂದು ನಿವಾಳಿಸಿ ಒಗೆಯುತ್ತೇನೆ. ಪೀಡೆಬಿಸಿದ ರೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಿ (ಎಂದು ಕಾಯತಂದು ನಿವಾಳಿಸಿ ಒಗೆಯುವನು, ಉತ್ತರನು ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಡುವನು) ಪ್ರಭೋ ಕಣ್ಣು ಬಿಡಿ. (ಬಿಡುವನು) ತಡಮಾಡಿದರೆ ವೈರಿಗಳು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವರು.

ಉತ್ತರ:— ಮೂರ್ಖಾ ಅವುಗಳನ್ನು ನುಡಿಯಬೇಡಾ. ಮಾಡಲಿ ಏನುಮಾಡುವರೆಂಬದನ್ನು. ತಿಳಿದು ತರ್ಕವಿರ್ತರ್ಕದಿಂದಲೇ ವೈರಿಗಳನ್ನು

ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡುವೆನು (ತೋಳುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ) ದಂಭೋಳಿಗಳಂತಿರುವ ಈ ನನ್ನ ದೋಸ್ತಂಭಗಳ ವಿಜ್ರಂಭಣಾಭಂಗ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆ ಹೇಡಿಗಳಾದ ಕೌರವರು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರದವರು. ಆ ದುರ್ಯೋಧನನು ನನಗೆ ಶರಣಾಗತ ನಾದನು. ಭೀಷ್ಮನು ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದನು. ದ್ರೋಣನು ದೂರಾದನು. ನಡೆಯಿರಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರಿಸಿಣ್ಣ. ಗೋವುಗಳು ಆಗಲೇ ಮನೆಸೇರಿದವು ನಡೆಯಿರಿ ಪುನಃ ಕೋಪಕ್ಕಾಸ್ವದವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡಿ.

ಉತ್ತರೇ— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಅಣ್ಣಾ ಹೇಡಿಯಾದ ನೀನು ವಿರಾಟ ರಾಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

ಉತ್ತರೇ— ಅದು ಅವರಿಗೆ ನೊದಲುತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ವಿರಾಮಃ— ಅಲ್ಲೆಯಿರೋದು ಚಮತ್ಕಾರ.

ಉತ್ತರೇ— ಅಣ್ಣಾ ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು. ಆಮೇಲೆ ನೋಡು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು.

ಉತ್ತರೇ— ಆಬಲೆಯ ರಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಸೈನ್ಯವೇಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಬಲೆಯರ ಶಾರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅಡಿಗೆಯಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಉತ್ತರೇ— ಸಾಕು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡು ನಿನ್ನ ಹೇಡಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಣ್ಣನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರುವೆನು. ಬೇರೆಯವರಾಗಿದ್ದರೆ— ರುಂಡವು ಮುಂಡದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯವು ಪರರ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುವ ಸಮಯಬಂದಾಗ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ಪತಿಯು ಮೋಹವೆಂಬ ಪರದೆಯನ್ನು ಹರಿದೊಗೆದು ಕಂಕಣವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೈರಿಯ ಕಂಠನಾಳವನ್ನು ಸೀಳಿ ಹಸಿದ ಹುಲಿಯು ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ ಎಲುವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡುವಂತೆ ಅವರ ಹಣಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ರಣಕಾಲಿಗೆ ರಕ್ತದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿ ವೈರಿಯ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿ, ಜಯಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿ ಆನಂದದಿಂದ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಧ್ವಜಪತಾಕೆಯನ್ನೇರಿಸುವಳೋ ಅವಳೇ ನಿಜವಾದ ಭಾರತೀಯಳು. ಶಾಂತಮೂರುತಿ ಯಾದ ಜಗದ್ವಂದ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನ ಪ್ರೇಮಾಶೀರ್ವಾದಕೆ ಪಾತ್ರಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟ

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸು. ಹೋಗು ಕೆಟ್ಟ ಮುಖ ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು.

ಅರ್ಜುನ :— (ಆನಂದಾತೀರೇಕದಿಂದ) ಶಹಬಾಶ ತಾಯಿ. ನಿನ್ನೊಕಡೆ ವೀರಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ವಿರಾಟರಾಯರ ಪುಣ್ಯವೇ ಪುಣ್ಯ ಇದೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಳಾದ ನಿನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯ ಪ್ರೇಮವಂದನೆಗಳು.

(ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು)

ಉತ್ತರ :—(ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಂತೆಮಾಡಿ) ತಂಗೀ ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೋಗು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಧನುರ್ಭಾಣಗಳನ್ನು ತಡಮಾಡಬೇಡ. ಆಯಿತು ಇಂದಿಗೆ ಕೌರವರ ಪುಣ್ಯವು ಮುಗಿಯಿತು ಎಲೋ ವಿರಾಮಾ.

ವಿರಾಮ :—ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕ ಬುದ್ಧಿ.—ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಕೌರವರ ಕಡೆಯವನೆಂದು ತಿಳಿದು—ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೀರಿ. ಮೊದಲೇ ತಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟು ಬಡಳ ಕೆಟ್ಟದ್ದು (ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು.)

ಉತ್ತರ :— ಎಲೋ ವಿರಾಮ. ಹೆದಂಬೇಡ ಗುಜ್ಜಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇಕೆಂಬಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ.—ನನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ತೆರೆಗಳಂತೆ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬರುವ ಸಂತಾಪವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಹಾಗೆ ನುಡಿದೆನು. ತಂಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

ಸುಧೇಷ್ಠ : ಉತ್ತರ ಹೋಗು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

(ಉತ್ತರಿಯು ಹೋಗಲನುವಾಗುವಳು)

ಉತ್ತರ :— ಹಾಂ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ಅಮ್ಮಾಯದ್ದೆಮಾಡುವದು ಏತರಿಂದ.

ಸುಧೇಷ್ಠಾ :— ಕೈಗಳಿಂದ

ಉತ್ತರ :— ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅವಯವಗಳಾವು.

ಉತ್ತರ :—ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ನಯನಂ ಪ್ರಧಾನಂ ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಅವಯವಗಳು.

ಉತ್ತರ:— ಅಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ಉತ್ತರ:— ಯಾವದೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲಾ

ಉತ್ತರ:— ಸರಿ. ಸತಿಗೆಭೂಷಣವಾವದ

ಉತ್ತರ:— ಪತಿ ಇದ್ದರೆಭೂಷಣ.

ಉತ್ತರ:— ಸತಿಗೆ ಧರ್ಮವಾವುದು.

ಉತ್ತರ:— ಪತಿಯ ಪಾದಸೇವೆ.

ಉತ್ತರ:— ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಭೂಷಣವು ಏತರಿಂ

ಉತ್ತರ:— ಮಾಂಗಲ್ಯದಿಂದ.

ಉತ್ತರ:— ಮಾಂಗಲ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ಉತ್ತರ:— ಸ್ತ್ರೀಯಳು ನಾಯಿಗಿಂತಲೂಕಡಿ.

ಉತ್ತರ:— ಹಾಗಾದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಶೂರ ಪುರುಷನಿಗೆ
ಬೇಕಾದವಸ್ತು ಯಾವದು.

ಉತ್ತರ:— ರಥ.

ಉತ್ತರ:— ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ.

ಉತ್ತರ:— ಸಾರಥಿಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:— ಆಹಾ, ಸಾರಥಿ ಬೇಕೇಬೇಕು.

ವಿರಾಮ:— ಬಹಳ ತಲೆಹಿಡಿಸಿ ತೆಗೆದಾ ಹಂಚಿಕೇನಾ, ಭೂಷಾ.

ಉತ್ತರ:— ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರ.

ಸುಧೆಷ್ಣಾ:— ಮಗೂ ಸಾರಥಿ ಇಲ್ಲದೆ ನೀನೇ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗುವ
ದಿಲ್ಲವೇ

ಉತ್ತರ:— ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅಪಜಯವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು
ಹೊಣೆಗಾರನಲ್ಲಾ.

ಉತ್ತರ:— ಆಮ್ಮಾ, ಬ್ರಹ್ಮನೈಯನ್ನೇಕೆಕಳಿಸಬಾರದು.

ಸುಧೇಷ್ವಾ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಕ್ಕೆ ಸಾರತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸುವಿಯಾ

ಉತ್ತರ:— ಅನ್ಯಾ, ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಂತೆ.

ಉತ್ತರ:— ಯಾರು.

ಉತ್ತರ:— ಈ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ.

ಉತ್ತರ:— ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೆ, ಈ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿ ಆಯಿತಲ್ಲಾ, ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹುಲಿಯ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಂತೆ. ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ; ಹೂಂ ಆಗಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು.

ವಿರಾಮ:— ಬುದ್ಧಿ, ರಥಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಗಳು.

ಉತ್ತರ:— ಎರಡೂಬಂದಿ ಹೋಗು. ಸಾರಥಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಕ್ಕೆ ರಥಕ್ಕೆ ಹೇಳು.

ವಿರಾಮ:— ರಥಕ್ಕೆ ಜೀವ ಇಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ.

ಉತ್ತರ:— ಅದೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಬೇಕಂತಲೇ ಹಾಗೆ ಚವತ್ಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೋಗು ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳು.

ಸೇವಕ:— ಆಗಲಿ ಬುದ್ಧಿ (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿರಾಮನು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕತ್ತಿ, ಕವಚ, ಮುಂತಾದ ಸರ್ವಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾದ ತಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಉತ್ತರನಿಗೆ ತಯಾರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಕೊಡುವನು. ಅರ್ಜುನನು ತಿಳಿಯದವರ ಹಾಗೆ ಧರಿಸುವನು. ಉತ್ತರೆಯು ಸರಿಪಡಿಸುವಳು. ಉತ್ತರನು ಹೆಣದ ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಉತ್ತರ:— ಹೂ ಅಣ್ಣಾ ಇನ್ನು ತಡವೇಕೆ ?

ಉತ್ತರ:— ಸರಿ ಸಖಿಯರೇ ನಿಮಗೆ ಏನೇನು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು. ನೆನಪಿನಿಂದ ಹೇಳಿಬಿಡಿರಿ. ಆ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಅದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಇದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ ನಾನು ಕೇಳುವವನಲ್ಲ.

ವಾಸಂತಿಕೆ: - ಮಹಾರಾಜ ನನಗೆ ಆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಿರಿಟಿ ಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:— (ಅಲಕ್ಷ್ಮದಿಂದ) ಅದೇನು ಮಹಾ

ವಾಸೋರವೆ:— (ವಯ್ಯಾದಿಂದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು) ಯಾವರಾಜರಿ ನನಗೆ ಆ ಕರ್ಣನ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಬೇಕು.

ಅಂಬಿಕಾ:— ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸಮ್ರಾಟಾ. ನನಗೆ ಬಯಕೆ ಹತ್ತಿರು ವದರಿಂದ ಆ ದಂಶ್ಯಾಸನನ ಕರುಳುಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:— ನೀವು ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾನಗಳೊಂದೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರ ಲಿಲ್ಲಾ ಆಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಪ್ಪೇವೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವವೇ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವು ಸಹ ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ತರುವದಕ್ಕಿಂತನೊದಲು ಯಾವ ದಕ್ಕೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ.

ಉತ್ತರ:— ಸವಿಯರೇ ಬಿನ್ನಿ, ಸ್ವಜನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರಜರಸುಖ ಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ, ಹೊರಟಿ ಕಲಿಕೇಸರಿಗೆ ಜಯತಿಲಕ ವನ್ನಿಟ್ಟು ವಿಜಯದಾರುತಿಮಾಡಿ ಕಳಿಸುವ.

ಶ್ರೀತಾಳ, ಪದ, ರಾಗದೇಶ

ಎಲ್ಲರೂ:— ಬೆಳಗುವ ಬನ್ನಿರಿ ರವೀಗೇ | ಸರಶಿ ಜನಯನೋದ್ಯಗೆ | ಭವತಾರಕ ಭಯ ಹರಗೆ | ಗುರುಭೀಷ್ಮರ ಗೆಲೆಯುವಗೆ | ವೈರಿಯ ಶಿರಗಳ ತರಿದು | ಸಲಿಸಖಿಯರ ಒಡವೆಯ ಪಡೆದು | ಕಾಲಾಂತಕ ನಂದದಿ ಮರೆದು | ಜಯಮಾಲೆಯ ಕೊರಳಲಿ ಮುಡಿದು | ಜಯ ಘೋಷವ ಸಾರುವಕಲಿಗೆ |

(ಎಂದು ಪದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ - ಆರುತಿಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ)

ವಿರಾಮ:— ವೈರಿಗಳಗಂಡ, ರಣಪ್ರಚಂಡ, ಧನುರ್ಧಂಡಧರ ಘನ ಘೋರ, ರಣಚೇತಾರ, ವೀರಾದಿವೀರ, ರಣಬೀರು, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವಿಲಾಸ ಮಂದಿರ ಸುಕುಮಾರ, ಉತ್ತರಕುಮಾರ ಸಾಮ್ರಾಟಿ ಬಹುಪರಾಕೆ ಎನು. ತಾ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವರು.)

(ರಸ್ತಾ ಪರದೆ ಬೀಳುವದು)

೨ನೇ ಪುನೇಶ

ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ

ಪಾಂಚಾಲಿ:—ಪಾಂಡವರೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣಾ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಬಗೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವೆ ಇಷ್ಟು ಸಾಲದೆ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಮಾಡ ಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಸಾಲುುದುಕ್ಕೆ ಜಗದೇಕ ವೀರನಾದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ:ಸಖ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಹೇಡಿ, ತಿಳಿಗೇಡಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದ ರಣಪೇಡಿಯಾದ ಏನೆಂದೂ ತಿಳಿಯದೆ ಶುದ್ಧ ಪಶುವಾದ ಹುಡು ಗನ ಸಾರಥಿ ಯಾಗಲು ಹಚ್ಚಿದೆಯಲ್ಲವೆ ದೇವಾ ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಮಾಯಾ ತಂತ್ರದ ಲೀಲೆಯು. ಆಗಲಿ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾಬಲದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ವಚನ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಬೆ ಆಜ್ಞಾತವಾಸದ ಕಡೆಯ ಪಾವಟಣಗೆಯಲ್ಲಿರುವರು. ಅದೊಂದನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದರೆ ಪಾಂಡವರು ಸತ್ಯದಿಂದ ಪಾರಾಗುವರು. ದೇವಾ ನಿನ್ನ ಕೃಪಾ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವ ದರ್ಶ್ಯ ಯಾರು ದೀರ್ಘ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಡೆಸಿರುವರೋ ಶ್ರೀ ಮಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತನಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಕಮಲವನದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪರಮಾನು ರಾಗದಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರು ವಳೋ ಅಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಾಂಡವರ ಭಾಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯವು.

ತಾಳ, ಧುಮಾಳಿ ಪದ ರಾಗ, ಮಾಲಗುಂಜಿ
 ಧರೆಯೋಳೀಧರ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಕೆ ಜಯ | ದುರುಳಧರ್ಮಕಪಜಯವಿದು
 ಸಹಜ || ಪರಮ ದಯಾಕರ ಪ್ರಭುಪರಾತ್ಪರಾ | ಶರಣ ಜನಾಸ್ತುತ | ಸದಾ
 ಶುಭಕರ | ಸುರರಿಗ್ಮ್ಯತವಾ | ನುಜಿಸಿಪೊರೆದನೆ | ದುರುಳದೈತ್ಯರಿಗೆ ನೋಪ
 ಸ್ಯಸಗಿದನೆ ||

(ಹೋಗುವಳು)

(ರಸ್ತೆಪರದೆ ಎತ್ತುವರು, ಹಿಂದೆ ಭೀಮನು ವಿರಾಟರಾಯನ ಅಡಿಗೆಯಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವನು. ಉತ್ತರೆಯು ಹೊರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು

ಉತ್ತರ:— ಏನು ಚಮತ್ಕಾರವಿದು, ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಶುಭವೆಂದೇ ಕಂಡುಬರುವದು. (ಮುಂದೆ ನೋಡಿ) ಅವರಾರು ಅಮ್ಮನು ಬರಲಿ.

ಸುಧೇಷ್ಣೆ:— ಮಗೂ ಉತ್ತರ ಏನೋ ಒಂದು ಘನವಾದ ವಿಚಾರ ಬಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗಿದೆ. ಅದೇನು ಸಮಾಚಾರ ಮಗು ?

ಉತ್ತರ:— ಅಮ್ಮಾ ಅಡಿಗೆಯಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಸುಧೇಷ್ಣೆ:— ಅಶ್ಚರ್ಯ ! ಆ ಉತ್ತರ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇನು ?

ಉತ್ತರ:— (ವಿಚಾರಗ್ರಹಸ್ತಳಾದಂತೆ ನಟಿಸಿ) ಅಮ್ಮಾ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದೆ ಏನು ?

ಸುಧೇಷ್ಣೆ:— ಹೌದು

ಉತ್ತರ:— ಅಲ್ಲಿ ಬಾಣಸಿಗನು.

ಸುಧೇಷ್ಣೆ:— ಇರುವನು.

ಉತ್ತರ:— ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದೆಯಾ ?

ಸುಧೇಷ್ಣೆ:— (ಆತುರದಿಂದ) ಉತ್ತರ ಅದೇನು ಹೇಳಮ್ಮಾ ಬೇಗ ?

ಉತ್ತರ:— ಅಮ್ಮಾ ನಿನ್ನೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯಬಾಣಸಿಗನೇ ಭೀಮನೆಂದೂ, ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯೇ ಲೋಕೈಕ ವೀರನಾದ ಪಾರ್ಥನೆಂದೂ, ದಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಸೈರಂಧಿಯೇ ಪಂಚಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಪರಮಸೃಷ್ಟಿವತೆಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯೆಂದೂ, ಕಂಕಭಟ್ಟನೇ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನೆಂದೂ, ದನಕಾಯುವವರೇ, ನಳುಲ, ಸಹಸೇವರೆಂದೂ, ನಾಳೆ ಸೂಯೋದಯದ ಎರಡೂವರೆ ಗಳಿಗೆಗೆ ಅಜ್ಜಾತವಾಸದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದು ಪ್ರಕಟರಾಗುವರೆಂದೂ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನಿಂದಾ ನನ್ನ ಎಡಗಣ್ಣಂತೂ ಬಿಡದೇ ಹಾರುತ್ತಿರುವದು.

ಸುಧೇಷ್ಣೆ:— (ಆನಂದದಿಂದಲೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದಲೂ) ಉತ್ತರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣವೆ ?

ಉತ್ತರ:—(ತುಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ) ಬೇಡ ನಾಳೆ ತನ್ನಿಂದತಾನೇ ತಿಳಿಯುವದು. ಈಗ ಬಾಣಸಿಗನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವಾ ನಾಳಿನಮಾತು ನಾಳೆಗೆ, ಅಮ್ಮಾ ನಿಜವಾಗಿ ಅವರು ಪಾಂಡವರಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಮೂರುತಿಯಾದ ಮಹಾತ್ಮನ ಪಾದವು ಈ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡು. ದರಿಂದ ಪವಿತ್ರರಾದೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾಳಿನ ದಿನವೇ ಶುಭದಿನ್ದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಡೆದ ಅತ್ಯಂತ ಶುಭದಿನ, ಭಾರತೀಯರಾದ ನಮ್ಮ ಏಳಿಗೆಯ ಪುಣ್ಯದಿನ.

ತಾಳ, ವಾದರಾ ಪದ. ರಾಗ ಕಾನಡಾ ಕರ್ನಾಟಕೀ
ನಾಳಿನ ಸುದಿನಾ ದಿನವು | ಸತ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನದಯದಿ ಸತ್ಯ ಸುಭಾಜಗವಿದಂ |
ಸ್ತುತ್ಯ ಕರಾನಂಜಮಯಂ || ಸತ್ಯವಾಕ್ಯದಿಗಳಿಗೆ | ಕೊಡುವಾತ ಸುಖವ
ಮುದದಿಂ | ದಾಸರ ಸುಖರಂಜಿತಂ | ಶಾಂತಿದಯಾನಂದಕರಂ |

(ಪದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಯು ಹೋಗುವಳು. ಕಸ್ತೂರದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಂದೆ ವಿರಾಟನ ಅರಮನೆಯ ದೃಶ್ಯ. ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಸಿಗನು ಹಿಟ್ಟುನಾಡುತ್ತಾ)

ಭೀಮ:—ಪರದಾಸ್ಯವೆಂಬ ಕೃಪಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಕೆಲದಿನ ಗೋಳಾಡ ಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿ ಸಂಕಲ್ಪವಿಗುವಾಗ ಭೀಮನಿದ್ದರೇನು, ಮೂರು ಲೋಕದಗಂಡ ಅರ್ಜುನನಿದ್ದರೇನು, ಕೇವಲ ವೃತನೇಮಗಳಿಂದಲೇ ಅಹಿಂಸೆಯೆಂಬ ತತ್ವದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರುಳ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮರಾಯನಿದ್ದರೇನು. ಮಹಾಪ್ರತಿವತಿಯಾದ ಪಾಂಚಾಲಿಯಿದ್ದರೇನು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವ ತನ, ಲೀಲೆಗಳಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅಪಾರ ಮಹಿಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದರೇನು ಅವರವರು ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ಮ ಫಲವು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಯಾರಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಜಗಜಟ್ಟಿಯೆಂಬ ಹೆಳರು ಪಡೆದಿರುವ ಭೀಮನು, ಅಡಿಗೆಯ ಭಟ್ಟನಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸುಡುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನೆ? ಹಣೆಯ ಬಡಹವನ್ನು ಅಳಿಸುವದು ಹರಿಹರರಿಂದಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. (ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ) ಎನು ಮಾಡಲಿ ಈಗ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಯುದ್ಧದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ

ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸುಡುವ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳೇ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ನಾದುತ್ತೇನೆ. ಉಂಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ವೈರಿಗಳ ರುಂಡವೇ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಂಡೆಹಚ್ಚಿ ಉಂಡಿಯನ್ನು ಹಿಚುಕುವಾಗ ಬೆರಳಿನ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕಂಡು ವೈರಿಗಳ ನೆತ್ತರನೇ ಬಂದಿಶೆಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು. ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡಗೋಲು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡೆನೆಂದರೆ ಗದೆಯೇ ಬಂದಂತಾಗಿ ಕಡಗೋಲು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಯತೊಡಗುವೆ. ಏನಾದರೇನ ಎಲ್ಲವೂ ಕನಸು (ಮುಂದೆ ನೋಡಿ) ಓಹೋ ರಾಜಕುಮಾರಯ್ಯ ಯಾವದೋ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಅಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬೇಕು. (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಯು ಬಂದು)

ಉತ್ತರ: ಎಲಲಾ.

ಭೀಮ:— (ವಿನಯದಿಂದ) ಅನ್ನ ದಾತೆ, ಈ ಸೇವಕನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಅಸಕಾಧವಾಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

ಉತ್ತರ:—ಅದೇನಿಲ್ಲ ಒಂದು ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ.

ಭೀಮ:—ತಾಯಿ ಅಡಿಗೆಯವನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣವೆ ?

ಉತ್ತರ:—ಹೌದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ. ಮಹಾ ಶಕ್ತಿವಂತನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ.

ಭೀಮ:—(ನಸು ನಕ್ಕು) ಮಹಾಶಕ್ತಿವಂತ ನಾನು! ಸುಳ್ಳು. ಏನೋ ಅಡಿಗೆಯು ಕೆಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸೇವಕನೊಡನೆ ಚೇಷ್ಟೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜರಾದ ತಮ್ಮ ಅನ್ನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ರಾಜಕಾರಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ಬಂದರೂ ಬರಬಾದೇಕೆ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ತಾಯಿ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಲಿ ಅದೇನು ?

ಉತ್ತರ:—ಎಲಲಾ. ನೀಚರಾದ ಕೌರವರು (ಇಷ್ಟನ್ನುವದರೊಳಗಾಗಿ ಸವಟಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವನು. ಉತ್ತರಿಯು ಹೆದರಿ ಓಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು) ಅಪ್ಪಾ ಬಾಣಸಿಗ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡುವದೇ ತಡ, ಸವಟಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದಿಯಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಂದಮೇಲೆ. ಶಕ್ತಿವಂಶನಲ್ಲವೆಂಬುದು ಏತರ ಮೇಲಿಂದ!

ಏನೋಗೌಡ ಬಂಗಾಲವಿದೆ. ಅವೆನೇಯಿರಲಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನರ್ತನವನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆಬಂದ. ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯು ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಭೀಮ:— (ಬೇಕಂತಲೆ ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಏನು ತಾಯಿ ಹೆಂಗಸು, ಕೌರವರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ!

ಉತ್ತರ:— ಅಶ್ಚರ್ಯವೇತರದು ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸಗಳು ಯಾರಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತಾ ಧರ್ಮದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರವುರುವ ರನ್ನು ಸಾಪದ್ಯಷ್ಟಿಯ ಕಾಮುಕರನ್ನು, ಪರವೇಶ್ಯರನ್ನು, ಲೋಕಕಂಟಕ ನಾದ ಕಾಮನನ್ನು ತನ್ನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ದಹಿಸಿದಂತೆ, ಸುಟ್ಟು, ಭಸ್ಮ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾಪವೆಲ್ಲದೆಯೇ ಅದನ್ನು ತತ್ಕೃಣವೇ ಪರಿಹಾರಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರತಾ ಧರ್ಮ ದಲ್ಲಿದೆ. ಬಹಳವೇಕೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಕ್ಕಳಾಟದ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೂಲಿಗೆ ಕೂಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅಂದವೇಲೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹಿಯಾಳಿಸುವದು ಅನುಚಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತ ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಈಗಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಡು (ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಹೂಡೆದು ನಿಲ್ಲುವನು)

ಉತ್ತರ:— (ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಆನಂದದಿಂದಲೂ) ಎಲಲಾ ಹೋರಡುವೆಯಾ ಹೀಗೇ.

ಭೀಮ:— ನನಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ತಾಯ. ಕತ್ತಿ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಆನೆ, ಒಂಟೆ, ನೌಬತ್ತು, ವಾದ್ಯ ಯಾವದೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಈ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಕ್ತಿಬರುವಂತೆ ಅರ್ಶಿವದಿಸಿರಿ. (ಕೈಮುಗಿದು ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಉತ್ತರ:— (ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದು) ಎಲಲಾ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವವು.

|| ಕಂದ || ರಾಗ, ಶಂಕರಾಭರಣ.

ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಗೆ | ಏಕಾದಶ ರುದ್ರಸ್ವರೂಪವು ಬರಲಿ ನಿನಗೆ |
 ಕುರಿತು ಹಿಂದಿನೊಳು | ಸಿಂಹಪೊಗುವಂತೆ | ಕೌರವರಸೇನೆಯೊಳು ಪೊಕ್ಕು |
 ವೈರಿಶಿರಗಳ ತರೆದು | ಹರುಷದಲಿ ಬರುವ ಶಕ್ತಿ ನೀಯಲಿ | ಶಿವನು ನಿನಗೆ |
 (ಎಂದು ಅಶಿರ್ವಾದ ಮಾಡುವಳು. ರಸ್ತುಪರದೆ ಬೀಳುವಳು. ಭೀಮನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ಭೀಮು:— (ಕೋಪದಿಂದ) ಎಲೋ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕೌರವಕುನ್ನಿಗಳೇ
 ಇನ್ನು ನಿಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. (ಉತ್ತರೆಯು ಯೋಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ)
 ಅದೋ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಭೀಮನಿಗೆ ಮಾರ್ಗ
 ದರ್ಶಕಳಾದ ನನ್ನ ಹೆತ್ತಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ಕುಂತಿದೇವಿಯಂತೆ ಭೀಮನಿಗೆ
 ಅಶಿರ್ವಾದಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಳು. (ಓಂದು ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ)
 ಪಾಂಡವರ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ ಓ ಕೃಷ್ಣಾ! ಪರರಗುಲಾಮರಾಗ್ಯ, ಪರಸೇವೆ
 ಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯುವ ಈ ಒಡ ಪಾಂಡರಿಗೆ ಇನ್ನಾವರೂ ಅಜ್ಞಾತ
 ವಾಸದ ಅಂತ್ಯದಿನಗಳನ್ನು ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ, ಚಿರಸುಖ ಕೊಡುವ
 ಚಿನ್ನಯ ಮೂರುತಿಯು ನೀನಲ್ಲವೆ? (ಯೋಚಿಸಿ) ಈಗ ಪಾಪಿಗಳಾದ
 ಕೌರವರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಪುಣ್ಯಮೂರುತಿಯಾದ, ಮಹಾತ್ಮಾ! ಧರ್ಮ
 ರಾಯನ ಪವಿತ್ರ ಸಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ
 ಪಾಪಿಗಳ ಪ್ರಾಣತೆಗೆಯಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ. (ಯೋಚಿಸಿ) (ಮುಂದೆನೋಡಿ)
 ಆಗೋ ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ವಂದನೆ. ಅದನ್ನೇ ಬುಡ ಸಹಿತ ಕಿತ್ತೊಯ್ಯಿ
 (ಮುಂದೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನು ಬಂದು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ) ಹಾ! ಭೀಮಾ
 ಪ್ರಖರಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಪುಟ್ಟಲಗೊಳಿಸುವ ಈ ನಿನ್ನ ಪುಳಯ ಕಾಲದ ಕೋಪ
 ವನ್ನು ತಾಂತಗೊಳಿಸು ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಂಚಕಾಲ ಅವಧಿಯಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ
 ವರೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ.

ಭೀಮು:— ಅಜ್ಞಾತ ಸಮಾಧಾನವೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮುದುಕನಾದರೂ
 ಮರಿಯುವದಿಲ್ಲವೆ? ಸಾಕು ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಮಾಧಾನವೆಂಬ ನಾಲ್ಕುಕ್ಷರ
 ಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯವಾಗರಲಿ ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭೀಮನು ದುಷ್ಟನೆಂಬ
 ಶಬ್ದವನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಡ.

ಧರ್ಮ:— (ಕಳಕಳಿಯಿಂದ) ಧರ್ಮನ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ ಭೀಮನು ನಿನ್ನ ಣ್ಣನ ಇಡೀಂದು ಕೊನೆಯ ಅಶ್ವನೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸು.

ಭೀಮ:— ಆಣ್ಣಾ! ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾತು, ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಆಣ್ಣಾ ನೀನು ಸಿಟ್ಟಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಭೀಮನಿಗೆ ಬಂಧುಗಳೇ ಇಲ್ಲ.

ಧರ್ಮ:— ಭೀಮಾ ನಾನು ನಿನ್ನ ಆಣ್ಣನಲ್ಲವೆ? ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಅನುಜಾತನಲ್ಲವೆ? ಧರ್ಮಸರ್ವಸ್ವವೂ ನೀನಲ್ಲವೆ? ಭೀಮಾ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟ ಪಾಪಿಯಲ್ಲವೆ? ರಾಜಪುತ್ರರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕಠಿಣ ಹೃದಯದ ಕಡುದುರಾತ್ಮನು ನಾನಲ್ಲವೆ! ಎಲಲಾ ಹೇಯವಾದ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೇ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾದ ಬಂಧು ದೋಹಿ ಧರ್ಮಾ ಧಿಕ್ಕಾರ ಧಿಕ್ಕಾರ ವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ನಡೆ ನಿನ್ನ ಪಾಪದಕರ್ಮವನ್ನು ನೀನು ಅನುಭವಿಸು. (ಎಂದು ಹೋಗಲನುವಾದನು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಬಂದು ಭೀಮನ ಪಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದು)

ದ್ರೌಪದಿ:— ದೇವ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವೆ! ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಸೇವಕಳವೆ! ವೈಮದ ಪಕ್ಷಿಯಾದ ಪಾಂಚಾಲಿಯಲ್ಲವೆ!

ಭೀಮ:— ದ್ರೌಪದಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ದ್ರೌಪದಿ — ಹಾಗಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಪತಿ ಸತಿಯ ವಚನವನ್ನು ಸತಿಯೂ ನಡೆಸುವದು ಸಂಸಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಾರವಲ್ಲವೆ! ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಯಾವದೋ ಒಂದು ಅನರ್ಥಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ, ಪಂಥವನ್ನು ಮುರಿಯುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಕಳಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಏಳಿಗೆಯೇ ಹೊರ್ತು ಅನರ್ಥವು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ.

ಭೀಮ:— ಇಲ್ಲಾ ಕುಂತಿಯ ಪುತ್ರನಾದ, ಈ ಭೀಮನು ಆಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿ, ಪಾಂಡವರು ವಚನಭ್ರಷ್ಟರು, ಜೀವಗಳ್ಳರು, ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದವರು, ಅಭಿಮಾನಶೂನ್ಯರು ಎಂಬ ಹೆಸರಾದ ಹೇಸಿಮಾತನ್ನು ಲೋಕದ ಜನಗಳಿಂದ ಆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭೀಮನ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲಾ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬೇಡಿ. ಇನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ಮೀರಿ, ವಚನಭ್ರಷ್ಟರಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಕಟವಿದ್ದರಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನಾಡಿದ ಈ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಬಿಡುವೆನು. (ಎಂದು ನಾಲಿಗೆಗೆ ಕೈಹಾಕುವನು ಧರ್ಮನೂ ದ್ರೌಪದಿಯೂ ತಡೆಯುವರು.) ದ್ರೌಪದೀ ಹಿಂದೆ ಕಾರವರು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆತಂದು ಸ್ವಜನದ್ರೋಹಿಯಾದ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಂದ ಸೀರೆ ಸೆಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ನನ್ನ ಕೇಶಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದಾಗ ಮಾಡಿದ ಸಂಘವನ್ನು ಮರೆತೆಯೇನು. ಈಗ ನಾನೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸುಮ್ಮನಿರುವದಾದರೆ ಬಹುದಿವಸಗಳಿಂದ ಜಡೆಗಟ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಕೇಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನದೇನೂ ನಕಾರವಿಲ್ಲಾ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಧರ್ಮ:— ಭೀಮಾ ಏನಿದ್ದರೂ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕರ್ಮಚಂಡಾಲನಾದ ಧರ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಡ. ಇಗೋ ಭೀಮಾ ನಿನಗೆ ಕರಜೋಡಿಸುವೆನು. (ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು. ಭೀಮನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ)

ಭೀಮ:— ಅಣ್ಣಾ ನೀನು ಯಾರು?

ಧರ್ಮ:— ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಾ.

ಭೀಮ:— ನನ್ನ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಗುರು ಯಾರು?

ಧರ್ಮ:— ನಾನು.

ಭೀಮ:— ತಂದೆಯಾದ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಸತ್ತನಂತರ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜೋಪಾನಮಾಡಿದಂತೆ, ಮಾಡಿದ ಪುರುಷನು ಯಾರು? ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನೀನಲ್ಲವೇ. ಹಸಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಬಾಲಕರಂತೆ ನನ್ನ ಗಲ್ಲ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ತಲೆಯವೇಲೆ ಸಾವರಿಸಿ ಭೀಮಾ ಹಸಿದಿರುವೆಯಾ ಏಳು.

ಮೊದಲು ಭೋಜನಮಾಡೆಂದು ಬಹು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ ಕರುಣಾ ಮೂರುತಿಯು ನೀನಲ್ಲವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ನಡಿಸದೆ ಮತ್ತಾರಮೇಲೆ ನಡಿಸಲಿ. ತಂದೆಯಾದ ನೀನು, ನನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭೀಮನನ್ನು ನರಕಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆ ಏನು ಅಣ್ಣಾ ನೀನಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನುಡಿದ ಈ ಅರಿಷ್ಟ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡು (ಎಂದು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡುವನು)

ಧರ್ಮ:— ಭೀಮ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ಅವಧಿಯು ಇದೊಂದೇದಿವಸ ಉಳಿದಿರುವದು. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಈ ಭೀಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಗಡಕ್ಕೆ ಗಡವನ್ನೇ ಕೀಳುವದು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವದು. ಇಂಥ ಅಮಾನುಷ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ನಾಶದ ಹಾದಿಯನ್ನೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೌರವರು ಗುರ್ತಿಸಿ ಪುನಃ ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದೆ ಬಿಡುವರೆ.

ದ್ರೌಪದಿ.... ನಾಥಾ ನಮ್ಮಗಳ ಆಧಾರನಾದ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯು ಹಿತದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮರತೆಯಾ ಯಾವ ಮಹಾತ್ಮನು ಆಗಾಗ ಮಂದಹಾಸ ವಿಶಿಷ್ಟಗಳಾದ ಪರಿಹಾಸ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಓ ಸಾಥಾರ್! ಓ ಅರ್ಜುನ! ಓ ಪ್ರೀಯ ಸಖ! ಓ ಕುರುನಂದನ! ಓ ವಾಯುನಂದನ ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬಾ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಮಧುರಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮರೆತಿಯಾ. ನಾವು ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಆತನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರೂ, ಸುರನಾಯಕನಾದ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಮಿತ್ರನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಿತ್ರನೂ, ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪನ್ನೂ ತಂದೆಯೂ, ಮನ್ನಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಕಾಪಾಡುತ್ತ ಬಂದ, ಕರುಣಾಘನನ ನುಡಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವದಿಲ್ಲವೆ

ಭೀಮ:— (ಕನಿಕರದಿಂದ ಪಾಂಚಾಲಿ ಎಂತಹ ಮಾತಾಡಿದೆ ಭೀಮನು ಹೆತ್ತ ತಂದೆಯನ್ನು ಮರೆಯುವಷ್ಟು ಉನ್ನತನೆ. ದೇವಿ ಯಾವ ಭಗವಂತನು, ಯಜ್ಞಾರಾಧ್ಯರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಅವರವರ ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಕೋರಿಕೆ

ಗಳನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸುತ್ತಿರುವನೋ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಭಗವಂತನು ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕಗಳಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ವಾಯುವಿನಂತೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಆಧಾರ ನಾಗಿರುವನೋ ಎಂಬ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕೈಂಠಲೂ ವಿಗಲೆಂದು ಕಾಪಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವನೋ ಅಂತಹ ಪರಮ ದಯಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆಯುವಷ್ಟು ಅವಿವೇಕಿ ಎಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ! ದೇವೀ ಕೋಪಾತಿರೇಕದಿಂದ ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ವಿಚಾರವನ್ನರಿಯದೆ ಮಾತಾಡಿದ ಅಜ್ಞಾನಿ ಭೀಮನು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ಭೀಮದೇವ, ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಮಾತನ್ನು ವಾಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆ (ಮಾಡುವಳು)

ಭೀಮ:—ದೇವಿ, ಭೀಮನ ಪ್ರೀತಿಯು ಪತ್ನಿಯಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಳಲ್ಲವೆ ಏಳು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವೆ. (ಎಂದು ಕಾಲು ಹಿಡಿದ ದೇವಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವನು)

ಧರ್ಮ:—ಭೀಮಾ ಹೋಗೋಣವೆ ?

ಭೀಮ:—ನಡೆ ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

(ಹೋಗುವರು ದ್ರೌಪದಿಯು ಅವರು ಹೋದಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ)

ಪಾಂಚಾಲಿ:— ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ ಓ ಕೃಷ್ಣನು ಯದುಕುಲೋತ್ತಮನಾಗಿಯೂ, ಭಕ್ತಪಾಲಕನಾಗಿಯೂ, ವಿಲಕ್ಷಣಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸಕಜವಾದ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ ಲೀಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವತರಿಸುವನಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಚೇತನರಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಪ್ರವರ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಜಗಜ್ಜನ್ಮಸ್ಥೇಯ ಪ್ರಳಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಓ ಪರಮ ಪುರುಷ ಆದಿನಾರಾಯಣ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಮುಂದಾದರೂ ಕಂಟಕದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನದಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರಿಯ ಮಾನವುರ್ಮಾದೆಗಳು ನಿನ್ನವಲ್ಲವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ, ಪದ, ರೂಪ ತಾಳ, ರಾಗ ಅನಂದಭೈರವಿ
ಪ್ರಿಯಕರ ಪಾಂಡವಪಾಲ | ಹೈಯವದನನೆ ಪಾಪಭಂಜನ | ಅಭಯವ
ನೀಯೋ ಸ್ವಾಮಿ | ನೀನೇಗತಿ ಕಾಯೋ ಪ್ರೇಮಿ ಕರುಣಿಸಿದೆ ಕಿರಾಜನ |
ಮೂರೆಯಕ್ಕೇಳಿ ಸಾರಿಬಂದೆ ಪೊರೆದೆಯೋ ನೀ ಕರುಣಾಳುವೆ ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ
ಸಂದಬಾಲ |

ಪದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಂಕಪರದೆ ಬೀಳುವದು.)

೨ನೇ ಅಂಕ ಮಾಪ್ಪ.

೩ನೇ ಅಂಕ

೧ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ರಸ್ತಾಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಶಕುನಿಯು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು.)

ಶಕುನಿ:— ಇಲ್ಲಾ, ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶಕುನಿಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲಾ.
ಇದುವರೆಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸ
ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಡಿದಿಯಲ್ಲಿಮಾಡಿದ ಹೋಮದಂತಾದವು. ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ವೈರಿ
ಗಳಾದ ಕೌರವರ ನೂರೊಂದು ವಿಷವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ
ಮುಳ್ಳಿನ ಬೇರುಗಳನ್ನೂ ಸಮೂಲಸವರಿ ಹಾಕದವನೇ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲಾ
ಏನುಮಾಡಲಿ, ಯಾವಬಗೆಯಿಂದ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಏನೂ ತೋಚ
ದಾಗಿದೆ.

(ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬರುವನು.)

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಮಾವಾ ಏನು ಬಹಳ ಆಲೋಚನೆ ?

ಶಕುನಿ:— ಆಲೋಚನೆ ಏತರದು. ಇದುವರೆಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಪೂರ್ಣಒಲವಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಾಸಕೂರದಲ್ಲಿ ನೂಕಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ
ದಿಂದ ಕಪಟದ್ಯೂತವನ್ನೂ ರಂಭಿಸಿ ವುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಮನಸ್ಸು
ನಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತವನ್ನೂಡಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕಪಟದಿಂದ
ಸೋಲಿಸಿ, ಆವನಿಂದ ಮನುಷ್ಯವಂತೆ ಪಣವನ್ನುಮಾಡಿಸಿ ೧೨ ವರ್ಷ ವನ
ವಾಸವನ್ನೂ ಒಂದು ವರುಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಸಿ

ಕೌರವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಾತ್ಸರ್ಯವೆಂಬ ಸಂತಾಪದ ಪಂಥವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಸೆ ಬೇಕೆಂಬ ಸಡುಬ್ಬೇಶದಿಂದ ಯಾವ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಯು ಮುಂದುವರಿದು ಘಹ ತಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನೋ ಆ ಶಕುನಿಯ ಅಂತ್ಯಕಾಲವೆಂತು ಬಂದಿರುವುದು

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಮಾವಾ ಬೇಗ ಹೇಳು, ಹೇಗೆ ಬಂದಿರುವುದು.

ಶಕುನಿ:—(ವ್ಯಸನದಿಂದ)ದುರ್ಯೋಧನ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪಟುತ್ವ ಬೇಕು. ಒಟುಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಒಡಗುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹೀಗೆ

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಮಾವಾ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳಾದ ತನ್ಮತ ಮರ್ಪದ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವಾಗಲೊಲ್ಲದು

ಶಕುನಿ:— ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಕೌರವರ ದೇಹ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಯದೇಹವು ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾಗುವಾಗ ಅರ್ಥವಾಗುವದು

ದುರ್ಯೋಧನ:— (ಚಕಿತನಾಗಿ) ಮಾವಾ ಹಾಗಾದರೆ ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಜಾತವಾಸದ ಅನಧಿಯು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತ ಬಂತೆ.

ಶಕುನಿ:— ದುರ್ಯೋಧನ, ನಾಳೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಪಾಂಡವರು ಅಜ್ಜಾತವಾಸವನ್ನ ಮುಗಿಸಿ ಇದುವರೆಗೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ತಾಪಗಳಿಂದ ತುಂತವು ರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹತ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದೇ ಬರುವರು. ಆಗ ಗಂಡುಗಲಿ ಗಳಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ದುರಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲ್ಟೆದರಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರುವರು. ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ತೀರುವರು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಮಾವಾ ಮುಂದೆ ಮಾರ್ಗ.

ಶಕುನಿ:— ಮಾರ್ಗವೇಶರದು, ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ವಿರಾಟನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಪುನಃ ವನವಾಸ ಅಜ್ಜಾತವಾಸಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ ರಾಯಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾಡುವಾ ನಡೆಯಿರಿ.

(ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವರು. ಜಂಗಲಿ೦ಸ್ತಾಪರವೆಯು ಬೀಳುವದು. ಅದೇ ರದವೆಯ ಮುಂದೆ ವಿಕರ್ಣನು ವೇಷವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಬರುವಾಗ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅರಿತ ಕೃಷ್ಣನು ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೂತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಿಕರ್ಣನನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಹಚ್ಚಿ ಕಳಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವನು.)

ವಿಕರ್ಣ:— ಸೂರ್ಯೋದಯದೊಳಗಾಗಿಯೇ ವಿರಾಟನಗರವನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟುಬಗೆಯಾಗಿ ಓಡಿಸಿದರೂ ಪಟ್ಟಣವೇ ಬರಲಿಲ್ಲದಂ. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗವು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲದಂ. ಎತೆಗಣ್ಣು ಬಿಡದೇ ಹಾರುತ್ತಿರುವದು. ಆಸಶಕನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಗೂಬೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಕಿವಿಯು ಗಡ್ಡುಕುವಂತೆ ದ್ವನಿಗಮ್ಯುತ್ತಿರುವವು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ದುಶ್ಚಿನ್ದವೇ ತೋರುತ್ತಿರುವದು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲೇ? ದುರ್ಯೋಧನನು ಕುಮ್ಮನಿಗುವನೇ? ಇಲ್ಲಾ, ಮೊದಲೇ ಪಾಂಡವರ ಆಜ್ಞಾತವಾಸದ ಅವಧಿಯು ನಾಳೆಗೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವದೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಸ್ತನಾದ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮನೆಂದು ಕರುಣಿಸದೆ ಕಾಯ್ದುಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸುವದೇ ಖಂಡಿತ. ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅದಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವೆನು. (ಅನ್ನುವಷ್ಟು ರಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಭೂತವು ಎದುರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಬರುವದು.)

ಭೂತ:— ಉರಿಯುತಿದೆ ಉರಿ. ಕರಿಯುತಿದೆ ಕರೆ. ಕರೆಕರೆಮು, ರಣವ್ಯರಣ ಸೂಚನೆಗೈವ, ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಕೂಗುತಿದೆ ಕಹಳೆ, ಬಾರಿ ಸಂತಿದೆ ಭೇರಿ, ಎಲೆ ಎದೆಯೆ ಹಾರದಿರು, ಹಾರಿದರೂ ಹೌಹಾರಿಬೀಳದಿರು. ಬಿದ್ದರೂ ತಗ್ಗದಿರು, ತಗ್ಗಿದರೂ ಮುಗ್ಗದಿರು. ಮುಗ್ಗಿದರು, ಬೊಗ್ಗದಿರು. ನಾಬರುವೆ, ನಾಬರುವೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯು ನಗರ (ಎನ್ನುತ್ತ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೆದರಿ ಕುದುರೆಯು ಮೇಲಿಂದ ಇಳಿದು ನಡಗುತ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೇ ನಿಲ್ಲುವನು.)

ಭೂತ:— ಎಲೋ ಕಪಟಿ ಕೌರವರ ಕಡೆಯ ಗುಪ್ತಚಾರ, ಅಪ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಸುವವಾದ ಈ ಪುರೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಕಪಟದಿಂದ ಪಾಂಡವರ ಗುಪ್ತ ಸಂಗತಿ ಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನನ್ನೆಲ್ಲಿ ಬಿಡುವೆ (ಎಂದು ವಿಕಾರರೂಪದಿಂದ ನಿಲ್ಲುವದು)

ವಿಕರ್ಣ:- (ನಡಗುತ್ತ) ಅ ಅ ಅ ಅಪ್ಪಾ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ಯಾರು?

ಭೂತ:- ನಾನು ವಿರಾಟ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ವಿರಾಟ ರಾಯನ ಬೀಗನು? ಮತ್ಸ್ಯದೇಶದ ಅಧಿಪತಿ.

ವಿಕರ್ಣ:- (ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆದರಿ) ದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೆ ಹೆ ಹೆ ಹೇಳಬಿಡಿರಿ.

ಭೂತ:- ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುವೆಯಾ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರಾಟರಾಯನ ಅಂಶೇಪುರದಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಅಂದರೆ ನಾಳಿಗೆ ಒಂದು ವರುಷದ ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಐವರು ಗಂಧರ್ವರೂ ಸೈರಂಧ್ರಿ ಎಂಬ (ಅಹ ಹ ಹ ಆಯ್ಯೋ ಎಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುವದು.)

ವಿಕರ್ಣ:- (ಹೆದರಿ) ಆಯ್ಯೋ ದೇವಾ ನಾನು ಸೈರಂಧ್ರಿಯಲ್ಲಾ ವಿಕರ್ಣ ದಯವಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿರಿ ಬೇಗ ಈಗ ನಮ್ಮ ಆವತಾರ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕಿದೆ ಇನ್ನೊಂದಾದರೆ, ಇಲ್ಲೇಸಮಾಪ್ತಿ. (ಎಂದು ಹೆದರಿ ಕೈಮುಗಿಹು ನಿಂತುಕೊಂಡು.)

ಭೂತ:- ಇದು ಹದಿಮೂರನೇ ಅವತಾರ. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಗಣ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವು. ಭಕ್ತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಭಕ್ತೊದ್ದಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ಹೋಗುವಕಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಮಾಯದಿಂದಲೇ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಯ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಭೂತವೇ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕೌರವರು ಅಹಿಂಸೆಯ ವ್ರತನೇಮಿಯಾದ ಶಾಂತಮೂರುತಿ ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮರಾಯ ನನ್ನು ಕಪಟದಿಂದ ದ್ಯೂತವಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನಬಂದಂತೆ ಪಣವಾಡಿಸಿ ಸರ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡವರೈವರನ್ನೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಸಹ ಗೆದ್ದು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ವನವಾಸ ವನ್ನೂ ಒಂದು ವರುಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನೂ ಆನ ಭವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದರು ಈಗ ಅವರು ಮಾತಿನಂತೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಚುತಿಯನ್ನು ತರಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ವರುಷ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ವಿರಾಟರಾಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದಾಸ್ಯ ತ್ವದಲ್ಲಿ ತಿರುಕರಂತೆ ಕಳೆದು ನಾಳೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಾಲ್ಕೂವರೆಗಳಿಗೆಯ

ಮೇಲೆ ಪಾಂಡವ ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಕಟರಾಗಿ ಆದೇ ವಿರಾಟನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗುವರು. ಇದನ್ನರಿತು ದುಷ್ಯ ಶಕುನಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಅಪ್ಪಾಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಇದೇರಾತ್ರಿಯೇ ವಿರಾಟನಗರಕ್ಕೆ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸಿ ಪುನಃ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರಾಯಿತು. ಎಂಬ ದುರುದ್ವೇಶದಿಂದ ಕಳಿಸುವರಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾರ್ಗನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರ ವೆನು

ವಿಕರ್ಣ:— (ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ) ಅಪ್ಪಾ ಭೂತಪ್ಪಾ ನೀನು ವಿರಾಟರಾಯನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಮ್ಮನಾದ ಕೇಚಕನೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ. ನೀನಿಗೆ ಈಜನ್ನವ ಬಲು ಕಾರಣವೇನು.

ಭೂತ:— ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಪಾಂಡವರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕಾಮುಕನಾದ ನಾನು ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಸಂಘೇಷ್ಠೆಯು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಆ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಸ್ನೇಹಂಧಿಯ ಮೇಲೆ ಒಲಾತ್ಪಾರ ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಉಪಟಳವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಮೋಸದಿಂದ ಗರಡಿಯಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು ಕಾಮೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ನಾನು ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ನಿಜನೆಂದು ನಂಬಿಹೋದೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಬಲವುಳ್ಳ ಭೀಮನಿಂದ ಮರಣವಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಿಲಿಖಿತಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಭೀಮನು ಪ್ರಕಟನಾಗಿ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಒಂದೆ ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹರದಿಂದ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಸರಿ. ಸಿಶ್ಯಾಚಿ ಜನ್ಮವು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ?

ಭೂತ:— ಮರಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಲವಾದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗದರಿಂದಲೂ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯ ಮೇಲೆ ಒಲಾತ್ಪರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಅಹಂಸೆಯ ತತ್ವದೊಡೆಯನಾದ ಶಾಂತಮೂರುತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅತ್ಯವಂಚನೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಕೆಲದಿನದಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಸಿಶ್ಯಾಚ್ಯ ರೂಪವು ಬಂದಿರುವುದು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಅಂದರೆ ! ಇದಕ್ಕೆ ವಿಮೋಚನೆ ಉಂಟೋ ?

ಭೂತ:— ಉಂಟು

ವಿಕರ್ಣ:—ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ?

ಭೂತ:— (ಸ್ವಗತ) ಹೇಗಾದರೂನೂಡಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ವೇಳೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಕು. (ಪ್ರ) ಎಲೋ ಕೇಳು ಶಾಂತಮೂರುತಿಯಾದ ಮಹಾತ್ಮನ ನಿಂದೆಮಾಡುವವರನ್ನೂ ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯು ತನ್ನ ಸತ್ಯವೆಂಬ ತಪಸ್ಸಿನ ಬಲದಿಂದ ಮರಳಿರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರಾವಣ ಬಹುಳ ಚತುರ್ದಶಿ ಎಂಬ ನವಮೂಗದ ಪುಣ್ಯದಿನದ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿನರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯು ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲೇರಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮನ ಮುಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ಜಯಸೂಚಕದ ಪವಿತ್ರ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಯಾವನು ನಿಂದಿಸುವನೋ ಅಂತಹ ಮಾತೃದ್ರೋಹಿಗಳ ವನೆಳುಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತನಾಗಿದ್ದು ಅವರ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರುತ್ತಾ ಮತ್ತೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸಿ ರಾಜ್ಯಸಂಪಾದನೆಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಯಾವ ಪಾಪಿಯು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅನ ಸವ ಸ್ತವನ್ನು ಮಾಯದಿಂದ ನಾಶ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪರಿವಾಣಕೊಟ್ಟು ವನ ಮನ ತಿರುದುಣ್ಣುವ ದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಘೋರ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ದಿಂದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನ್ನು ಜರೆಯಬಾರದೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವವರೆಗೆ ಇದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿರು ಎಂದೂ, ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನಗಳನುತರ ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಕೊನೆಯ ದಿನದ ಕಂಟಕವನ್ನು ಕಡೆಗುಡಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ದಿಂದಲೂ ಜಗದ್ವಂದ್ಯನಾದ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ವೃತನೇಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಪಿಶಾಚ್ಯಜನ್ಮವು ನೀಗಿ, ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗ ವೆಯೆಂದು ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿರುವರೋ ?

ವಿಕರ್ಣ:— ಇರುವರು ದೇವಾ.

ಭೂತ:— ನಾನು ದೇವನಲ್ಲಾ, ದೆವ್ಯಾ.

ವಿಕರ್ಣ:— ಅದೇಹೊಕ್ಕಿರುವದು ನನ್ನ ವಿದೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು.

ಭೂತ:— ಸರಿ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಅದೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿ.

ಭೂತ:— ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಗ:ರುವೆ.

ವಿಕರ್ಣ:— ಆದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಇಲ್ಲ.

ಭೂತ:— ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ವಿಕರ್ಣ:— ಹಾಗಾದರೆ ಮುಂದೆನನ್ನಗತಿ.

ಭೂತ:— ಸಾಪಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಅಭೋಗತಿ.

ವಿಕರ್ಣ:— ನಾನು ಸಾಪಿಯಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಭೂತ:— ಹಾಗಾದರೆ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವಾದರೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವದಲ್ಲವೆ.

ವಿಕರ್ಣ:— ತಿಳಿಯುವದು.

ಭೂತ:— ಪರನಿಂದೆಯು ಪಾಪವಲ್ಲವೆ ?

ವಿಕರ್ಣ:— ಹೌದು.

ಭೂತ:— ಪರರಸೋತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದು

ವಿಕರ್ಣ:— ಇದಂತೂ ಮಹತ್ಪಾಪ.

ಭೂತ:— ಕಪಟದ್ರೂತನಾಡುವದು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಘೋರಪಾಪ.

ಭೂತ:— ಅಡಿದವರಲ್ಲೊ ಬ್ಬರನ್ನು ಪಂಥವೆಂಬ ನೆನದಿಂದ ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತನಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವದು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಇದಂತೂ ಪಾಪದಲ್ಲ ಪಾಪ.

ಭೂತ:— ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಭಂಗಮಾಡುವದು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೋಳು ಜನುಮಾಂತರದ ಪಾಪಾ.

ಭೂತ:— ಕಂಟಕದಿಂದ ಕಡೆಗಾಗುವದಿನದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನೊಳುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು.

ವಿಕರ್ಣ:— ಇದು ಪಾಪದ ಅತಿರೇಕ.

ಭೂತ:— ಈಗ ನೀನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿರುವೆ ? (ವಿಕರ್ಣನು ಮಾತನಾಡದೆ ಮೌನದಿಂದ ನಿಲ್ಲುವನು) ಏಕೆ ಪಾಪದ ನಾಲಿಗೆಯು ಒಡ ನುಡಿಯಲೊಲ್ಲದೇಕೆ ? ನುಡಿಸು, ತಡವ ಡಿದರೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಬಿಡುವೆನು. (ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಕೆಸಿಯುವನು.)

ವಿಕರ್ಣ:— (ಭಯದಿಂದ) ನನನ ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನ ತಮ್ಮತು ಹೆಸರು ವಿಕರ್ಣ, ಶಕುನಿಯು ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪಾಂಡವರ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವು ನಾಳೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯುವ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಧಿಯು ಪೂರ್ತಿ ಸುವದರೊಳಗಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸಿ, ಪುನಃ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ದುರುದ್ವೇಶದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕಳಿಸಿರುವನು.

ಭೂತ:— ಈ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇನು ಹೇಳು ?

ವಿಕರ್ಣ:— ನಾನೇನೂ ಹೇಳಲಾರೆ.

ಭೂತ:— ಒಳ್ಳೆದು ನೀನು ಪಾಂಡವರ ದೈವಿಯಾದರೂ ಪುಣ್ಯನಾದ ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳಿರುವೆ ಯಾದ್ದರಿಂದ.

ವಿಕರ್ಣ:— ಹೊರಡಲೋ (ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಯಿಡುವನು)

ಭೂತ:— ತಾಳು, ಹೆಸರು ವಿಕರ್ಣನಾದ್ದರಿಂದ ಕೊಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕಿವಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಯ್ದು ವಿಕಾರಮಾಡಿ ಕಳಿಸುವೆನು

ವಿಕರ್ಣ:— ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಗುರುವೆ, ಪಾಪಪೂರಿತನಾದನಾನು ಉತ್ತರಕೊಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಅವಯವ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಆಜನ್ಮ ಪರಿಯಂತರ ಇಂತಹ ಪಾಪಪೂರಿತ ಅಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪವಿತ್ರಮೂರುತಿಯಾದ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಪಾದವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಹೇಳುವೆ. ಇದರಮೇಲೆ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡ ಬಹುದು.

ಭೂತ:— ಛೇ ಪೂರ್ಣಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಆಗಲಿ ಮಹಾತ ನ ಅಲಚರಿತೆ ಇಂದಲೇ

ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನ ನಿಂದಕರೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಲಿ ಹೀಗೆಬಾ ಹಾಗೇಕಳಿಸಬಾರದು ಈ ಗುರ್ತಿನ ಅಪಮಾನವು ನಿನಗಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ದುರ್ಯೋಧನ ಶಕ್ತುನಿಯವರಿಗೆ (ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪುಚಿದಿದು ಮಾಯವಾಗುವನು, ವಿಕರ್ಣನು ಕಪ್ಪುಮುಖವನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗುವನು.)

೨ನೇ ಪ್ರವೇಶ.

ರಣಾಂಗಣದ ಸೀನು.

ಅರ್ಜುನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಉತ್ತರಕುಮಾರನೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಂಧೀಯೋಧಿಂದ ರಥವನ್ನಿಳಿದುಮುಂದೆಬಂದು.)

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಏನಿದು ಶಿವನಭೂಮಿ. ಆ ! ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಸಮ್ರಾಟ ಉತ್ತಕುಮಾನ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರೆತಂದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯಾವದಾದರೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ. ವೈರಿಗಳೆಲ್ಲದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮರಶಿಂಹನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದು, ವೈರಿಗಳ ರಕ್ತಪ್ರಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಆತುರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಆಗಲಿ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲಾ. (ಎಂದು ಉಸಿರುಗಳೆಯುವನು)

ಅರ್ಜುನ:— ಯುವರಾಜಾ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ ಆತುರತೆ ಇರಬಾರದು.

ಉತ್ತರ:— ಅದೇನೋ ನಿಜ ಆದರೆ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸಹ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಸಾಯಬಾರದೆ ? ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿದಕೇಸರಿಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬೇಟೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ, ಮುಂದೆ ಆ ಕೇಸರಿಯು ಅತಿಕ್ರೋಧದಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಳ ಸೇರದ ವಿನಃ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಕಲಿವೀರ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ವೈರಿಯ ಇದಿರಾಗದಿದ್ದರೆ, ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಗುವದು. ಆಗ ಆ ರಣವೀರನ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾಗಬೇಕು ? ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ನನ್ನಿಂದಾ

ಗದು. ಈ ರೋಷವನ್ನು ತಡೆಯುವದು. ಹೇ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ ದೇವತೆಗಳಿರಾ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಈ ನಿಮ್ಮ ವಿರಪುತ್ರನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. (ವೇಲಿ ನೋಡಿ ಕೇಳಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ,) ಏನು ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಲೇ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಹೂಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ರಹವನು. ತಿರುಗಿಸು.

ಅರ್ಜುನ:— ಯುವರಾಜಾ ವರೆಯಿಂದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದಬಳಿಕ, ರಕ್ತಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿಸದೆ ವರೆಗಾಣಿಸುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಲಂಕವಲ್ಲವೆ.

ಉತ್ತರ:— ಹೌದು.

ಅರ್ಜುನ:— ಅದರಂತೆ ಶಸ್ತ್ರಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿಬಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಸಾರಥಿಯನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಬಂದು, ಹಿಂದಿರುಗುವದೆಂದರೆ ವಿರಕುಲದ ಅಪಮಾನ.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ಕುಲದ ಅಪಮಾನವು ಕುಮಾರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ:—(ಸ) ಈ ಹೇಡಿಯು ಏನಾಪರೊಂದು ನೆವವನ್ನು ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವನು. (ಪ್ರ)ಕುಮಾರ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಶತ್ರುಗಳು ಬರುವ ರಭಸದಿಂದ ಕೆಂದೂಳಿಯು ಹೇಗೆ ಏಳುತಿರುವದು.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ನಿನಗೆ ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆ.

ಅರ್ಜುನ:—ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಅನುಭವ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯಬೇಕು.

ಉತ್ತರ:—ನಮ್ಮಂಥ ವಿರರಿದ್ದಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನುಭವವಿರುವದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳು ಕಳೆಯಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ:— ವರುಷವೇತಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿ (ಎಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡಿ)ಅದೋ! ಕುಮಾರಾ ಕೌರವರ ಸೈನ್ಯವು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಉತ್ತರ:— (ನಕ್ಕು) ಸುಳ್ಳು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸುಳ್ಳು. ನಾನು (ಅಹಂಭಾವ ದಿಂದ) ಕುಮಾರ ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗನು, ಸಾಮ್ರಾಟ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿರುವಾಗ ಕೌರವರು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಬರಲಾರರು. ಬಂದರೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಲಾರರು ನಾನು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಸುದ್ದಿಯನ್ನು ವಾಯು ದೇವನು ಕೌರವರ ವಂಶವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಂಶವಾಗುವದಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕನಿಕರವಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರಬಹುದು.

ಅರ್ಜುನ:— (ನೋಡಿದಂತೆಮಾಡಿ)ಓಹೋ ಸೈನ್ಯವು ತೀರಾಸವೀ ಸಿಸಿತು.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಲ್ಲಿಯ ಹವೆಯು ಚನ್ನಾಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವೈಯುಲ್ಲಿ ಭೇದವೆಂಬಿತು. (ನಡುಗುವನು)

ಅರ್ಜುನ:— ಕುಮಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಲೇನು ?

ಉತ್ತರ:— ಸುಡುವದಕ್ಕೇನು. ನೀನೊಳ್ಳೆ ಸಾರಥಿಯು, ಒಡೆಯ ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಜೋಪಾನಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲಾ. ತಿಳಿದರೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲಾ.

ಅರ್ಜುನ:— ಯುವರಾಜ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದ ಕುಮಾರನು ಬಾಯಿಂದಾ ಡಿದಂತೆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡತೋರಿಸುವದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೆ ?

ಉತ್ತರ:— ಹೌದು, ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ:— ವಿಚಾರವೇತರದು ಕುಮಾರಾ

ಉತ್ತರ:— ಈಗ ನಮಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಬರುವ ಶತ್ರುವು ಕೂರನೋ ಅಥವಾ ಪಾಪಭೀರುವೋ ಏನು ರಣಹೇಡಿಯೋ ಎಂಬದನ್ನರಿತು ನಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥವನಕೂಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಹೇಡಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹೇಡಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೇ ಎಂಬ ಣಾಪದ ಭೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರಪಿತಾಮಹನು

ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಉರಳಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲವೆ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ನಾನಾಡುವ ಮಾತುಗಳು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿಯೂ ಇರುವವು. ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಎಂತಹ ಘೋರ, ಅಘೋರ ಭೀಕರ, ಭಯಂಕರವಿಲ್ಲದ ಕೃತಿಗಳು ಘಟಿಸಿದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜರೆಯ ಬೇಡ ವೈರಿಗಳಿಗೆದಾರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ. ಆಗಮ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಡ. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಶತ್ರುಗಳ ಅಹುತಿ ಕೊಡಿಸಬೇಡ (ಹೀಗೆನ್ನತ್ತ ಪೊಳ್ಳುಪೌರುಷದಿಂದ ಹೂಂ, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಶತ್ರುಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲವೆ ? (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳ ಸೈನ್ಯದ ಕೂಗು ಕೇಳಬರುವದು.)

ಅರ್ಜುನನೇ— ಅಗೋ ಕುಮಾರಾ, ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವು ಸಾಗರದ ಅಲೆಗಳಂತೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವದು ಅಗೋ ರಥದ ವೇಲ್ಲಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಕಳಸಗಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವು. ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬರುವ ಶತ್ರುಗಳ ತಿರಸ್ಸಿನ ವೇಲಿರಂವ ವಜ್ರದ ಕೀಟಿಗಳೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವು.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ತಡೆ, ನಾನು ಉತ್ತರನಾದುದರಿಂದ, ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ನೋಡಿ ಬರುವೆ (ಅದರಂತೆ ನಿಂತು ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಜಾರಿಬಿದ್ದು ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಾ ಎಂದು ಎದೆ ಎದೆ ಓಡೆಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ)

ಏಕತಾಳ, ಪದ ರಾಗ, ದೇಶ
(ನಿನಕಂದು ನು ಬಂದೆ ಎಂಬಂತೆ)

ನೋಡೆನು ವೈರಿಯ | ಭೀಕರಾಕೃತಿಯ | ತಾಳೆನು ಮನದೊಳಗಿನ ಭೀತಿಯಾ | ಘನವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿಹ | ಘನಘೋರಾಕೃತಿಯ | ನೇತ್ರದ ಕೆಂಪೇರಿ ಕೃತಿಯಾ | ಯಮನೆಂಬೆ ಯಮನಲ್ಲಿ | ಬರುವದು ಬಿಡನಲ್ಲಾ | ಎನ ಗಾಗುವಗತಿ ತಿವಬಲ್ಲ | ಬಿಡೆ ನಿನ್ನ ಪಾದವಾ | ನೋಡೆನ್ನ ಪೇದವಾ | ಕೊಡಬೇಡ ವೈರಿಗೆ ಯನ್ನ ಜೀವಾ | ಬಿಡೆ ನಿನ್ನ ಪಾದವ ಮಹದೇವಾ |

(ಎಂದು ಪಾದವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೂಡುವನು.)

ಅರ್ಜುನನೇ— ಎಲೋ ಕುಮಾರಾ, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಆ

ಪಾಪದ ಫಲರೂಪವಾಗಿ ಜನಿಸಿರುವೆ ವಿರಾಟರಾಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ. ಏಳು, ನೀನು ಸಾಯುವೆನೆಂದರೂ ಸಾಯಗೊಡುವೆದಿಲ್ಲಾ. ಭಯಪಡಬೇಡಾ.

ಉತ್ತರ:— (ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು) ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೇ ಅದೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು, ನಾನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ವರೆಗೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಹಾಗಾದರೆ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತು ಏಳು?

ಉತ್ತರ:— ಅದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳು?

ಅರ್ಜುನ:— ಕುಮಾರಾ, ನೀನು ರಥವನ್ನು ಹತ್ತದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಉತ್ತರ:— ನಾನು ಉಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಅರ್ಜುನ:— ಎಲೋ ಹೇಡಿ, ನಿನ್ನ ಉಪ್ಪುತಿಂದ ಈ ದೇಹವು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಸವಿವರೆ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಇವ್ವೆ ಬೆಲೆಯೇನು?

ಉತ್ತರ:— ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಬೆಲೆಕಟ್ಟುವರಾರು?

ಅರ್ಜುನ:— ಇದು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾಡುದು.

ಉತ್ತರ:— ಅದು ಹೇಗೆ?

ಅರ್ಜುನ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಡೆಯ ನೊಬ್ಬನಿಗಲ್ಲದೆ, ಆಸ್ಥರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು.

ಉತ್ತರ:— (ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ) ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇನೋ ನೋಡಮ್ಮಾ ಮೊದಲು.

ಅರ್ಜುನ:— ಉತ್ತರಾ, ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಕೋಪವು ಆತೀರೇಕವಾಯಿತು.

ಉತ್ತರ:— ಅದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಕಡಕಾಯಿತು?

ಅರ್ಜುನ:— ಕಡಕು ನನಗಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ.

ಉತ್ತರ:— ಅಂದರೆ ?

ಅರ್ಜುನ:— ಅದೋ ವೈರಿಗಳು ಬಂದರು. ಬೇಗ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹತ್ತಿಸಬೇಕಾಗುವದು.

ಉತ್ತರ:—(ಕೋಪಗೊಂಡಂತೆ)ಯಾರಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ? ಗಂಡುಗಲಿಯಾದ ರಣಕೇಸರಿಯ ಮೇಲೆ. ವಿರಾಟರಾಯನ ಕುಮಾರನ ಮೇಲೆ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ, ನೀನು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ನಮ್ಮಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾದ ಪರಮಪುರುಷರ ಮೇಲೆ. ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಬರುವ ದಿಲ್ಲವೆ ? ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ.

ಅರ್ಜುನ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೈಹಿಡಿದು) ಎಲೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದ ಕೈಗೊಂಬಿಯೇ ? ಒಡೆಯನೆಂದು ಕೈಗಾದುದಕ್ಕೆ ಕಣಿಕೆಕಣಿಕೆ ಮಾತನಾಡುವೆಯಾ ಕೋತಿಯೆ. (ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿಯುವನು)

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದದ್ದು ಕೈಯಿಂದಲೋ.

ಅರ್ಜುನ:— ಯಾಕೆ ?

ಉತ್ತರ:— (ಕುಗ್ಗಿ) ಯಾಕೋಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ನೀನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೊಲ್ಲುವಪ್ರಸಂಗ ಒಂದರೆ ನಿನಗೆ ಆಯುಧಗಳ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ:— ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊಲ್ಲುವದೇತರಂದ ?

ಉತ್ತರ:— ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದಿರುವ ಈ ಆಯುಧದಮುಂದೆ ಯಾವ ಆಯುಧವೂ ಸರಿಬೀಳಲಾರದು ಈಗ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಹೋಗುವ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದವೇ. (ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಏನು ಪ್ರಾಣಹೋಗುವದಕ್ಕೆ.

ಉತ್ತರ:— ಹೌದು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿದಿದೆ. ಯಾವದೋ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ.

ಅರ್ಜುನ:— ಇದೋಬಿಟ್ಟು (ಬಿಟ್ಟು) ಹೂಂ ನಡೆ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತು, ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ, ನಡೆ ಬೇಗ. ಏಕೆ ಬರುವೆಯೋ ಯಮನಭಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವೆಯೋ.

ಉತ್ತರ:— ನಿನಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಯಮನ್ಕಾರವ್ವಾ ? ಅವನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ.

ಅರ್ಜುನ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದು ಹೊಡೆದು) ನೆಲವನ್ನು ಬಿಡುವೆಯೋ ಬಿಡಸಲೋ ?

ಉತ್ತರ:— (ಪಾರಾಗುವಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ) ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ, ಅಲ್ಲಿನೋಡುವ ಕಾದರ್ಪವು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು. (ಇಷ್ಟನ್ನತ್ತಲೆ ಅರ್ಜುನನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವನು. ಕುಮಾರನು ಓಡಿಹೋಗುವನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅರ್ಜುನನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ರಥದಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೂಡಿಸುವನು.) ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ರಥವನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ ಎಂದು 'ಸು' ಬರುವಾಗ ಹೇಳಿದ್ದು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ?

ಅರ್ಜುನ:— ಏನು ?

ಉತ್ತರ:— ಈ ದಿವಸವೇ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಜ್ಜ ಮಂದಿಸುವಾರನ ಪುಣ್ಯದಿನವಿದೆ. ಬರುವಾಗಲೇ ತಂದೆಯವರು ನಿನ್ನ ದರಿಗೆ ಹೇಳಿದಹಾಗಂತು. ಆದು ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಇಷ್ಟೈತ್ತಿನವರೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು.

ಅರ್ಜುನ:— ಎಲೋ ಅಲಂಕಾರದಬೊಂಬೆ. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯ ಬಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಪಾರಾಗುವದಕ್ಕೆ ಇದು ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರವಲ್ಲ. ಚಂಡಾಲಾ ಹುಲಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನರಿಯು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಸರ್ವಭಾಮ ವಿರಾಟರಾಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಲಂಕವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟ (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ) ಯಾರಿವನು ? ಕೌರವಾಗ್ರಗಣ್ಯ ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಮಾನಭಂಗಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆಕೊಟ್ಟು, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತ ಕುಲಗೇಡಿ ಪಾಂಡವರ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಲು ಎಣಕೆಹಾಕಿದ ಭೀಮದೇವನ ಹರಿಕೇಶುಕೋಣ. ಪ್ರಭೋ ಪಾಂಡವ ಪರಿಪಾಲಕ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯಸಖ ಪಾರ್ಥನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಆತನ ಪಂಥವನ್ನು ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಸದ್ವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಈಡೇರಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಇದ್ದದೆ ಈ ದಿನ ರಣಾಂಗದ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನ ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ನಾಯಕನಾದ ದುರುಳ ದುರ್ಯೋಧನನ ದಶನವಾದ್ದರಿಂದ ಅನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳಗೇಳುತ್ತಿರುವೆ.

ಉತ್ತರ:— (ಕೊತ್ತಲಿಯೇ) ವಾಸುದೇವ, ದುಃಖಸಾಗರದ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ನಿನ್ನ ವೀರಪುತ್ರನನ್ನು ಮಾಯಾದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಡಿಬಿಡು. ಕುರುಡಿಗೆ ಸಹ ಸಿಗದೆ, ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದೆ, ಒಂದೇ ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅರಮನೆಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರವನ್ನು ಸೇರಿ, ನನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲಬಾಲಿಕೆಯರ ಮನದಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಭರದಿಂದ ನಿಂದ್ರೆಹತ್ತಿದಾಗ ಬಹು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ಪುನೀತನಾಗುವೆನು.

ಅರ್ಜುನ:— ಎಲೋ ಕರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟವನೇ, ಆತೆಪುರಡ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಈಗ ನೀನು ಯಾವ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಯಾವ ಬಾಯಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿದೆಯೋ, ಅದೇ ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು, 'ಅವನೇನು ಮಹಾ' ಎಂದು ನಂದಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೇ. ಅಂದವೇಲೆ ನಿನಗೇನೆನ್ನಬೇಕು, ನೀನೇ ಹೇಳು.

ಉತ್ತರ:— ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಖಲವಾದ ಕಾರಣವಿದೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಮಹಾರಾಯಾ, ನಿನಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು, ಅದೇ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ:— ತಿಳಿಯದಿರುವದಕ್ಕೆ ನಾನಿಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉಳಿದಿರುವೆನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಘನವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದರ ಪೂರ್ಣವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆಯಾ ?

ಅರ್ಜುನ:— (ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ) ಇಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೆಲವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಆಡಬಾರದ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಆಡಿಸುವ ವಸ್ತುವಾವದು ? ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡು, ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಏನೊಂದೂ ತೊಂದರೆಕೊಡದೆ ಒಂಟಿಗಾಲಿನಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹೆಣ್ಣು, ಮಣ್ಣು, ಹೊನ್ನು ಈ ಮೂರರವನು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ: ಆಹಾ ! ಅಂದಮೇಲೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ದೊರಕಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋಮಂದಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರೆದುರಿಗೆ ಇಲ್ಲದೊಂದು ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹದರಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ನಾಲಾರು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೊಂದಿ ಮುಂದೆ ಆಡ್ಡಾಡುತ್ತಾ : ಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸತ್ತಲೂ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವಾಗ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಪೌರುಷ ಕೊಚ್ಚಬೇಕು, ಎಷ್ಟು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕು, ನೀನೇ ಹೇಳಿಬಿಡು.

ಅರ್ಜುನ:— ಆಗುವದಿಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡಪುತ್ರೆ.

ಉತ್ತರ:— ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಹಾಗೆ ನಟಿಸದ್ದು ತಪ್ಪೆ ?

ಅರ್ಜುನ:— ಇಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಉಪ್ಪುತಿಂದ ನಾನು ಉಂಡಾಡಿದಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನಿಗೆ ಉಡಾಳನಂತೆ ಸಾಧಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವದನ್ನ ತಪ್ಪು (ಹೀಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ನೋಡಿ)

ಉತ್ತರ:— (ಕುಮಾರನೂ ನೋಡಿ) ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಾ. ಇನ್ನೂ ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿರುವರು ಪಾಪ. ನೀನು ಈಗಲೇ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿರುವೆ.

ಅರ್ಜುನ: -ಕುಮಾರಾ ಅವರ ಅಂತರಂಗವು ನಿನ್ನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಎಲೋ ಅಂಥಪುತ್ರನಾದ ದುರ್ಮದಾಂಧ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಹಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದು, ಕೈಕಾಯುತ್ತು ಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟರೂ, ನಿನ್ನ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನ ಮಾಡಿದರೂ, ನಿರ್ಗತಿಕರಾದ ಇವರಲ್ಲೇ ನೀವೆ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನಿಗೆ, ಚಾಂಡಾಲಾ ಪಾಂಡವರ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ ಪರಮ ಪುಷನು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ತನ್ನ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಲಹುತ್ತಿರುವನೆಂಬುದು ನೀಚರೊಡೆಯನಾದ ನಿನ್ನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಪ್ರಭೋ. ಕೃಷ್ಣಾ, ಸಖಾ, ಜಗದ್ರಕ್ಷಕಾ, ಇದುವರೆಗೂ ನಮ್ಮನು ಕಾಕಾಡುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಈಗ ಪಾಂಡವರು ಕಡೆಗಾಣುತ್ತಿರುವ ಕಂಟಕದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ಭಾರವು, ಕರಿವರದ ಕರುಣಾಮೂರತಿಯಾದ ನಿನ್ನದಲ್ಲವೆ. ಕೃಷ್ಣಾದುರ್ಯೋಧನನ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಲೇ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ವಡವಾಗ್ನಿಯು ತನ್ನಿಂದತಾನೇ ಸ್ಫೋಟವಾಗುತ್ತಿರುವದು. ಅರ್ಜುನನ ಕೋಪವೆಂಬ ಯಜ್ಞ

కుండదల్లి, పాపిగళాద కౌరవర రక్తవేంబ ఘృతవన్ను సురిసీదవినః
 సంతప్తవాద నన్న మనవు శాంతవాగలారదు ఆణ్ణా, ఇన్న మేలే
 మాత్ర నిన్న ఆణ్ణయన్న నడేసవదిల్లా. ఆర్జునను ఆవివేకి
 యానోందు సిట్టాదరూ సరియే(టిగేన్నత్తా మత్తోందుకడేగ్ నోడి)
 ఇవనారు! ఓహో! ఆర్జునన బహుదనద బయకేయన్న వూర్కీసలు
 బంద పాండవర రక్తాభిషేక ప్రతిజ్ఞయ భండమాతిన లంబకణ్ణా!
 ధర్మజా, ఇన్నమాత్ర ఆర్జునను సర్వతంత్ర స్వతంత్రను, స్వేచ్ఛా
 ప్రవర్తకను, ఎలొక కపటి కురుకులవినాశకా నోడెడు, మాతృ
 భూమియ న్నాతంత్రకృగి ఏకాంగియగా బందిరువ కలివాధన
 కృతకవన్న (ఎందు తిరిగి నోడెడువప్పరల్లి లుత్తరను కట్టిద్ద డగ్గ
 వన్న బిట్టికొండు లూరకడేగ్ భరదిండు ఓడుత్తిరువను ఎలొక
 లుత్తరా, న్నిన్నేల్ల బిడువే ఎందు కేన్నెడత్తి క్కొంగునను జంగలా
 రస్తాపరదేము బిళువదు.)

శీనో ప్రవేశ

దుయోధన, కర్ణ ప్రవేశింపవరు.

దుయోధన:—కర్ణా ఈ మోదలు ఒకళ భయదల్లదీ

కర్ణ:—అంతదేను రాజా.

దుయోధన:—విరాటన డేసరు దూరదిందలే కేళి స్నేవు
 ఆనారవాగిరబకుదేదు ఆనమానవిత్త.

కర్ణ:— రాజా దుయోధనా, కర్ణనుయానస్త కదల్లిరువనో
 ఆల్లి ఆనుమాన మత్తొ ఆదర జోతీయ: భయ ఇవేరడూ ఇరకూడదు
 ఇరలు శక్యవు ఇల్లా.

దుయోధన:—కర్ణరాజా, మోదలు నాన నేనేదదీ బేరీ,
 ఆదిరువదీ బేరీ.

కర్ణ:—ఆదేను ?

ದುರ್ಯೋಧನನು— ವಿರಾಟನ ಸೈನ್ಯವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ನೆಲೆಇಲ್ಲ
ದಾಗಿರುವದೆಂದೂ, ನಮ್ಮ ಸೇನೆಗಿಂತಲೂ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿರುವದೆಂತಲೂ
ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಆಡಿನಮೋಲೆ.

ಕರ್ಣನು— ಅಂದರೆ ?

ದುರ್ಯೋಧನನು— ಎರಡೇ ಎರಡು ನೋಟಗಳು.

ಕರ್ಣನು— ಸಖಾ, ಆ ನೋಟಗಳ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನನು— ಉಳಿದವರು ಸತ್ತಿರಬೇಕು.

ಕರ್ಣನು— ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಪಾಪ !

ದುರ್ಯೋಧನನು— ಮಿತ್ರಾಕರ್ಣಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇವನಿರ್ಮಿತಗಳಾದ
ವಸ್ತುಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದೂ ನೋಡದಿರುವ
ವಸ್ತು ಯಾವದು ಎಲ್ಲಿರುವುದು ಹೇಳು ?

ಕರ್ಣನು— ರಾಜಾ ಇದೇನೋ ನನಗೆ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನನು— ಕರ್ಣಾ, ನೀನಿಂತಹ ಜಗದೇಕ ವೀರನಾಗಿದ್ದು
ಇಂತಹ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದಮೇಲೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ !

ಕರ್ಣನು— ದುರ್ಯೋಧನರಾಜಾ, ಕಾಣದಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು ಕಂಡರೆ
ಹೇಳಬಹುದು.

ದುರ್ಯೋಧನನು— (ನಗುತ್ತ) ಮಿತ್ರಾ, ಅಲ್ಲಿನೋಡು ಅದೇನು
ಹೆಣ್ಣೋ ?

ಕರ್ಣನು— (ನೋಡಿ) ಅಲ್ಲ.

ದುರ್ಯೋಧನನು— ಹಾಗಾದರೆ ಗಂಡೋ ?

ಕರ್ಣನು— ಅಲ್ಲ ?

ದುರ್ಯೋಧನನು— ಎರಡಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ! ನೋಡು, ಆ
ಹುಡುಗನನ್ನು ಬಿನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಯ
ನಿರ್ಮಾಣದ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ. ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕುಯುಕ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿವಾಳಿ
ಗಾಗಿ ಬೋಂಬೆಯಂತೆ ಮಾಡಿ ಒಗೆದಿದ್ದಾನೆ ಮಾದರಿಗಾಗಿ.

ಕರ್ಣಃ—(ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ) ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಾ ಈಗ ನೀನು ಬಹಳವಾಗಿ ಜರೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದೆ ಏನು ?

ದುರ್ಯೋಧನಃ—ಏಕೆ ?

ಕರ್ಣಃ : ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆಜಾನು ಬಾಹುಗಳಾದ ಶೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಆ ಶೋಕಗಳು ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ರಾಜಾ ಏನಿದ್ದರೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆದರೆ ಕತ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿ (ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರನನ್ನು ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವನು.)

ಉತ್ತರಃ—(ಅಳುತ್ತಾ) ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ ನನಗೇಕೆ ಈ ಯಮಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆ ? ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಮ್ಮಪುನ ಹಸಲು ಹೇಳದೆ ಇವತ್ತಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಸರು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ

ಅರ್ಜುನಃ - ಧೂ ಹೇಡಿ, ಮಾತಾಡಬೇಡ.

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ, ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಕರುಣವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. (ಸ್ವ) ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಷ್ಟೇ !

ಅರ್ಜುನಃ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಡಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. (ಬೇಸರದಿಂದ) ಎಲೋ ಉತ್ತರ ನೀನೆಂತಹ ಯುವ ರಾಜನೋ ?

ಉತ್ತರಃ—ಒಬ್ಬರು ಸತ್ತನಂತರ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುವ ಯುವರಾಜ.

ಅರ್ಜುನಃ—ಸುಮ್ಮನಿರುವಮೋಳ್ಳಿದು.

ಉತ್ತರಃ—ಆಷ್ಟುಮಾಡು ಮಹಾರಾಯಳೆ, ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವೆ.

ಅರ್ಜುನಃ ಹೂಂ ನಡೆ, ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವ ದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತರೆ ಸಹ ಹೇಣವನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ ರಥಕ್ಕೆ.

ಉತ್ತರಃ—ಹಾಗಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿಬರುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆ, ನೀನು ಸಂಶಯಪಡಬೇಡ, ಅನುಮಾನವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಡ, ಕಳಿಸದೆ ಬಿಡಬೇಡ, ಹೋದಮೇಲೆ ಕರೆಯಬೇಡ, ಬರುವೆ. (ಹೊರಡಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾಗುವನು.)

ಅರ್ಜುನ:—(ಕೈಯೊಳಗಿನ ಚಾವಟಿಯ ಸಪ್ತಳಮಾಡಿ)ಹಾ ನಿಲ್ಲು; ಮುಂದೆ ಒಂದು ಅಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನೇ ಉದುರಿಸಿಬಿಟ್ಟೇನು. ಹೇಡೀ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಹುಚ್ಚುಚ್ಚು ಮಾಡುವೆಯಾ ?

ಉತ್ತರ:— ನಿಚ್ಚಳಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಡವೆಂದೆನೆ ?

ಅರ್ಜುನ:— ಹೇಗೆ ಕೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರಕೊಡುವ ಈ ಚಮತ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಕಲಿತೆ ?

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನು ಳೇ ನನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?

ಅರ್ಜುನ:—ಉತ್ತರ

ಉತ್ತರ:—ಅಲ್ಲೇ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ಅದದ್ದು

ಅರ್ಜುನ:—ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರವಾದ ಯುದ್ಧದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ?

ಉತ್ತರ:—ಬ್ರಹ್ಮನು ಳೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಯುದ್ಧ ಗಳು ಯಾವು?

ಅರ್ಜುನ:— ಖಡ್ಗಯುದ್ಧ, ಗದಾಯುದ್ಧ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ, ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ (ಎಂದು ಕೈಮುಷ್ಟಿಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವನು. ಉತ್ತರನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ)

ಉತ್ತರ:— ಈ ಅಭ್ಯಾಸವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಇದನ್ನು ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದಲ್ಲಾ ?

ಉತ್ತರ:— ಈಗಿನ ನವೀನ ಶೋಧನೆಯಂತೆ ವೈರಿಗಳು ಯಾವದಕ್ಕೂ ಮಣಿಯದಿದ್ದರೆ ಕಡೇ ಉಪಾಯವೆಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಮೀಸಲಾಗಿ.

ಅರ್ಜುನ:— ಶಹಬಾಶ ಹೀಗಿರಬೇಕು ಬುದ್ಧಿ.

ಉತ್ತರ:— ಅದೇ ನನಗೆ ಕೊನೆಯುಸಿಧ್ಧಿ.

ಅರ್ಜುನ:— ಎಲೋ ಕುಮಾರಾ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಗದಾಯುದ್ಧ ವನ್ನೇಕೆ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲಾ ?

ಉತ್ತರ:— ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಲಿಲ್ಲಾ.

ಅರ್ಜುನಃ—ಏಕೆ ?

ಉತ್ತರಃ—ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾದ್ದರಿಂದ .

ಅರ್ಜುನಃ—ಒಬ್ಬನಾದರೇನಾಯಿತು ?

ಉತ್ತರಃ—ಹಾಗಲ್ಲ, ಉಳಿದ ಯುದ್ಧಗಳು ಅಪಾಯವಾದವುಗಳು. ಇದೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸುಹಾಕಿದ ದೇಶರು ಜಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಸುಖವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ.

ಅರ್ಜುನಃ—(ನಗುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು) ಹೊಂ ಕುಮಾರಾ ಹತ್ತು

ಉತ್ತರಃ—ಯಾರ ಮೇಲೆ ?

ಅರ್ಜುನಃ—ಎಲೋ ಯಾರ ಮೇಲಲ್ಲಾ ಅದೋ ಆ ರಥದಮೇಲೆ

ಉತ್ತರಃ—ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ, ಅದನ್ನು ಮರೆಯುವದಕ್ಕಾಗುವಿಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ?

ಅರ್ಜುನಃ—ನೀನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮರೆತಾಗ ನಾನು ರಥವನ್ನು ಮರೆಯುವದು.

ಉತ್ತರಃ—ಆಗಲಿ ಮಹಾರಾಯಣೇ, ನನ್ನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ತಯಾರಿ ಇರುವಾಗ ನನ್ನ ಉಪಾಯವೇನೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆಗಲಿ, ಅದೋ ವೈರಿಗಳು ಬಂದವರು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಿರುಗಿ ಹೋದರು. ಪುನಃ ಬರುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇದ್ದು ಸ್ಥಳವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದೋಣ.

ಅರ್ಜುನಃ—ನಡ, ಆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಥೆಗೆ ರಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಿನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದೋಣ. (ಸ್ವ) ಈ ಹೇಡಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬೇಸರ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ (ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಿಡದಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವರು)

(ರಸ್ತಾಪರದೆ ಬೀಳುವದು. ಹಿಂದೆ ಅರಮನೆಯ ಪಟಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ತಳುಕಿ, ದ್ರೋಣ ಮೊದಲಾದವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವರು)

ಭೀಷ್ಮಃ—ಆಚಾರ್ಯರೆ ಈ ಸತ್ಯಮೂರುತಿಯಾದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಪುಣ್ಯವೆಷ್ಟಿರಬೇಕು. ಧನ್ಯ ಧನ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾ ನಿನ್ನ ಶಾಂತತೆಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ

ವಂದನೆಗಳು. ನೀನಿದ್ದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗಲಭೆಗಳಾದರೂ ನಿನ್ನ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ವ್ರತಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯದ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಶಾಂತವಾಗದಿದ್ದ ದೊಂಬೆಗಳು ಪವಿತ್ರವಾದ ನಿನ್ನ ದೊಂದು ವ್ರತದಿಂದ ತಕ್ಷಣ ತಣ್ಣಗಾಗಿ ತಳಹಿಡಿದು ಕೂಡುವವು.

ಕರ್ಣ:— (ನಸುನಕ್ಕು) ಆಚಾರ್ಯರೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಹೊಗಳವದು ಲೋಕರೂಢಿ. ಆದ್ದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರತದ ವಯೋವೃದ್ಧರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೂಢಿ. ಬೇಕಾದಾಗ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವದು, ಬೇಡವಾದಾಗ ಏನಾದರೊಂದು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಹೆಸರಿನ್ನಿಟ್ಟು ಅಟ್ಟಿಬಿಡುವದು. ಈ ಖೇಟ್ಟಿಗುಣವು ಭಾರತದಿಂದ ತೊಲಗುವವರೆಗೆ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಬಿಡುವುದು ಅಶಕ್ಯ. ಅಸಂಭವವೆಂದು ಬೇರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕೆ ಇದೀಗ ನಡೆದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೋಲಾಹಲವೆ ಸಪ್ತಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಸಾಕು ಈ ಪಕ್ಷಪಾತದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡಿರಿ. ಜನರು ಮುಂದಾಡದಿದ್ದರೂ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹಿಯಾಳಿಸದೆ ಎಂದೂ ಬಿಡರು.

ಭೀಷ್ಮ:—ದುಯೋಧನ, ಈ ಮಾತಿನಮಲ್ಲರ ಸ್ವಲ್ಪದ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅನರ್ಥದ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಡ. ಬಲಾಢ್ಯರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬಲೆಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಚೆಮ್ಮಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ನೌಕೆಯನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ನಾವೊಸಿದ್ಧರೆ ?

ದುಯೋಧನ:— ಆಚಾರ್ಯರೆ, ಅಂತೂ ದೋಷವೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಕೌರವರ ವಿಷ ಬೀರಿಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೌರವರು ಪಾಪಿಗಳು, ವಂಚಕರು, ದ್ರೋಹಿಗಳು, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕರು ಇನ್ನೂಳಿದ ಪಾಂಡವರು ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು, ಸತ್ಯಾತ್ಮಕರು, ಆಚಾರ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹಿತಚಿಂತಕರು, ಮೇಲಾಗಿ ಏನೆಂದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದ ಸಾಧುಗಳು, ಅಲ್ಲವೆ. (ಕೆರಳಿ) ಆಚಾರ್ಯರೆ ಇಂತಹ ಪಕ್ಷಪಾತದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವವರು ನಾನಲ್ಲ. ಕೌರವರಕಾಲವು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ನಾವವಾಗಿ ಹೋದರೂ

ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಾ, ಅದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕೊಡುವುದು ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲಾ. ಎನೋ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು, ಕೌರವರು ಹಟವಾದಿಗಳು, ಹುಂಬರು. ಅವರಿಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ದುರಾಗ್ರಹಿಗಳಿಗೆಂದು ತಿಳಿದಿದರೆ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಕೇವಲ ಹೇಡಿತನದ ಪಕ್ಷಪಾತ

ಭೀಷ್ಮ:— ದುರ್ಯೋಧನಾ ಇದು ಪಕ್ಷಪಾತವಲ್ಲಾ. ದುಸ್ವಾಭ್ಯ ವಾದ ನಿಮ್ಮ ದುರಾಭಿಮಾನ.

ಕರ್ಣ:— ಕೇಳಿ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಹಿರಿಯರ ಮಾತನ್ನು. ಆ ಚಾರ್ಯರೆ, ಕುರುವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕೆಂಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕಪಟಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಮನದಾಶೆ. ವಿಷಹೃದಯಿ ಗಳ ದುರಾಶೆ.

ಭೀಷ್ಮ:— (ಸಂತಾಪದಿಂದ) ಎಲೋ, ಅವಿಲ ಜಗತ್ತಿಗೊಡೆಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಾಣಸಖ ಪಾರ್ಥನ ಪಾಶುವತಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾದಿಟ್ಟ ಕೋಡಗಾ ! ಯಾವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೆ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಲ್ಲರೂ ದಿಗ್ಭ್ರಮಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿ ರುವರೋ ಅಂತಹ ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ವಿಷಹೃದಯಿಗಳೆಂದು ಬೋಗಳದ ಸೂತಕುಲಾಧವು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಬೋಗಳಿದರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕುಡುಕಬೇಕಾಗುವದು

ಕರ್ಣ:— ಕೋಪದಿಂದ) ಸಾಕು. ಸಾಕುಮಾಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಅರಣ್ಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಶ್ರದರ್ಶನವನ್ನು. ಮಿತ್ರಾದುರ್ಯೋಧನ, ದೈವವಾದಿಗಳಾದ ಈ ಭೀಷ್ಮರ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಹುಳುಕುಮಾತಿಗೆ ಸೊಪ್ಪುಹಾಕಬೇಡ ನಿನ್ನ ಉಪ್ಪುತಿಂದ ಬೆಳೆದ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಹನಿ ರಕ್ತವಿರುವವರೆಗೆ ಹೇಡಿ ಅರ್ಜುನನಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ. ಪಾಂಡವರನ್ನು ತನ್ನ ಕೃಪದಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಲಹುವ ಆ ಚಕ್ರಪಾಣಿ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದರೂ, ಮುಂದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಡದೆ ಕಾದಿ, ನಿನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲಾ

ಶುಕ:— ಎಲೋ ಪಶು, ಮಂಗಿಯಿತ್ತೇನೋ ನಿನ್ನ ಸೂತಕುಲದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುರಾಣಾ. ಕೋಟಿಯೆ, ಅಜುನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ

ದೊಡೆಯನಾದ ಪಾಂಡವರ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಂತಹ ಬಾಯಬಡಕ ಕುನ್ನಿಯನ್ನಾರು ಕೇಳಬೇಕು

ಕರ್ಣ:— ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಡುವದಾದರೆ ಮುಂದಾಗುವ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಡಿ. ಹಿರಿಯರೆಂದು ಹಿಂದೆಗೆದರೆ ಮೂರ್ಖರಂತೆ ಮುಂದರಿಸು ಮಾತಾಡುವ ನಿಮಗೆ ಹಿಂದಿನ ಗೌರವದ ಸ್ಮರಣೆ ಎಲ್ಲಿಂದಾಗಬೇಕು ಅನ್ನದಾತ್ಮವಿನ ಅಹಿತಚಿಂತನೆಮಾಡುವ ಕುಹಕ, ಕುಬುದ್ಧಿಯ, ಕುಲಹೀನರನ್ನು ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನಾದ ಈ ಕರ್ಣನು ಕಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡೆಯೆಂದು ಬಗೆಯುವನು.

ದ್ರೋಣ:— ಸುಯೋಧನ, ಪಿತಾವಾಹರ ಸೂಚ್ಛೆಯು ಕುರುಕುಲಕ್ಕೆ ತಿಲಕಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವದು. ವಿಚಾರಮಾಡು. ಸುಖದುಃಖಗಳು, ರಾಜ್ಯಭೋಗಗಳು, ಅಸ್ಥಿರವಾದವುಗಳು =ಂತಹದನ್ನು ಸ್ಥಿರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಿತವಿಲ್ಲದೆ ವರ್ತಿಸುವದಾದರೆ, ಮತಿಗೇಡಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಹಿತವೆಂದೂ ಆಗದು.

ದುಯೋಧನ:— ಆಜಾಯರೆ ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುವದು ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿದದಾರಿಯು ಮುಪ್ಪಿನವರಾದ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಸಿಗುವದೇ ಇಲ್ಲಾ. ಅವಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಲಕ್ಷವೇ ನಿರರ್ಥನ ಕರ್ಣನು ಸೂತಕುಲದವನೇ ಆಗಲಿ, ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಮತ್ತಾವ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ತಗತಿಯ ಕುಲದವನಾಗಲಿ, ಕುಲಕ್ಕೂ, ಗೌರವಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲಾ. ಅದರಂತೆ ಗೌರವಕ್ಕೂ, ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲಾ.

ಕರ್ಣ:— ಸಾಕು ವೇಳೆಗಳೆಯುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಡಿ ಹೊತ್ತಾದರೆ ಹಳಸಿ ಹೋಗುವುದು. ದುಯೋಧನ ಕೇಳು, ಸರ್ಪಸಮೂಹಕ್ಕಿರಗುವ ಗರುಡನಂತೆ ಪಾಂಡವರೈವರ ರಕ್ತದೊಡ ನಿನಗೆ ರಕ್ತಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷತ್ರೀಕುಲಕಂಠೀರವ, ರಣಭಯಂಕರ, ಜಮದಗ್ನಿಪುತ್ರ ಪರಶುರಾಮನ ಶಿಷ್ಯನೇ ಆಲ್ಲಾ.

ಭೀಷ್ಮ:— ಶಹಬಾಶ ಒಪ್ಪಿದೆ. ಜಮದಗ್ನಿಪುತ್ರ ಪರಶುರಾಮನ ಶಿಷ್ಯ ಕರ್ಣ, ಹೃದಯಪೊಳ್ಳಿದ್ದರೂ ಬಾಯಿಂದ ಗಂಭೀರವಾದ ನಾಲ್ಕುತಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಣಹೊತ್ತಾದರೂ, ಗಂಗಾಕುಮಾರನನ್ನು ದಂಗುಬಡಿಸಿದ ಒಣ

ಮಾತಿನಕರ್ಣಾ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸಾರ್ಥನ ಗಾಂಡೀವಧಃನುಸ್ಸಿನ ದ್ವೀಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯ ಮೃಗಗಳು, ಸಿಂಹದಗಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಕೊಡುವಂತೆ ತಿಬರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕುಲಹೀನ ಕರ್ಣಾ. ಭಲೆ ಭಲೆ. ನೀನಿಷ್ಟು ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಇರುವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತರಲಿಲ್ಲಾ, ಈಗ ಅರಿತುಕೊಂಡೆ ಎಲೋ ಕಣಕದಕರ್ಣಾ. ಅಂದು ಪಾಂಚಾಲ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಆಸಾಧ್ಯವಾದ ಮತ್ಸ್ಯಯಂತ್ರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ, ಪಾಂಚಾಲಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷಮ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದನಲ್ಲಾ, ಆಗ್ಗೆ ಈ ಉದ್ದುದ್ದವಾದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು ಎಲ್ಲಡಗಿದ್ದವು? ಅದೂಹಾಗಿರಲಿ; ಅಂದು ಗಂಡುಗಲಿ ಗಂಧರ್ವರಾಜನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿನಬಾಯಲಿಸಿಕ್ಕ ಇಲಿಯಂತೆ ಚಟಪಟಿಸುತ್ತ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ನೀರು ನೀರೆಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಾಗ, ಇದೀಗ ನೀನು ಮನಬಂದಂತೆ ಜರೆದ ಪಾರ್ಥನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ನಿನ್ನ ರಾಜನನ್ನು ಬಂಧ ಮುಕ್ತಮಾಡಿದನಲ್ಲಾ; ಆಗ ಈ ನಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ಕೂಗನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ? ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಹಾಗೆ ಹೇಳುವರಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡ. ಆಗ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾದ ಸಮರ್ಪಕ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು! ಅದೇನು ತಪ್ಪಲ್ಲಾ. ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕ ಪುಂಡರಿಗೂ ಪುಂಡನಾದ ಗಂಡುಗಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಜರೆಯುವುದು ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ? ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ನೀನೇ ಹೇಳು. ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಸಾಟಿಯಾಗಬಲ್ಲೆಯಾ? ದೂರಬೇಡ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಈಗ ಅವನೇ ಇಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಹಾರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉನ್ನತ್ತ ಕತ್ತೆಯಕರುವೆ, ವಿತ್ತಾತಿರೇಕದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡುವೆ, ಏನು ಮಾಡುವೆಯೋ ಕುಗ್ರಾಮಾ?

ಕರ್ಣಾ— ವೀರರಾದವರು ಮಾಡುವದನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲಾ. ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸದ್ವಿಲ್ಲನೆ ನಿರ್ನಾಮಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಬಿಡುವರು. ಆದರೆ ಕೈಲಾಗದ ಬಡ ಬಡಿಕೆಯ ಭಂಡರು ಮಾತ್ರ ಕಂಡ ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಕೈಸಾಗದ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಹೊಲೆಯರ ಹಾಗೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಸುಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೈರಿಯು ಬಲವಾದಕೂಡಲೇ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂಡುವರು. ಎಲೋ

ಜರತಾ, ಸಲಿಗೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಲೆಗೆರಿತೆಂಬಂತೆ, ಹೃದಯ ತಲ್ಲಣವಾದ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಕೋಪವು ಸಾಗರದಂತೆ ಮೇರಿಮೀರಿತು. ತಪ್ಪವಾದ ಲಾಲಾರಸದಿಂದುದ್ಭವಿಸಿದ ಹೃದಯಜ್ವಾಲೆಯು ಮಸ್ತಕಕ್ಕೇರಿತು. ಹೇ ರಣಕೇಸರಿಯು ಖಡ್ಗವೆ, ವೈರಿಗಳ ನೆತ್ತರದಿಂದ ತೃಪ್ತವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮುದಿ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಂತರ ವೈರಿಯುಶೇಡು ತೀರಿಸು (ಎಂದು ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವನು)

ಭೀಷ್ಮ:— (ಕೂಡಲೆ) ಎಲೋ ಕೇಡಿಗಾ ಇನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಜೀವ ದಿಂದಿಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಬಾ, ಮುದಿಭೀಷ್ಮನ ಕೈಚಳಕನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡು (ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನೂ ಖಡ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಕರ್ಣನ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲುವನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ)

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಹಾ ಹಾ, ಆಚಾರ್ಯರೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಕದನವು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಸಮಾಧಾನ ತಾಳಿರಿ. (ಇಬ್ಬರೂ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವರು)

ಭೀಷ್ಮ:— ಇರ್ಲಿ ಕರ್ಣಾ, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ. ಯಾವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹೇಳು? ಕೋಲ್ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದನಲ್ಲ, ಆ ಅರ್ಜುನ ನನ್ನೋ ಅಥವಾ ದೇವೇಂದ್ರನ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ದಹಿಸಿದನಲ್ಲ, ಕುಂತೀ ಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನನ್ನೋ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿರಣ್ಯಪುಂದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಪಾಂಡವಪುತ್ರ ಅರ್ಜುನನನ್ನೋ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವ ಕಾಯಿಪಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನೋ? ಎಲೋ ಪತುವೆ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಶಕ್ತಿಯು ಪೂರ್ವ ವಾಹಿನಿಯಾಗಿರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಯಾವನು ತನ್ನ ಶರಸಂಧಾನದಿಂದ, ಪಶ್ಚಿಮವಾಹಿನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನೋ, ಅಂಥ ಈ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ ವೆಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನಂಥ ಕ್ಷುಲ್ಲಕನಪಾಡೇನು. ಮೇಲಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ ಹಿಪಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವೆಯೋ! ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯಬೇಡ ಅರ್ಜುನನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲಾ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲಾ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಈ ನಿನ್ನ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಷೋಹಿಣಿ

ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಈ ನಿನ್ನ ಸಮ್ರಾಟನನ್ನೂ ಹುಳದಂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಭೂಕಂಪದಂಥ ಭೀಕರ ಮಹಾತ್ಮಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವು ಮಾಯದಿಂದ ಅವನ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವದೆಂಬುದು, ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅಂಧನಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಬೇಕು! ನಿನ್ನಂಥ ಹುಲ್ಲುಜೀವಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ತಿಕ್ಕಿಬಿಡುವನು.

ಕರ್ಣ: — ಎಲೋ ಮುದಿಗೂಬೆ, ಜಗತ್ಪ್ರಕಾಶ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನಿನ್ನಂಥ ಕೈಲಾಗದ ಹೊಗಳುಭಟನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈಗ ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವವರೆಗೂ ವರ್ಣನೆಮಾಡಿ ಹೇಳಿದೆ ಯಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನೊ ಪಾಪಿಷ್ಟನೋ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಾವಿರಾರು ನಿರ್ಜೀವಿ ಸುದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಸುದರ್ಶನ ದೊಡೆಯನಾದ ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಇಂಥ ಕಪಟಗಳನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಮರುಳುಮಾಡುತ್ತಾ ಬಿಸಿಅನ್ನದಾಸೆಗಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ವಾಶು ಪತ್ನಾಸ್ತ್ರದ ಜಂಭಕೊಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಆ ಕುಲಗೇಡಿ ಕಲಿಪಾರ್ಥನನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ರಣಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ತಾಂಡನಂತೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿಬಿಡುವೆ (ಎಂದು ಮೀಸೆಯನ್ನು ತಿರುವುತ್ತ ಹೋಗುವನು)

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಆಚಾರ್ಯರೆ ನೀವು ಬೇಗ ಬನ್ನಿರಿ. (ಪ್ರ). ದುರ್ಯೋಧನ ಬಂದೆ ತಡೆ(ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು.)
 (ರಸ್ತಾಪರದೆಯು ಬೀಳುವದು.)
 ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಳು.

೪ನೇ ಪ್ರವೇಶ

ಪಾಂಚಾಲಿ:—(ಕೈಮುಗಿದು) ಓ ಕೃಷ್ಣಾ, ನೀನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವನು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಿಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಬಿದ್ದು ದಗ್ಧವಾಗುವವರ ತಾಪವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖರೂಪವಾದ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು

ಕೊಡತಕ್ಕವನು, ದೇವ ನೀನೇ ಆದಿಪುರುಷನು ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಕಾರಣೀ ಭೂತನು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನು, ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನು, ಸಕಲರಹ್ಯದಯದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ನೀನೇನೀನಾಗಿ ಅವರವರ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಅರಿಯದವನಂತೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾ ಮಾನವರ ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಮಾಲಿನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ನಿಜ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಮಾಯಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿರಸನಮಾಡಿ, ಅದರ ಸಂಪಂಧವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮಹಾಮಹಿಮನು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಧಾರವನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನು. ಇಂಥ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನೀನು ದೇಹಾತ್ಮ ಭ್ರವೇರರೂಪವಾದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷಿತನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸತಕ್ಕವನು. ಕೃಷ್ಣಾ ಈ ಪರಸ್ಪರೂಪ ವಿಚಾರವು ಹಾಗಿರಲಿ ನೀನು ಅವತಾರವೆತ್ತಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಭೂಭಾರಾದ ಡುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾದ ಭಕ್ತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆ ಈಗ ನಿನ್ನ ಸುಖನು ಏನೊಂದೂ ಆರಿಯದ ಪಶವಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವನು ಮೇಲಾಗಿ ಆಯುಧಗಳಾದರೋ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯದೆ ಸಿಗುವಹಾಗಿಲ್ಲಾ. ಸಿಕ್ಕರೂ ಧರಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಇಂಥ ನಿರಾಯುಧನಾದ ನಿನ್ನ ವಿತ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಂಡುಬರುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನದಲ್ಲವೆ !

ಆದಿ ತಾಳ, ಪದ ರಾಗ ಮಿಶ್ರ ತಿಲಕ್ ಕಾಂಬೋದ
 ಕಾಯೋನಿ | ಕರುಣಾಮೂರುತಿ | ನೀನತಿ ಹಿತಮತಿ |
 ದ್ಯುತಿಪತಿ | ಅಡಿವಾವರೆಗಳನಾ | ಬಿಡದಲೆ ಸೇವಿಸನಾ | ಪೊರೆವುಡು
 ಅನಂದದಿ |

ಪದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಗುವಳು.

(ಅದೇ ರಸ್ತಾ ಪರದೆಯ ಮುಂದೆ ಭೀಷ್ಮನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ಭೀಷ್ಮ:- ಮಾನವನಿಗೆ ಗ್ರಹಚಾರವು ಪ್ರಭಲವಾದಾಗ, ಹಿತರು ಕೂಡಾ ಅಹಿತರಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ, ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲವು

ವಿಷಮಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾನೀಗ ಯೋಚಿಸುವದು ನನಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧದ ಸಲವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಾ. ಯಾವತ್ತೂ ಮೂವತ್ತೂರುಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು ಈ ಭೀಷ್ಮನ ಮೇಲೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಗಿ ಬಂದರೂ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಲಾರಾ. ಆದರೆ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ, ಜಗದೇಕ ವೀರರೂ, ಜಗದ್ವಂದ್ಯರೂ, ಸುಂದರರೂ, ಗುರುಭಕ್ತಿಯುತರೂ, ಕರುಣಾಕರರೂ ಆದ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಕುಂತಿಯ ಪುತ್ರರನ್ನು ಇದೇ ಈ ನನ್ನ ತೋಳತೊಟ್ಟಿಲದಲ್ಲೆಟ್ಟು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದನೋ ಅಂಥ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕುತ್ತಿಗೆ ಯನ್ನು ಇದೇ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಕತ್ತರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೊದಗಿತಲ್ಲಾ! (ದುಃಖದಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ) ನನ್ನನ್ನೇ ಹಿರಿಯರೆಂದು ನಂಬಿದ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ (ಗದಾಗದಸ್ವರದಿಂದ) ಗುರುವರಾ ನನ್ನ ಈ ಐದು ರತ್ನಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವೆ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವರು ಧರ್ಮನು ಸಾತ್ವಿಕನು. ಭೀಮನು ತುಂಟನು. ಅರ್ಜುನನು ಕುಶಲಮತಿಯು. ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಏನೊಂದೂ ತಿಳಿಯದ ಹೆಸುಳೆಗಳು. ಬಾಲಬುದ್ಧಿಗನುಸರಿಸಿ ಏನಾದರೊಂದಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನನ್ನ ವಂಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡೆಂದು ಅತಿ ದೈವ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗೆ (ತನಗೇಯೆಂದು ನಟಿಸುತ್ತಾ) ಎಲೋ ಸ್ವಜನ ದ್ರೋಹಿ ಭೀಷ್ಮಾ, ಆಗ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಏನು ಏನು ಬೋಗಳಿದೆ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯಧಾರವು ನನಗಿಲ್ಲವೆ? ಭೀಷ್ಮನು ಅಷ್ಟು ಅಜ್ಞಾನಿಯೇ ಎಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಟ್ಟು ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಚನಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ! ನಿರ್ದಯಾ ಭೀಷ್ಮಾ, ಈಗ ಅವನ ವಂಶೋದ್ಧಾರದ ಬದಲು ! ಅವನ ವಂಶ ವೃಕ್ಷವನ್ನೇ ಛೇದಿಸುವ ದುರ್ಧರ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆಯಲ್ಲಾ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಕನಿಕರವಿಲ್ಲದ ಕಟುಕನಂತೆ ನಾನೇ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ. ಕುಮಾರಾ, ಪಾಂಡವ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ ಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಡ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಾಣಸಖಾ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕೈಮಾಡಲಿ, ಮಕ್ಕಳಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವ ಪಾಪಿ ಭೀಷ್ಮನ ಕರಗಳು ಕಳಚಿ ಬೀಳಬಾರದೆ? ಇದು ವರಿಗೂ

ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನ್ನು ಪುತ್ರರಂತೆ ನೋಡಿ, ಈಗ ಶತ್ರುಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ಪಾಪಿ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಕಳಚಿ ಬೀಳಬಾರದೆ? ದುದೈವಿ ಭೀಷ್ಮಾ, ತುತ್ತು ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ತೂಕವನ್ನೇ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯಲ್ಲಾ. ಭೀಷ್ಮಾ ತಂದೆಯ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಆಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದೆ. ಪಾಂಡುಭೂಪಾಲನ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ ನರಕ ಭಾಗಿಯಾಗುವೆಯಾ! ಆಗು ಆಗು ನಿನ್ನ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು (ಎಂದು ಹೋಗುವನು.)

ಚಿನೇ ಪುವೇಶ

(ಜಂಗಲಶೀನು ಶಮೀವೃಕ್ಷದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ ಉತ್ತರ ನಿಂತಿರುವದೃಶ್ಯ)

ಅರ್ಜುನಃ - ಉತ್ತರಾ ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆಯಾಗು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಭೂತವಿದೆ ನಾನು ಓಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಉತ್ತರಃ - ಆಷ್ಟಮಾಡು ಮಹಾರಾಯಳೆ. (ಎಂದು ಮರೆಯಾಗುವನು, ಅರ್ಜುನನು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು)

ಅರ್ಜುನಃ - ಜಗತ್ಪ್ರವನಳಾದ ಕಾಳಿಕಾಂಬೆ, ಪಾಂಡವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಕಾಪಾಡಿದೆ. ಈಗ ಆಯುಧಸಮೇತರಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಶುಭಸಮಯ ಒದಗಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿ ಕೌರವರೊಡನೆ ಕಾದಿ ಜಯ ಶಾಲಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಾರ್ಥನ ಬೇಡಿಕೆ! ದೇವಿ ನಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಆಶ್ವೀಜಶುದ್ಧ ದಶಮಿಯು. ಮುಂದಿನ್ನು ಭಾರತೀಯರಿಂದ ವಿಜಯದಶಮಿ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರನಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ ಆ ದಿವಸ ಸರ್ವ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹುಬಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲಿ.

ತಾಳ, ರೂಪ ಪದ. ರಾಗ, ವಿಮನ
 ಪಾವನ ಮಧುರಾನಿಲಯೇ | ಪಾಂಡುರಾಜತನಯೇ ಅಂಬಾ | ಭವರಾಗ
 ತಾಳಾರ್ಜಿತ | ಪರಿತೋಷಿತ ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ | ಭಾವಕ ವರಪ್ರದಾಯಿನಿ |
 ಭಕ್ತಮೋದ ಸಮುದಾಯಿನಿ | ಪಾಪಕರ್ಮವಿಮೋಚನಿ | ಶ್ರೀಕದಂಭ
 ವನವಾಸಿನಿ | ದೇವಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಮುದಲ | ದೇಹಿಮೆ ಸತತಂ ಅಂಬಾ |

(ಎಲೋ ಉತ್ತರ ಹೀಗೆಬಾ, ಆ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಆಯುಧಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿರುವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.)

ಉತ್ತರ:—ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಂದಿದ್ದರೂ ಹೇಳು. (ಹೋಗಿ ಗಿಡವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಆಯುಧದ ಗಂಟೆಗೆ ಕೈಹಾಕುವನು. ಕೈಹಿಡಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಅಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಾ ಭೂತಯೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒದರುತ್ತಾ, ಅಮ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಎಂದು ಶಂಖವಾದ್ಯಮಾಡುವನು.)

ಅರ್ಜುನ:— ಉತ್ತರಾ ಕಂದರಬೇಡ, ಅರ್ಜುನನ ಹೆಸರುಹೇಳು.

ಉತ್ತರ:— ಅರ್ಜುನನ ಹೆಸರುಹೇಳು, ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ:— ಎಲೋ ಹಾಗಲ್ಲಾ, ದೇವಿ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ದಯಪಾಲಿಸು ಅನ್ನು.

ಉತ್ತರ:— ತಾಯಿ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ದಯಪಾಲಿಸು. (ಆಯುಧಗಳು ಬರುವವು ಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಳಿಯುವನು, ಬಿಚ್ಚಿನೋಡಿ) ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದರೆ ಹೆಣದಾಕಾರವಿತ್ತು ಒಳಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತುಗಳು. (ಒಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೋಡಿ) ಅಬ್ಬಾ ನನ್ನಂತಹ ಗಂಡಗಲಿ ಗಂಡಸು ಎರಡೂ ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತಿದರೆ ಸೆಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಗೇಣುಸಹಿತ ಏಳುವದಿಲ್ಲಾ, ಅಂದಮೇಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾರಪ್ಪಾ ಅವರು !

ಅರ್ಜುನ:— ಆಗಲೇ ನೀನು ಹೀಯ್ಯಾಳಿಸಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಅವರು.

ಉತ್ತರ:— ಅಂದರೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಸಾಂಡವರು.

ಉತ್ತರ:— ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಇದ್ದೆಂದು ನನ್ನಿಂದ ಬಹಳ ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಯಾಕಂದರೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅವರು ಬಂದು ಬೈದವರು ಇಂಥವರೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಆಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪಂಚವಕ್ರಾನ್ನ ಚಿತ್ರಾನ್ನಾದೀತು.

ಅರ್ಜುನ:— ಉತ್ತರ ಬಾ, ರಥದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡು.

ಉತ್ತರ:— ಏಕೆ ?

ಅರ್ಜುನ:— ಸ್ವಲ್ಪ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. (ಮೂತಕಂಠು ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಹೇಳುವನು.)

ಉತ್ತರ:— ಹಾಂ ತಿಳಿಯಿತು, ಹೋಗಿಬಾ. (ಎಂದು ರಥದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿಲ್ಲವನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳು ಬಂದಂತೆ ಒಳಗಿಂದ ಗದ್ದಲವಾಗುವದು.) ಅಯ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೇ ವೈರಿಗಳು ತೀರ, ಅಂದರೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. (ಹೆದರಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಮನೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ನನ್ನ ತಂಗಿ ಹೇಳಿದಳು ಆಣ್ಣಾ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ಗದ್ದಲವೇ ಇದಿಲ್ಲಾ, ಸುಖವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕೇಯು ಓಡಿಹೋದಳು, ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಉರ್ಲೂತಂದಳು. (ಪುನಃ ನೋಡಿ) ಅವರು ಇನ್ನೇನು ಸರ್ವೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು, ನಮ್ಮದೂ ಬಂದ ಹಾಗೇ; ಇನ್ನೇನು ದೂರವಿಲ್ಲಾ. ಬಹಳ ಹತ್ತಿರ (ಪುನಃ ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯೋ ಅಪಾ, ಅಮ್ಮಾ (ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುವನು. ಅರ್ಜುನನು ವೇಷವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವನು.)

ಅರ್ಜುನ:— (ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು.)

ಕಂದ, ರಾಗ, ಶಂಕರಾಭರಣ
ಜಯ ಜಯ ಜನಾರ್ದನ ಹರಿ | ಗೋಪೀನಾಥ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ಮುಕುಂದ
ಶ್ರೀಹರಿ | ಕಮಲನಯನ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿ ವಿಜಯ ವಿಠಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹರಿ |
(ಕೃಷ್ಣನು ಒಳಗಿಂದ ಕಂದವನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಾ ಬರುವನು.)

ಕೃಷ್ಣ:—

ಕಂದ, ರಾಗ, ಕೇದಾರಗೌಳ
ಅದೆನು ನಿನ್ನಯ ಭಾವಕೆ | ಬಲುಮೆಯಿಂದಲಿ ಬೇಡು ವರಗಳ | ನೀಡುವೆ
ನಗೆ ನೀನೆನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಖಾ | ತೀರಿತಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮಯ ದುಃಖಾ ಜಯವಹುದು
ನನಗೆ ನೀನೇ ಕಾರುಕುಲವಿನಾಶಕಾ | ಜಯಕೊಡುವನು ನಿನಗೆ ಭವತಾರಕಾ ||
ಪಾರ್ಥಾ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ನೀವೈವರು ಬಹುಕಷ್ಟದಿಂದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ
ಉಪವಾಸ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಕಳೆದು, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಜಯ
ಸಂಪಾದಿಸುವೆವೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಧರ್ಮನ ಪವಿತ್ರವಾಕ್ಯದಂತೆ ಪಾರಾದ
ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಶತಶಃ ವಂದನೆಗಳು. (ನಮಸ್ಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೈಯತ್ತುವಷ್ಟು
ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು)

ಅರ್ಜುನ:— ಪ್ರಭೋ ನಿನ್ನ ಕರುಣಕಣಾಕ್ಷದಿಂದ ಬಂದ ಕಂಟಕ

ಗಳಿಗೆ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ಜಯಸಂವಾದಿಸುತ್ತ ಬಂದೆವಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಥಾಲಾಪನಾಂಧವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಭಾಗಿಯಾದ ನೀನು ನನುಗೆ. ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವಕರಾದ ಬಡಪಾಂಡವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪಾಂಡವಂನ್ನು ಪಾಸಕೂಪದಲ್ಲಿ ನೂಕಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯಾ ದೇವಾ! ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಅವ್ಯಾಹತ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಕಳಗಬಿಡು. ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಮಾಡುವದಲ್ಲವೆ. ಸಕಲ ಜಗತ್ತು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವದಲ್ಲವೆ. ಮೂವತ್ತೂರುಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆ ಮಾಡುವದಲ್ಲವೆ. ಇಂತಹ ಅವಿಲಾಂಡಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡನಾಯಕನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಿತ್ರ ನನ್ನಾಗಿಪಡೆದ ಪಾಂಡವರ ಭಾಗ್ಯದಮುಂದೆ ಜೇರೊಬ್ಬನ ಭಾಗ್ಯವುಂಟೆ, ದೇವಾ ಈ ನಿನ್ನ ಎರಡ ಹಸ್ತವು ಪಾಂಡವರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಸದಾ ಇರಬೇ ಕೆಂಬುದೊಂದೇ ನಿನ್ನ ಸಖನ ಆಸೆ.

ಕೃಷ್ಣ:— (ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ) ಪ್ರಾಣ ಸಖಾ ಪಾರ್ಥಾ ಏಳು, ಪಾಂಡವರ ಸತ್ಯಕೀರ್ತಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯ ಲೆಂಬುದೇ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಲಾಷೆ. (ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ) ಅರ್ಜುನಾ ಆದೋ ಬರುವ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಾಟದಂತೆ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಜಯ ಶಾಲಿಯಾಗು (ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಮಾಯವಾಗುವನು ಇದೆಲ್ಲ ವನ್ನು ನೋಡಿ ಉತ್ತರನು ಚಕಿತನಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಪಾದಗಳನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ)

ಉತ್ತರ:— ದೇವಾ! ನಾನು ಹೇಡಿಯಾದರೂ ದೇವನಾರಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದಷ್ಟು ಪಾಪಿಯೇ ನಾನು! ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಈಗ ಬಂದವನು ದೇವ ನಲ್ಲವೆ? ಭಕ್ತಪಾಲಕನಲ್ಲವೆ? ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಲ್ಲವೆ? ತಾವು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳದ ಏನು ನನ್ನ ತಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ ಈ ಪೂಜ್ಯಪಾದಗಳನ್ನು ಬಿಡುವವನಲ್ಲ (ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈ ಯಿಟ್ಟುಗೌರವಿಸಿ) ಉತ್ತರಾ, ಏಳು! ನಾನೇ ಅರ್ಜುನನು. ನಿನ್ನ ಅರಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೇ ಪಾಂಡವರು! ಇರಲಿ ಈಗ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಆದೋ, ವೈರಿಗಳು ಬಂದರು. ನೀನು ಹೆದರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಬಿಡು. (ಒಳಗೆ ನೋಡಿದಂತೆ) ಉತ್ತರಾ, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ರಥದಿಂದಿಳಿದು

ಮಾರ್ತಾಂಡನಂತೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಗಂಭೀರ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ! ಅವರೇ
ಆಜ್ಞಾನನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದ ಮುತ್ತಾತ ಗುರು ಭೀಷ್ಮರು !

ತಾಳ ಎಕ್ಕಾ, ಪದ ರಾಗ ತಿಲಕ್‌ಕಾಂಬೋದ.
ನೋಡು ನೋಡು ಸೂರ್ಯಪ್ರಭೆಯ | ಕರುಣಮಯೆಯ ಪಾಂಡುಕೃಪೆಯ |
ಪಾರಶಾರ್ಯ | ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ ಗಂಗಾಸುತ ಗಾರ್ಗೀಯ |

ಉತ್ತರಾ ಇದೋ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾಗಿ ಈಗ ರಥದಿಂದಿ
ಳಿದವರೇ, ತನ್ನ ಸತ್ಪುತ್ರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೂ ಸಹ ಕಲಿಸದಿದ್ದ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ
ಯನ್ನು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿ ಜಗದೇಕ ವೀರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕದನಕೋಲಾಹಲ
ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು. ಅವರ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಮುಖನೇ
ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿ
ಸಿದ ಜೂಜನಜಾಣ ದುರ್ಯೋಧನ. ಕೆಂಪೇರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರ
ಉಗ್ರಮೂರುತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವವನೇ ನಿಷ್ಪಾಂಡ ವ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವನೆಂದು
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಚತುರಮಾತಿನ ಕರ್ಣ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೇಡಿಯಂತೆ
ಕಾಣುವವನೇ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೊದ ಮುಖದ ಹರಿಕೆಯ
ಕೋಣ ಗುಶ್ಯಾಸನ. ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವವನೇ ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ
ಸಮಾನನಾದ ಜಿತಸಂಗ್ರಾಮಶೂರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬರುವವನೇ
ಕೌರವನ ಬುಗಿಲು ಕಾಯುವ ಶ್ವಾನ ಜಯದೃಢಾ. ಉತ್ತರಾ ಇಂಡು ನನ
ಗಾದ - ಪಾರ ಅನಂದವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ - ಸಾಧ್ಯ. ಯಾವ ಗುರುಗಳು
ನನ್ನನ್ನು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲಮತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರೋ ಆ ಕರುಣಾ
ಮೂರುತಿಯೇ ಶಿಷ್ಯನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಬಂದಿರುವರು. ಅವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ
ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವೆಂಬ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ
ಅಲ್ಲದೆ ಗುರುಗಳ ಚರಣಗಳಿಗೆ ವಂದನಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎರಡು ಬಾಣಗ
ಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವನೇ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯ ಪಾರ್ಥನೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಶರ
ಸಂಧಾನವನ್ನಾರಂಭಿಸುವೆನು (ಒಳಗೆ ನಿಂತು) - ಜೈಗುರುಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ
ಸಮರ್ಥ ಎಂದು ಬಾಣಬಿಡುವನು)

ಭೀಷ್ಮಃ - ಧನ್ಯ ಧನ್ಯ ಪಾರ್ಥ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗು (ಎಂದು ಮುಂದೆ
ಬಂದು) ಪಾರ್ಥಾನನ್ನು ದರ್ಶನದಿಂದುಂಟಾದ ಅನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳ ವೇಗ

ವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆ! ಸಾರ್ಥಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆಯಲಾಗು ನಲ್ಲ. ಆ ಭೀಷ್ಮನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗಲಬಹುದು ಮಗು ಭಾರತೇಯನಾದ ನೀನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಯ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಭೀಷ್ಮನ ಅಪವಿತ್ರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಭೀಷ್ಮನು ಸ್ವಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು ಅಯೋಗ್ಯ ನಾದನು. (ಪ್ರ) ಆಚಾರ್ಯರೇನೋಡಿದಿರೋ ಅರ್ಜುನನ ಗುರುಭಕ್ತಿಯನ್ನು (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ವಳಗಿಂದ ಪುನಃ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವನು) ಆಚಾರ್ಯರೇನೋಡಿದಿರೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲ ಗಂಡುಗಲಿ ಸಾರ್ಥಕನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು. ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಟ್ವರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೆರಡು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗಳಿಗೆಬಿಟ್ಟು ಗುರುವರ್ಯಾ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವಿರಾ ಎಂದು ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು ದುರ್ಯೋಧನ ಈಗಲಾದರೂ ಸುಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳು. ಪಾಂಡವರಿಗೆ ನೀನು ಕೊಡಬಾರದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಖತ್ವದ ಕೈ ಕೊಡಿಸುವೆನು.

ದುರ್ಯೋಧನಃ— ಆಚಾರ್ಯರೆ ನೀವು ಹೇಳುವದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಾತಲ್ಲಾ ಆದ್ದರಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತರುವದಿಲ್ಲಾ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅಡಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿಡುವದು ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲ ಧರ್ಮವಲ್ಲಾ ನಡೆಯಿರಿ.

ಕರ್ಣಃ (ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಳಿರಿ ಆ ಹೇಡಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಎಲವೋ ವನವಾಸದ ವಟುವೇ ಈಗ ಕಲಿಕೇಸರಿ ಪಾಂಡವರ ಗಂಡ ರಣಪ್ರಚಂಡ ಕದನ ಮಾತಂಡ ಕರ್ಣನು ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನು ಎದುರಾಗು ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ!

ಅರ್ಜುನಃ— (ನಕ್ಕು) ಕತ್ತಿಗೇಕೆ ಮುತ್ತಿನ ಕಿರೀಟವೆಂಬಂತೆ ಸೂತಕುಲಾಧಮನಾದ ನಿನಗೇಕೆ ಶೌರ್ಯಾವೇಶದ ಮಾತುಗಳು. ನಿಜವಾದ ವೀರರು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವೇಳೆಗಳೆಯದೆ ಕದನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆವೇಶಹುಟ್ಟುವಂತೆ ವತ್ಸಕ್ಷರದ ಹೊಂದಿ

ಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ವೇಳೆಕಳೆಯದೆ ಪೌರುಷದ ಪುರುಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೇಳೆಗಳೇ!

ಕರ್ಣಃ ಎಲೋ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾದ ಹೇಡಿಪಾರ್ಥ ಈಗ ಹದಿ ಮೂರುವರುಷ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾದ ಹೇಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಉಂಡಾಡಿಗನಂತೆ ಅಡ್ಡಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಕರ್ಣನ ಪವಿತ್ರ ಕೈಗಳಿಂದ ಪಾಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಬಿಡಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ

ಅರ್ಜುನಃ—(ನಸುನಗುತ್ತಾ) ಎಲೋ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದ ಶೂದ್ರ ಅಂದ. ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಗೆ ಭಲೆ ಭಲೆ ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ ಪಾಪಿ ನೀವು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಹುತಿಯಾಗದವಿನ್ಃ ಅರ್ಜುನನ ಜಠರಾರಗ್ನಿಯು ಶಾಂತವಾಗಲು ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪಾರೂಪ ಕವಚಧಾರಿಯಾದ ನಾನು ಪವಿತ್ರ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಈ ನನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನಂಗುಷ್ಟದಿಂದ ಹೀಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ನೆಲಕ್ಕೆವರಿಸಿಬಿಡುವೆನು ಹುಳದಂತೆ. ಹಿಂದೇಕೆ ಸರಿಯುವೆ ಬಾಮುಂದಕ್ಕೆ (ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿಯುವನು (ಕರ್ಣನು ಕೊಸರಿಕೊಂಡು)

ಕರ್ಣಃ— ಧೂ ಹೇಡಿ ಹದಿಮೂರುವರುಷ ಉಪವಾಸ ವನವಾಸಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಗಟ್ಟಿತನದಿಂದ ಸಹಿಸಿ ಅಡ್ಡಾಡುವ ಶಕ್ತಿಬಂದದ್ದೇ ಪುಣ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲಾ ಪರರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ಇಂತಹ ಕರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರ್ಣನು ಕೈಮಾಡುವದಿಲ್ಲಾ ಕರೆ ನಿನ್ನ ಆ ಕಳ್ಳಗೊಲ್ಲನನ್ನು ನನ್ನ ರಥದಗಾಲಿಗೆಕಟ್ಟಿ ಮುಳ್ಳಿನ ಎಸೆಯಂತೆ ಎಳೆದಾಡಿ ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿಮಾಡಿ ಬಿಡುವೆನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಾ ಆರೆ ನಿಮಿಷದ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ಹೋಗು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಏನು ನೋಡುವೆ ಷಂಢಾ !

ಅರ್ಜುನಃ—ಎಲೋ ಹುಚ್ಚನ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದೊಂದು ಮಾತಾಡಿ ನರಕಭಾಗಿಯಾಗಬೇಡ ನನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಮೂರುತಿಯಾದ ಪಾಂಡವರ ಪಂಚ

ಪ್ರಾಣನಾದ ಜ್ಯೋತಿಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ರಥದಗಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟುವೆ
 ನೆಂದು ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಂದಿಲ್ಲಿಯೇ ಸೀಳಿಬಿಡಲೋ ಹೇಡಿ
 ಕಡುಗಲಿಯಾದ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಸಂಧನೆಂದು ಬೊಗಳದೆಯಲ್ಲವೆ. ಕೋಟಿ
 ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಧೀಕ್ಕುರಿಸುವ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜೋಮಯ ಮಾತಾ
 ಕುಂತಿದೇವಿಯ ಪವಿತ್ರಗರ್ಭದಿಂದ ಹೀನರಕ್ತದ ಸಂಧಪ್ರಾಣಿಯು ಹುಟ್ಟಿ
 ಬಹುದೊ ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟಲಾರದೊ ಎಂಬುವ ಆರಿವು ಶೂದ್ರಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿ
 ಸಿದ ಕೋಣನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಿಜವಾದ ಭಾರತೀಯ ಕ್ಷಾತ್ರ
 ರಕ್ತವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎದರಾಗು !

ಕರ್ಣ:— ಅರ್ಜುನ ಹದಿಮೂರುವರುಷ ಬಿಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು
 ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿಯವ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಂದೂ ಬರ
 ಲಾರದು. ಕರೆ ನಿನ್ನ ಪಾಂಡವರೊಡೆಯನನ್ನು ವೃಥಾಶ್ರಮಪಡಬೇಡಾ
 ಕರ್ಣನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಬಲವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುವೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಬಲವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳುವದರಿಂದ
 ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲಾ ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕೆಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿಗೆ
 ಕಾರಣೀಕರ್ತರಾದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಬಲವನ್ನೊಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತು
 ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತಾ ಕುಂತಿ ದೇವಿಯ ಬಲವಿದೆಂಬುದು
 ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ಕತ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾಗರ ಹಾವಿ
 ನಂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ನನ್ನ ತಪು ಬಾ ಪ್ರಚಂಡ
 ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗಮಾಡಿ ವಿರಾಟರಾಯನ
 ಮಹದ್ವಾರಕ್ಕೆ ತೋರಣದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡ ವೆ ಬಾ (ಎಂದು ಬಾಣಬಿಡುವನು
 ಕರ್ಣನು ನೆಲಕ್ಕುಳುವನು ಉತ್ತರನು ಹೆದರಿ ಓಡುವನು) ಎಲಾ ಈ
 ಹೇಡಿ ಕುಮಾರನು ಓಡಿ ಹೋದನಲ್ಲಾ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನು
 ತೋರಿಸುವದು ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವಲ್ಲಾ ಆದ್ದರಿಂದ ರಥಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನೇ
 ಹಿಮ್ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಹಾರಿಸುವೆನು ಜೈ ಕೃಷ್ಣಮುರಾರಿ (ಎಂದು ರಥವನ್ನೇ
 ತಿರುಗಿಸುವನು ಇಷ್ಟಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನು ಬಂದು |

ಜಯದ್ರಥ:— ಎಲೋ ನಪುಂಸಕಾ ನಿಲ್ಲು.

ಅರ್ಜುನ:— ಓಹೋ ಗಂಭೀರ ಲಂಬೋದರ ಉದ್ಭವಾಗಿರುವೆ ನೆಂದು ಉದ್ಭವನು ಮಾತಾಡುವನು. ಎಲೋ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನ ಸ್ತುವೇತಕ್ಕೆ ಈ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನ ಬಾಣದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸುವೆ.

ಉತ್ತರ:—(ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ) ದೇವಾ ಇಂತಹ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಉತ್ತರನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಏಕೆ ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವಿರಿ.

ಅರ್ಜುನ:—(ನಕ್ಕು) ಇಷ್ಟಾದರು ಚಂತಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೂಂ ಉತ್ತರಾ ತೆಗೆದಕೋ ನಿನ್ನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡು ಈ ಪಾಪಿಯ ಮೇಲೆ ಬಾಣವನ್ನು (ಎಂದು ತಾನೇ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹಿಡಿಸಿ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವನು. ಜಯದ್ರಥನು ಓಡಿ ಹೋಗುವನು ಉತ್ತರನು ಗೆದ್ದವನಹಾಗೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು ಅರ್ಜುನನು ನಗುತ್ತ ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು) ಉತ್ತರಾ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಕಲಿಸಿದ ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು. ದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಅಶೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಪಾರಾಗಿ ಪಾಪಿಗಳಾದ ಕೌರವರೊಡನೆಯುಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೂ ಕೈಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಈ ಅರ್ಜುನನ ದೇಹವೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ (ಭಕ್ತಿಯಿಂದ) ದೇವಾ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರಕಾಶ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ಇದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯನ ಯುದ್ಧನಲ್ಲಾ ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಯುದ್ಧನಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಯುದ್ಧ. ಪುತ್ರಾದಿಚ್ಛೇತ್ಪಾರಾಜಯಂ

ದ್ರೋಣ: —(ಆನಂದದಿಂದ) ಪಾರ್ಥ ತಡಮಾಡಬೇಡಾ ಗುರುವೆಂದು ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡಾ ಇಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ಮಗನೆಂದರೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಲ್ಲಾ ಅರ್ಜುನನು. ಬಿಡುಬಾಣಗಳನ್ನು (ಎಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡುವರು ದ್ರೋಣನು ಬೀಳುವನು)

ಅರ್ಜುನ:—(ಮುಂದೆ ನೋಡಿ) ಉತ್ತರ ಅದೋ ನನ್ನ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಭೀಷ್ಮರು.

ಭೀಷ್ಮ:— ಭಾವು ಅರ್ಜುನಾ ಭಾವು. ಕಲಿಸಾರ್ಥನೆಂಬ ಹೆಸರು ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಶೋಭಿಸಲಾರದು ಅಂತಹ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ

ರನ್ನು ವಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ ಬಾ ನನಗೊಂದು ಪ್ರೇಮಾಲಿಂಗನವನ್ನು ಕೊಡು (ಎಂದು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವನು)

ಅರ್ಜುನ:— ಗುರುವರಾ ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬೇಡವೆ ಆಜನ್ಮಪಂ ಯಂತ ಪರರ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕೆ ? ಪಾಂಡವರು ಕಡೆಗೂ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹವನ್ನು ಸವಿಸಬೇಕೆ ?

ಭೀಷ್ಮ:— ಅರ್ಜುನ ನಿಮ್ಮ ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶದ ಬೆಳಕು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳುವದು. ಅರ್ಜುನ ನಿಮಗೆ ಬಡವರೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳುವರು. ಭಾಂಡಾರದ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಯೆಂಬ ಶಾಸ್ತತ ಭಾಂಡಾರವನ್ನೇ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನೀವು ಎಂದೆಂದೂ ಬಡವರಾಗುವದಿಲ್ಲಾ ನಶ್ವರವಾದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನೇನೆಂಬಿ ಕಪಿಯಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೌರವರು ಬಡವರು ಮಗೂ ಅರ್ಜುನಾ ಈ ವಿಚಾರವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಈಗಿನ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸು. ಸಾರಿದವರೆಂದು ಕನಿಕರ ಪಡಬೇಡ ಕನಿಕರದ ಸ್ಥಳವಿದಲ್ಲಾ ಬಿಡು ಬಾಣಗಳನ್ನು !

ಅರ್ಜುನ:—ಜೈ ಗುರು ಭೀಷ್ಮ ದೇವ. (ಎಂದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡು ವನು ಭೀಷ್ಮನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗುವನು ಮುಂದೆನೋಡಿ) ಅವರಾರು ಪಾಂಡ ವರ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನಪಹರಿಸಿದ ವಿಸ್ವಾಸಘಾತಕ ದುರ್ಯೋಧನ ಬಾ ಬಾ ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣದರುಚಿಯನ್ನು ನೋಡು.

ದುರ್ಯೋಧನ:— ಎಲೋ ಪಾಂಡವ ಕುನ್ನಿಯೆ ಸಮ್ರಾಟ ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಬಡಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ನಿಮಗೇಕವೈರ ಪಾಪ ಹೊಟ್ಟಿಗಿ ಲ್ಲದೆ ಉಲಿದಾಡುವ ನಾಯಿಗಳು(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನು ಬರುವನು)

ಅರ್ಜುನ:— ಓಕೋ ಸ್ನಾನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಬಂದೆಯೋ ನೀವಿಬ್ಬರೇಕೆ ನಿಮ್ಮ ಯಾವತ್ತೂ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೈನ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಮೂರುಮಂದಿ ಬಂಧುಗಳೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಗಬಂದರೂ ನೋಣದಂತೆ ಎಡ ಗಾಲಿಂದ ತಿಕ್ಕಿಬಿಡುವೆ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ (ಯುದ್ಧವಾಗುವದು ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿ ಬೀಳುವರು)

ಉತ್ತರ:—ದೇವಾ ಇನ್ನೊಂದುಳಿಯಿತು.

ಅರ್ಜುನ:—ಆದೇನು.

ಉತ್ತರ:—ಚಾಣಾಕ್ಷ ಪ್ರಾಣಿ.

ಅರ್ಜುನ:—ಆಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೊಲ್ಲದು!

ಉತ್ತರ:— ದೇವಾ ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡ ಲಕ್ಷ್ಮಾಂತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ಸರ ಮತ್ತೂ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ ಈ ಗುಣದ ಪ್ರಾಣಿಯಾವುದು

ಅರ್ಜುನ:—(ಯೋಚಿಸಿ) ಓಹೋ ನರಿ ಅಲ್ಲವೆ ?

ಉತ್ತರ:—ಆಹಾ ಆದೆ. ದೇವಾ ಬರೀ ನರಿಯಲ್ಲಾ ಮೊಂಡಬಾಲದ ಚಾಂಡಾಲನರಿ.

ಅರ್ಜುನ:—ಓಹೋ ಉತ್ತರ ಚಂಡಾಲ ಶಕುನಿಯಲ್ಲವೆ ?

ಉತ್ತರ:—ಹೌದು ದೇವಾ ಶಕುನಿ ಅಲ್ಲಾ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಪಶಕುನಿ.

ಅರ್ಜುನ:—ಉತ್ತರ ಅವನು ಕೈಲಾಗದ ಹೇಡಿಯು ಆದರೂ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಂದು)

ಶಕುನಿ:—(ಬೇಕಂತಲೇ) ಹಾಳಾದ ಕೌರವರಿಗೆ ಸಾವಿರಸಲ ಹೇಳಿದೆ ಪಠಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ ಸತ್ಯಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ ಆದ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಬೇಡವೆಂದು ಆದರೆ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮಲಗಿದರು ನೆಲದಮೇಲೆ !

ಉತ್ತರ:—ಮಲಗಿಲ್ಲಾ ನೆಲಕ್ಕೆವರಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶಕುನಿ:—(ಕದ್ದು) ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕು. ಈಗ ಮಾತಾಡಿ ಸಲೋ ಅಥವಾ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಲೋ (ಪ್ರ) ಏನು ಅರ್ಜುನ ಕುಶಲವೆ

ಅರ್ಜುನ:—ಕೈಸಾಗದ ಮೇಲೆ ಕುಶಲವೆ.

ಶಕುನಿ:—(ದೇಶಾವರಿ ನಗೆಯಿಂದ) ಅರ್ಜುನ ಏನೆಂದರೂ ಬಹಳ ಸೊರಗಿರುವೆ ಪಾಪ !

ಉತ್ತರ:—ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿರಿ. ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಹಳ ಬೇಡ ವಂದಾದರೆ ಸಾಕು ಪಾಪ ಕ್ಷಮಿಸದೊಡನೆ ನೆತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ವತ್ತಿ

ಶಕುನಿಃ - (ಹೆದರಿ) ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವ್ಯಥೆವಾಗಿ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದಿರುವರು.

ಉತ್ತರಃ— ಬಿದ್ದಿಲ್ಲಾ ನೀವು ಬಂದಕೂಡಲೆ: ಏಳ ಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವರು

ಅರ್ಜುನಃ— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಎಲೋ ಪಾಂಡವರ ಜನ್ಮದ್ರೋಹಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊದಲೇ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ವನವಾಸವೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲಾ. ಈಗಲಾದರೇನಾಯಿತು. ಉತ್ತರಾ ಎರಡು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಲೋ

ಉತ್ತರಃ—(ನಗುತ್ತ) ಪ್ರಭುವೆ ಎರಡೇತಕ್ಕೇ ಒಂದುಸಾಕು.

ಶಕುನಿಃ - (ಸ್ವ) ಈಗ ಬಾಣಬಿಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಬೀಳಬೇಕು ನೆಲಕ್ಕೆ. ತಲೆ ತಿರುವದು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ (ಎಂದು ಮೂರ್ಛಿತನಾದಂತೆ ಬೀಳುವನು.)

ಉತ್ತರಃ-- ಬಂದೆ

ಅರ್ಜುನಃ— ಉತ್ತರ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಗೂ ಸಖಿಯರಿಗೂ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೆ !

ಉತ್ತರಃ—ಒಡವೆ.

ಅರ್ಜುನಃ— ತೆಗೆದುಕೋ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು (ಉತ್ತರನು ಕೀರೀಟ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಥದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವನು) ಉತ್ತರ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಗೋವುಗಳು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕು ರಥವನ್ನು ಹತ್ತು ನಡೆ ನಾನೇಗೆದ್ದೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನೆ ಮಾಡಿಸಿಕೋ ಸಾರಥಿ ಎಲ್ಲಿರುವಳೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಹಿಂದಿರುವಳೆಂದು ಹೇಳು ನಾವು ನಿನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಪಾಂಡವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಡಾ.

ಉತ್ತರಃ— ಆಗಲಿ ದೇವಾ.

ಅರ್ಜುನಃ— ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಯಿಬಿಡಬೇಡ

ಉತ್ತರಃ - ನಿಮ್ಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪಾದದಾಣೆಯಾಗಿ ಒಂದಕ್ಷರವನ್ನು ಸಹ ಉಚ್ಚರಿಸುವದಿಲ್ಲಾ ದೇವಾ ಬರುವೆ (ನನುಸ್ಮರಿಸುವನು.)

ಅರ್ಜುನಃ— ಜಗದೀಶನು ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ. (ಎಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕಳಿಸುವನು)

ಜನೇ ಪ್ರವೇಶ.

(ವಿರಾಮನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು)

ವಿರಾಮನು:— ಅಲ್ಲಾ ಆರವನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕನಾದವನು ಬರೇ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆದರೆ ಪ್ರಪಂಚೇನಾಗುವದು ಯಾವಾಗ (ಯೋಚಿಸಿ) ಓಹೋ ಇತರರ ಹಾಗೆ ಸಂಸಾರೋಂದಿಗನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕು. ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹಣಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಕನ್ನೆ ಬೇಕು. ಕನ್ಯಾನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಹಿರಿಯರು ಬೇಕು. ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಿದೆ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಆತುರವೆಂದು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವರು. ಏನುಮಾಡಲಿ ಹಿರಿಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ಹೋದರೆ ಒಂಟಿಗನಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯ ಬೇಕಾಗುವದು. ಈಗ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾಲವಾರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲಾ. ರಾತ್ರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ವೈಹಚ್ಚುವದೊಂದೇ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ವಚನಕ್ಕೂಟ್ಟು ದುಶ್ಚೀಲೆಯು ಶ್ರಿಂಗಾರದಿಂದ ಬಂದು ವಿರಾಮನು ಏಳು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಬೇಡಾ ನನಗಾದರೂ ನಿನ್ನಂತಹ ಸುಂದರ ಕೋಮಲಾಂಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ವರಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಗಲಿರಳು ಬಂದು ಬೆಂಡಾಗುತ್ತಲಿರುವೆ ಎಂದು ವಂದೇ ಸವನೇ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಸ್ವಪ್ನ ದಲ್ಲ ಬಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುವಳು. (ಯೋಚಿಸಿ) ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರಾ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಲಗ್ನವೇಕಾಗಬಾರದು ಅಂದರೆ ತೊಂದರೆಯೇ ಇಲ್ಲಾ. ಖಚಂಶೂ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲಾ ಹೌದು ಹಾಗೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಬರ್ಲಿ ಈಗ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬರಬಹುದು (ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದುಶ್ಚೀಲೆಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಳು ವಿರಾಮನು ನೋಡಿ) ಓಹೋ ಖಂಡಳು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ.

ದುಶ್ಚೀಲೆ:— (ಬಂದು) ಏನು ವಿರಾಮನು ಯುವರಾಜರ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲಾ !

ವಿರಾಮನು:— ಆ ಹೇಡಿಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಬೇಕನ್ನು ವೆ ?

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— ಹಾಗಲ್ಲಾ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಬರಲೇಇಲ್ಲಾ
ಗೋವುಗಳೆನೋ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿದವು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ
ಯಾರು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾದರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆ?

ವಿರಾಮಾ:— ಬಹುಶಃ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯೇ ಗೆದ್ದಿರಬೇಕು-

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— ಇಲ್ಲಾ, ಯುವರಾಜನು ಈ ಕಾರ್ಯವಾಗೇಇಲ್ಲಾ.

ವಿರಾಮಾ:— ಛಿ, ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯವನು ಈ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧ್ಯವೇ
ಇಲ್ಲಾ.

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— ಪೂರಾಸುಳ್ಳು, ಬೇಕಾದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪಂಥಮಾಡೋಣ.

ವಿರಾಮಾ:— ಏನೆಂದು ?

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯು ಗೆದ್ದದ್ದು ನಿಜವಾದರೆ ನಮ್ಮಪ್ಪನ
ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಲಗ್ನವಾಗುವೆ. ನೀನು ಸೋತರೆ |

ವಿರಾಮಾ:— ನಾನು ಸೋತರೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಮಾಡುವೆನು.

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— ಹಾಗಲ್ಲಾ, ನಾನು ಆಗಸರಿಗೆ ಕೂಡುವ ವೈಲಿಗೆಯ
ಸೀರೆಯನ್ನು ನೀನು.

ವಿರಾಮಾ:— ತಿಳಿಯಿತು ಆದರೂ ಬಹಳ ವೈಲಿಗೆಯ ಸೀರೆಯನ್ನು
ಕೊಡಬೇಡಾ

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— ಏಕೆ ?

ವಿರಾಮಾ:— ಒಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ !

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಣಿಮಂತನೆಂಬ ಸೇವಕನು ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದು)

ಮಣಿಮಂತ:— ವಿರಾಮಾ, ಯುವರಾಜನು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ
ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ.

ವಿರಾಮಾ:— ಎಲೋ, ನಿಜವಾಗಿ ಗೆದ್ದಿರುವರೇನೋ ?

ಮಣಿಮಂತ:— ನನಗೇನುಗೊತ್ತು ಮಹಾರಾಯಾ ! ಸುದ್ದಿ ಮಾತ್ರ
ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರವೇ ಶೃಂಗಾರ.

ವಿರಾಮ:— ಹೌದು, ಈಗ ನಾನೇನುಮಾಡಲಿ.

ದುಶ್ಯೇಲಾ:— ಈಗ ಯಾವ ವಿಚಾರವೂ ಬೇಡಾ ಯಾಕಂದರ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಹಾಕಿಕೆಯಸುದ್ದಿ. ನಡೆಯಿರಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ. (ಹೋಗುವರು)

(ವಿರಾಟರಾಯನು ಆರಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು)

ವಿರಾಟ:— ಸುಧಾ,

ಸುಧೇಷ್ಟೆ:— ಬಂದೆ

ವಿರಾಟ:— ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಕರೆ (ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಳು.)

ಸುಧಾ ಈ ದಿವಸ ಎಡಗಣ್ಣು ಎಡಬಿಡದೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವದು. ಕುಮಾರನು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬರುವನೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಭಾರತದ ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದೂ ಆಯಿತು ಆದರೆ.

ಸುಧೇಷ್ಟೆ:— ಮಹಾರಾಜ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಮಾರನಲ್ಲವೆ ?

ವಿರಾಟ:— ಹೌದು.

ಸುಧೇಷ್ಟೆ:— ಅಂದಮೇಲೆ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲಾ. ನಿಶ್ಚಯ ವಾಗಿ ನನ್ನ ರತ್ನವೇ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬರುವದು.

ವಿರಾಟ:— ಉತ್ತರಾ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆ ?

ಉತ್ತರ:— ಜನಕಾ ನನ್ನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶವುಂಟು.

ವಿರಾಟ:— ಇರ್ಲಿ ಉತ್ತರಾ, ಪಗಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

ಉತ್ತರ:— ದುಶ್ಯೇಲಾ,

ದುಶ್ಯೇಲೆ:— ಮಹಾರಾಣಿ ಏನಪ್ಪಣೆ ?

ಉತ್ತರ:— ಪಗಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

ದುಶ್ಯೇಲೆ:— ಅಪ್ಪಣೆ (ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಳು)

ಮಹಾರಾಜನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಮಗಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಡುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಣೆಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ಉತ್ತರೇ ಕಂಕಭಟ್ಟರನ್ನು ಕರೆಯಿಸು.

ಉತ್ತರೇ:— ದುಶ್ಯೇಲೆ

ದುಶ್ಯೇಲೆ:— ಮಹಾರಾಜ ಏನಪ್ಪಣೆ ?

ಉತ್ತರೇ:— ಕಂಕಭಟ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

ದುಶ್ಯೇಲೆ:— ಅಪ್ಪಣೆ (ಎಂದು ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಳು.

ಧರ್ಮರಾಯನು ಪಂಚಾಂಗದ ಗಂಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂಡುವನು)

ವಿರಾಟೆ: - ಭಟ್ಟರೆ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕುಮಾರನ ಬಗ್ಗೆ ಕವಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿ.

(ಧರ್ಮರಾಯನು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ)

ಧರ್ಮರಾಯ:— ಪ್ರಭೋ, ಹನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ?

ವಿರಾಟೆ:— ಹನ್ನೊಂದು.

ಧರ್ಮರಾಯ --(ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ) ಪ.ಭೋ! ಕುಮಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ !

ವಿರಾಟೆ—(ಕೋಪಗೊಂಡ) ಛೀ ! ಯಾಚಕವೃತ್ತಿಯವರಾದ ನಿಮ್ಮಂತವರಿಗೆ ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಳುವದಷ್ಟೆ !

ಧರ್ಮರಾಯ:—ಮಹಾರಾಜಾ ! ತಮ್ಮ ಕುಮಾರರ ಮೇಲೆ ನನಗೇನು ಮಾತ್ಸರ್ಯವೆ ?

ವಿರಾಟೆ — ಮಾತ್ಸರ್ಯವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ನಿಜಕ್ಕೂ ತ್ರ ಸಮ್ರಾಟೆ ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗನು ಅಪಜಯ ಹೊಂದಿ ಬರುವನೇ ? ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರ ದಿಂದ ಮಾತಾಡಿರಿ

ಧರ್ಮರಾಯ—ಪ್ರಭುವೆ! ಸತ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾರಥಿಯೇ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬರುವನು. ಇನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇ ನಿಜವಾಗಲಿ.

ವಿರಾಟ - (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಮುದಿಹದ್ದೆ, ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಬಿದ್ದ ನಿನಗೆ ಮಹಾರಾಜನಾದ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ವಾದಿಸುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತೆ? ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗಬೇಕಾದೀತು ತಿರುಪೆಯವನೇ! (ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಗಡೆಯಿಂದ ಹಣೆಗೆ ಹೊಡೆಯುವನು. ರಕ್ತ ಬರುವದು. ಕೂಡಲೇ ಒಳಗಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ತನ್ನ ತೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹರಿದು ಕಟ್ಟುವಳು.)

ವಿರಾಟ - ಎನ್ನಿದ್ದರೂ ಇದೊಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೇವಕನು ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ)

ಸೇವಕ - ದೇವಾ! ಯುವರಾಜರು ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟರು.

ವಿರಾಟ - (ಆನಂದದಿಂದ) ಸುಧಾ, ಉತ್ತರಾ! ಸಕಲ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಿರುಗೊಂಡು ಜಯದಾರುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ. (ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ರಲ್ಲಿ ಕುಮಾರನು ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ರಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂಡುವನು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಉಸಚರಿಸುವರು.)

ಉತ್ತರ - (ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು) ಅಣ್ಣಾ! ಯುದ್ಧದ ಸಮಾಚಾರವೇನು?

ಉತ್ತರ - ತಂಗೀ, ಅವಾರ ಸೈನ್ಯ! ಬಹಳ ಬಹಳ ಅಸಾಧ್ಯ ವೀರರು! ಮಂತೂ ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಜಯ ದೊರೆಯಿತು. ತಂಗೀ, ಆ ಸಖಿಯರನ್ನು ಕರೆ. ರಥದೊಳಗಿನ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳು. ಅವರವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸು.

ವಿರಾಟ - ಸರಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು.

ಉತ್ತರ - ರಾಜ ಧರ್ಮಕ್ಕನು ಸಾರವಾಗಿ ವಿಜಯದಾರುತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡೋಣವೆ ?

ಉತ್ತರಃ—ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಮಯವು ಸರಿಯಾಗುತ್ತೆ ಈಗ ಯಾವುದೂ ಬೇಡಾ ನಿವ್ರೆ ಬಹಳಬಂದಿದೆ ಬೆಳಗಾಗಲಿ.

ಉತ್ತರಃ - ಅಣ್ಣಾ ಬ್ರಹ್ಮನುಳಿಯು !

ಉತ್ತರಃ—ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು. ಬರುವ ದಿಲ್ಲವೆ ಎಂದೆ ತಾವು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದರೊಳಗಾಗಿ ಬರುವೆ ನೆಂದಳು. ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಅಂದು ಬಂದೆ.

ಸುಧೇಷ್ಣಾಃ—ಆಗಲಿ ಉತ್ತರ ಮಗುವಿಗೆ ಓಕಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿವಾಳಿಸಿ ಅರಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಕಲ್ಲಿಸು.

ಉತ್ತರಃ—ಅಮ್ಮಾ ಈಗ ಯಾವುದೂ ಬೇಡ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯದ್ದರೆ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ (ಎಂದು ಮಲಗುವನು ಮಹಾರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗುವನು ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಭೀಮನನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನೂ, ನಕುಲಸಹದೇವರನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬರುವಳು.)

ಧರ್ಮಃ—ಭೀಮಾರ್ಜುನರೇ ದಯಾಳು ಪೂರ್ತಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ವನವಾಸವೆಂಬ ಕಂಟಕದಿಂದ ಪಾರಾದೆವು. ಜಗದೇಕ ವೀರರಾದ ನಾವು ಎಂತಹ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೆವೆಂದು ವ್ಯಸನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಸಹ ನೆನೆಯಬೇಡಿರಿ ಇಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರು ಪಾಂಡವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಆಗಿಹೋದ ಶಿಬಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಮಯೂರಧ್ವಜ, ನಳ, ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರು ನಮಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವರು. ವಿಧಿವಂತಕಲ್ಪದಂತೆ ಆಯಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗೇ ತೀರುವವು. ಇರ್ಲಿ ಈಗ ವಿರಾಟರಾಯನು ಏಳುವದರೊಳಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಊರ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ಝರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಜವಾದ ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಕಟರಾಗುವ ನಡೆಯಿರಿ. (ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವರು)

(ರಸ್ತಾಪರದಾ ಬೀಳುವದು)

(ವಿರಾಮನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ವಿರಾಮನು:— ಈ ದಿವಸ ಏಕೋ ಏನೋ ನಿದ್ರೆಯೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲಾ. ಸ್ವಪ್ನದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಪ್ನ ಆದರೆ ಸ್ವಪ್ನಗಳೇನು ಮಸ್ವಪ್ನಗಳಲ್ಲಾ. ಶುಭವಸ್ವ ಗಳು ದುಶ್ಚೀಲಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯು ಗೆದ್ದುದು ನಿಜವಾಗಬೇಕು ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಳೆಯು ಈ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನ ನಮ್ಮ ಕುಮಾರರಂತೂ ಗೆದ್ದಿರುವ ವಿಷಯ ವನ್ನು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಮಹಾರಾಜರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತ ನಮ್ಮ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಗೆದ್ದದ್ದಾದರೆ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಸೊನ್ನೆ ಏನುಮಾಡಲಿ. ದೇವಾ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮಾ ಬಡವನ ಈ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆಯಾ! ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಗೋಪಿಯಿದ್ದರಂತೆ, ಪ್ರಭೋ ನನಗೊಂದು ಈ ದುಂಡುಮಾರಿಯ ದುಶ್ಚೀಲಿಯು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದೆ ?

ತಾಳ, ದಾದರ ಪದ ರಾಗಮಾಂಡ
ನಂದ ಗೋಪಿಯಕಂದ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಾ | ಚಂದದಿ ಸಲಹೋ ನೀ ಎನ್ನಯ್ಯಾ
ಮಂದರ ಗಿರಿಯ ನಾನರದದಿ ಎತ್ತಿದ | ಸುಂದರ ಮೂರುತಿ ನೀನಯ್ಯಾ | ದೇವ
ದೇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ದೇವನಾಗಿ ಮೆರೆವ | ಮೂರುಲೋಕದೊಡೆಯ ನೀನಯ್ಯಾ
ಇಂದಿನ ದಿನದಲಿ ಕಂದನ ಮೊರೆಕೇಳಿ | ಚಂದದಿ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಯ್ಯಾ |

(ರಸ್ತಾಪರದಾ ಎತ್ತುವರು)
(ದರ್ಬಾರದಸೀನು)

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ವಿರಾಟರಾಯನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನನೂ ಧರ್ಮರಾಯನೂ ನಿಂತಿರುವರು. ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಾಲಿ ನಕುಲಸಹದೇವರು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೈತಾಳಿಕರು ನಿಂತು ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈಗದ್ದಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿರಾಮನು ಓಡಿಹೋಗುವನು. ವಿರಾಟರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ |

ತಾಳರೂಪ, ಪದ ಬ್ಯಾಂಡಚಾಲ
ಸುಧಾಧರ | ಸೌಹಾರ್ದ ಶ್ರೀಕರಾ | ಸುಧಾಂಬುಧೀವರ | ಶ್ರೀಭಾಮಾವರ
ಶೃಂಗಾರಶೃತಕರಾ | ಜಗದ್ಜಯಕರಾ | ನಿತ್ಯಸ್ತುತ್ಯ ಭಕ್ತವೃಂದ
ಮುಕ್ತಿದಾತ ಪಾಂಡವ ಪ್ರಾಣಾಧಾರ |

(ರಸ್ತಾ ಪರದೆ ಬೀಳುವದು ವಿರಾಟನು ವಿರಾಮನಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಕುಳಿತಿರುವರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಉರಿದೆನ್ನು ಕುಮಾರನನ್ನೂ, ಉತ್ತರಿಯನ್ನೂ, ಸುಧೇಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಬರುವರು)

ವಿರಾಟ: — ಕೂಲಾಕಲ ! ಕದನ ಗಂಡುಗಲಿ ಸಮ್ರಾಟವಿರಾಟ; ಪವಿತ್ರ ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಕೂಡ್ರಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಆಯುಧ ಪರಮಿತಿಯು ತೀರಿರಬೇಕು. ಆಗಲಿ ವಿರಾಟನ ಬಾಣದ ರುಚಿಯನ್ನು ಸವಿದು ನೋಡಲಿ. (ಎಂ. ನಾಲ್ವರೂ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ವೇಣ ಕಾಲೂರಿ ಕೂಡ್ರವರು ರಸ್ತಾಪರದೆ ಎತ್ತುವರು. ಒಳಗೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಕೃಷ್ಣಮೂರುತಿಯನ್ನೂ, ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ, ಕಂಡು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಸರ್ವರೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ) ಅನಂತರ ಕಲ್ಯಾಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ನಾರಾಯಣ ರಾಜರಿಗೆ ರಾಜರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಪತಿವ್ರತಾಶೀರೋಮಣಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಾ ಮಾತೆಯನ್ನೂ ಅರಮನೆಯ ಹೀನ ಕೆಲಸದಲ್ಲೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ಈ ವಿರಾಟನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಈಗಿದ್ದ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಮೂರುತಿಯನ್ನು ಅಧಿಸತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿರಾಟನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಕಾಪಾಡಬೇಕು

ಕೃಷ್ಣ — ಏಳು ಸಮ್ರಾಟಾ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತಪ್ಪೊಂದು ಇಲ್ಲ. ಪಾಂಡವರನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷ ಸರ್ಯಂತರ ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ನೀನೇ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿ.

ಕುಮಾರ: — ಪ್ರಭೋ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವಾನುಷ ಕೃತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರಮಾಡಿ, ನನಗೆ ಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಜಗದೇಕವೀರ ಪಾರ್ಥದೇವನಿಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಉತ್ತರಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಆದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಬೇಕು

ಕೃಷ್ಣ:— ಅರ್ಜುನಾ,

ಅರ್ಜುನ:— ದೇವ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆ, ಹಾಗೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕುಮಾರ ಅಭಿನುನ್ಯುವಿಗೆ ಕೊಡಲಿ.

ವಿರಾಟ:— ಹಾಗಾದರೂ ಸರಿಯೆ ?

ವಿರಾಮ:— ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯನದೊಂದು ಬೇಡಿಕೆ.

ಕೃಷ್ಣ:— ಅದೇನು ಹೇಳು ?

ಅರ್ಜುನ:— ಹೇಳು ಹೇಳು ವಿರಾಮ ನಾಚಬೇಡ.

ವಿರಾಮ:— (ದುಶ್ಯೇಲಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಸ್ವಾಮೀ ನನಗೆ ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದ ವಾದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು. ಅದು ನಿಜ್ಜಳಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ಕನ್ಯಾ ಸಿಗಲಿಲ್ಲಾ. ಈ ದುಶ್ಯೇಲಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಭಿಟ್ಟಿಯಾದಳು. ಯುವರಾಜರು ಗೆದ್ದರೆ ನೀನು ನನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಒಗೆಯಬೇಕು ಎಂದಳು.

ಅರ್ಜುನ:— ಹೀಗೆ ಯಾರೆಂದರು ?

ವಿರಾಮ:— ಈ ದುಶ್ಯೇಲಿ.

ಅರ್ಜುನ:— ನೀನೇನು ಹೇಳಿದ್ದೆ ?

ವಿರಾಮ:— ಸಾರಥಿಯು ಗೆದ್ದರೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ.

ಅರ್ಜುನ:— ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು ಒಪ್ಪಿದ್ದಳೆ ?

ವಿರಾಮ:— ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದೇವ, ವಚನವನ್ನು ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿರುವಳು. ಕೈಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಆಗ್ನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ.

ಅರ್ಜುನ:— (ನಕ್ಕು) ದುಶ್ಯೇಲಾ ಎಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಒಡಪುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕು.

ದುಶ್ಯೇಲಿ:— (ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಮಾತಿನಮರಿ ಊಟದಘೋರಿ ಮರಿಯದೆಕರಿ ವಿರಾಮ ರಾಯರು. (ಎಂದು ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವಳು)

ಕೃಷ್ಣ:—ನಗುತ್ತ ವಿರಾಮಾ ನೀನು !

ಅರ್ಜುನ:—ತೆಗೆದುಕೋ ಮಾಲೆಯನ್ನು. ಸರಿಯಾದ ಒಡವುಹೇಳಿ ಈ ಹಾರವನ್ನು ಅವಳೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕು.

ವಿರಾಮ: ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇತಿಕೆ ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ ನಡಸಣ್ಣ, ದುಂಡುದಾಳಿಂಬರಹಣ್ಣು, ಕೈಕಾಲುಗಳು ಸಣ್ಣ ಸದ್ದುಮಾಡದೆ ಕದ್ದು ತಿನ್ನುವಳು ಪೇರಲಹಣ್ಣು ದುಂಡುಮಾರಿಯ ದುಶ್ಶೀಲೆ (ಎಂದು ವ್ಹಾಲೆ ಹಾಕುವನು. ಇಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವರು ಸರ್ವರೂ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವರು.)

ಕೃಷ್ಣ:—ವಿರಾಟರಾಜ ನಿನ್ನ ಅಭಿಷ್ಠವೇನಿದೆ ?

ವಿರಾಟ:— ಅಭಿಷ್ಠದೊಡೆಯನಾದ ನೀನು ಸತ್ಕಪಕ್ಷ ಪಾತಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ ಪವಿತ್ರಪಾದಗಳನ್ನು ವಿರಾಟಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಅದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಷ್ಠ.

ಉತ್ತರ:— ಸರ್ವ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ದೂರುಮಾಡಿದ ಸರ್ವಾಂತ ಯಾರ್ಮಿಯಾದ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನ ಮಂಗಳವನ್ನು ಪಾಡುವ (ಮಂಗಳ)

ತಾಳ, ತ್ರಿಶಾಳ

ರಾಗ ತಿಲಕಾಂಬೋದ

ಜಗದ ಜನಪಾಲಕ | ತಿಲಕ | ಕುಶಲಮತಿ | ವರಪ್ರದಾಯಕ | ಭವಭಯ ದೂರ | ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರ | ನಟರಂಗಕೆ ಜಯಕೊಡುವ ಉದಾರ | ಸತ್ಕೃಷ್ಣ ಸುವಿಹಾರ | ವಿದಾರ ಅಪಾರಸಾರ | ಮೋಕ್ಷಫಲ ಪ್ರದಾಯಕ |

ಶುಭಮಸ್ತು

ಸಂಪೂರ್ಣ

— ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳು

೧	ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಮಾಯಣ	೨ ೦ ೦	೧೯	ನಾಗಯಜ್ಞ	೧ ೮ ೦
೨	ಬಿಷ್ಣುಕ್ ನೂಕೇಟ	೨ ೦ ೦	೨೦	ನವಯುಗ	೧ ೮ ೦
೩	ನರರಾಕ್ಷಸಿ ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಂಬಲ	೨ ೦ ೦	೨೧	ಸಿಂಧೂರ ಶೂರ	
೪	ವಶಾವತಾರ	೧ ೮ ೦		ಬೀಲೇಕಾರ ಅಕ್ಷಯಿಣ	೧ ೮ ೦
೫	ಜೈ ಹಿಂದ	೧ ೮ ೦	೨೨	ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ	೧ ೮ ೦
೬	ಸ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ	೧ ೮ ೦	೨೩	ಬೇವಡಿ ಮಲ್ಲಿಮ್ಮ	೧ ೮ ೦
೭	ಧರತೀಮಾತಾ ಅಥವಾ ರೈತರ ಗೋಳು	೧ ೮ ೦	೨೪	ಬೀಲೇಕಾರ ಅಥವಾ ಹುತಾತ್ಮನು ಹುತಾದೇವ	
೮	ಉಷಾ ಸ್ವಯಂವರ	೧ ೮ ೦		ಮೈಲಾರ	೧ ೮ ೦
೯	ಕಿತ್ತೂರ ಕೇಸರಿ	೧ ೮ ೦	೨೫	ಕಾಮಕಲಾಸಿದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ	೨ ೦ ೦
೧೦	ಬಿತ್ತೂರ ಪದ್ಮಿನಿ	೧ ೮ ೦	೨೬	ಹಾಡುವ ಹುಡುಗಿ	೧ ೮ ೦
೧೧	ರಂಧಾರಮಣ	೧ ೮ ೦		(ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)	
೧೨	ಝಾಂಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ	೧ ೮ ೦	೨೭	ಸೋನಿಯಲ್ ಭೂಮಿ	೧ ೮ ೦
೧೩	ಭೂ ಕೈಲಾಸ	೧ ೮ ೦		(ರಾಜಕೀಯ)	
೧೪	ಜೀವನ-ಸಂಗೀತ	೧ ೮ ೦	೨೮	ಸಂಧಿಕಾಲ(ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)	೧ ೮ ೦
೧೫	ಸತಿ ಅನಸೂಯಾ	೧ ೦ ೦	೨೯	ಗೇಣು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ	೦ ೮ ೦
೧೬	ಹುತಾತ್ಮರು (ನಿಕಾಂಕ ನಾಟಕ)	೦ ೮ ೦		(ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)	
೧೭	ಸಮ್ರಾಟ ಉತ್ತರಕುಮಾರ	೧ ೮ ೦	೩೦	ಉಕ್ಕಿನ ಮನುಷ್ಯ	೨ ೦ ೦
೧೮	ಸತ್ಯವಾಸ ಸಾವಿತ್ರಿ	೧ ೮ ೦		(ರಾಜಕೀಯ)	
			೩೧	ಮರುಭೂಮಿಯ ಅರಬರು	೧ ೮ ೦

ಸಿ ಟಿ ಬು ಕ್ ಸ್ಟಾಲ್

ದುರ್ಗದ ಬೈಲು, ಹ

